

**TÜRKİYE'NİN TERÖRLE MÜCADELE KONSEPTİ
BAĞLAMINDA PKK TERÖRÜNÜN İNCELENMESİ**

(Yüksek Lisans Tezi)

Fatih AKTAŞ

Kütahya-2006

T.C
DUMLUPINAR ÜNİVERSİTESİ
Sosyal Bilimler Enstitüsü
Kamu Yönetimi Anabilim Dalı

(Yüksek Lisans Tezi)

**TÜRKİYE’NİN TERÖRLE MÜCADELE KONSEPTİ
BAĞLAMINDA PKK TERÖRÜNÜN İNCELENMESİ**

Danışman
Yrd. Doç. Dr. Hasan DURAN

Hazırlayan
Fatih Aktaş
0391030103

Kütahya – 2006

KABUL VE ONAY

Fatih AKTAŞ'ın hazırladığı "Türkiye'nin Terörle Mücadele Konsepti Bağlamında PKK Terörünün İncelenmesi " başlıklı Yüksek Lisans tez çalışması, jüri tarafından lisansüstü yönetmeliğin ilgili maddelerine göre değerlendirilip kabul edilmiştir.

27/06/2006

Tez Jürisi

Yrd. Doç. Dr. Hasan DURAN (Danışman)

Yrd. Doç. Dr. Fatih DEMİRCİ

Yrd. Doç. Dr. Hüsamettin İNAÇ

Ahmet KARAASLAN
Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürü

YEMİN METNİ

Yüksek lisans/doktora tezi olarak sunduğum “ Türkiye'nin Terörle Mücadele Konsepti Bağlamında PKK Terörü'nün İncelenmesi “ adlı çalışmamın, tarafımdan bilimsel ahlak ve geleneklere aykırı düşecek bir yardıma başvurmaksızın yazıldığını ve yararlandığım kaynakların kaynakçada gösterilenlerden oluştuğunu, bunlara atıf yapılar yararlanılmış olduğunu belirtir ve bunu onurumla doğrularım.

..../...../2006

Fatih AKTAŞ

ÖZGEÇMİŞ

8 Mayıs 1980 yılında Tokat'ın Turhal ilçesinde dünyaya geldi. Sırasıyla Atatürk İlk Okulu, Yeni Mahalle İlköğretim Okulu, Anadolu Otelcilik Ve Turizm Meslek Lisesini bitirdi. 1998 Yılında başladığı Üniversite Lisans eğitimini; Dumlupınar Üniversitesi, İktisadi Ve İdari Bilimler Fakültesi Kamu Yönetimi Bölümünde 2002 yılında tamamladı.

2002 – 2003 Yılı Güz Döneminde Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Kamu Yönetimi Ana Bilim Dalında Yüksek Lisans Eğitimine başladı.

2004 yılında Kara Kuvvetleri Komutanlığı'nın açmış olduğu Subaylık Nosyonu Ve Temel Askerlik Anlayışı Kazandırma Kursunu bitirerek Subay olarak nasp edildi. Ardından Piyade Okul Komutanlığı Subay Temel Kursunu bitirerek 1. Mekanize Piyade Tugay Komutanlığı 2. Mekanize Piyade Taburu 5. Mekanize Piyade Bölüğüne Takım Komutanı olarak atandı. Halen 5. Mekanize Piyade Bölüğünde Takım Komutanlığı görevini sürdürmektedir.

ÖZET

Terörizm, belli siyasal amaçlar gerçekleştirmek maksadıyla şiddet kullanılmasını meşru gören bir anlayışın aracıdır. Kullanılan bu şiddet, korkutma, yıldırma ve tedhiş hareketleri ile terörizm, bir amacı, bir düşünce sistemini, bir siyaset anlayışını veya bir yaşam tarzını insanlara zorla, hayatları pahasına kabul ettirmeye çalışmaktadır. Terörizmdeki şiddet bilinçli, sistematik ve belirli amaçlara yönelik olarak kullanılan şiddettir. Bu şiddet ve tedhiş hareketleri ile kamuoyuna bir takım mesajlar verilmeye çalışılmaktadır. Önemli olan gerçekleştirilen eylem değil, eylemin ne kadar ses getireceği kamuoyunda ne kadar ses getireceğidir.

Türkiye Cumhuriyeti, jeopolitik ve jeostratejik önemi, kıtalar arası geçiş noktasında olması, kriz bölgelerine olan yakınlığı, yeraltı ve yer üstü zenginlikleri ile dünyanın en önemli coğrafyalarından birisine sahiptir. Geçmişte bu coğrafyada, birçok uygarlık yaşamıştır. Ama hiçbir uygarlık ve onu yaratan ulus, bu coğrafyada ebedi olarak baki kalamamış, bekasını koruyamamıştır. Büyük uygarlıklar yaratmış birçok ulus, yeterli dinamikler yakalayamadığı için Anadolu coğrafyasındaki tarih mezarlığında yerini almıştır. Bu coğrafyanın tamamına oldukça uzun bir süredir sahip olabilen tek bir millet vardır. O da yüz yıllardır bu coğrafyada yaşayan Türk Milletidir. Gerek dış tehdit unsurlarının ve gerekse iç tehdit unsurlarının önüne çıkardığı tüm engelleri yıkmış ve bu güne kadar ayakta durmayı başarmıştır. Bunu da öncelikle iç istikrarını koruyarak ve dışarıya karşı da gerekli beka tedbirlerini alarak sağlamıştır.

Yaklaşık yirmi yıllık bir süredir Türkiye'nin başına bir terör belasını çıkmış ya da çıkartılmış, Ülke kaos ortamına sürüklenmeye çalışılmıştır. Türkiye Cumhuriyeti Devleti, üzerinde yaşadığı bu önemli coğrafyanın bedeli olan bu terör belasını da büyük ölçüde yenmiştir. Ancak mücadele halen sürmektedir ve uzun yıllar da siyasi, sosyal, kültürel ve askeri anlamda da süreceğe benzemektedir. Çünkü daha öne de belirtildiği gibi bu önemli coğrafyada yaşamının bir bedeli vardır ve bu bedel her zaman, çeşitli şekillerde ödettirilmeye çalışılacaktır.

ABSTRACT

The abstract first identifies the aim of terrorism. And it turns, next to a price which has to be paid by Turkish Republic cause of living in an important geopolitical, geostrategical region, transition point among continents. And continues with Turkey's terrorism fight.

Terrorism is a tool of understanding that legalizes to use of violence for realizing some political aims. Terrorism and this violence have been used to give people fear with intimidate movements, striving to make people accept an objective, an idea, a political opinion or a lifestyle by force. Violence in terrorism is a consciously systematic violence that is directed by determined objectives. This violence with intimidate movements is striving to give some messages to public opinion. The important thing is not the terrorist attacks; but is the reaction of the public opinion here.

Turkish Republic has the world's most important geography with geopolitical and geostrategical importance, being the transition point among continents, distance to crisis regions, having natural and underground wealth. In past, in this region lots of civilizations lived. But none of them or their nations could rule and survive forever. Nations who created big civilizations took part in history cemetery of Anatolian geography. There is only one nation who is able to rule the whole region. And this is The Turkish Nation who has been living in this region for hundred of years. This nation could cope with both foreign and inside threats and all difficulties and survive until now. And succeeded this with protecting interior stability and taking precautions against foreign threats.

For nearly 20 years, Turkey has been facing or has to face with terrorism, the country wanted to be taken to utter chaos. Turkish Republic Government has defeated this terrorism threat for the price of living in an important geography to a great extent. But this fight is still going on and seems that it is going to continue on a political, social, cultural and military wing for a long time. As it was stated before- There is a price for living in this region- and this price somehow makes Turkey pay from different ways.

İÇİNDEKİLER

	<u>Sayfa</u>
ÖZET.....	v
ABSTRACT.....	vi
TABLolar VE ŞEKİLLER.....	xii
KISALTMALAR.....	xiii
TEZ HAKKINDA.....	xv
GİRİŞ.....	1

BİRİNCİ BÖLÜM

TERÖR KAVRAMI

1.1. TERÖR VE TERÖRİZM.....	3
1.1.1. Terörün Tanımı.....	3
1.1.2. Terörizmin Tanımı.....	5
1.1.2.1. Terörist Gerilla Ayrımı.....	10
1.1.3. Terör Ve Terörizmin Türleri.....	11
1.1.3.1. Aşağıdan Terör (Yönetilenlerden).....	11
1.1.3.2. Yukarıdan Terör.....	11
1.1.3.3. Devlet Terörizmi.....	12
1.1.3.4. Siyasi ve İdeolojik Terörizm.....	12
1.1.3.5. Bölücü Terörizm.....	12
1.1.3.6. Din Terörizmi.....	13
1.1.3.7. Narko Terörizm.....	13
1.1.3.8. Medyatik Terörizm.....	14
1.1.3.9. Örgütsüz Terörizm.....	15
1.1.4. Terörizmin Özellikleri.....	16

1.1.5. Terörizmin Amacı	17
1.1.6. Terörizmin Nitelikleri	18
1.1.7. Terörizmin Unsurları.....	19
1.1.7.1. İdeolojik Unsur	19
1.1.7.2. Örgüt Unsuru	19
1.1.7.3. Şiddet Unsuru	19
1.1.8. Terörizmin Sebepleri.....	19
1.1.8.1. İç Etkenler	21
1.1.8.2. Dış Etkenler.....	22
1.1.8.3. Karma Etkenler	23
1.2. TERÖRİZMİN SAFHALARI	24
1.2.1. Hazırlık Safhası.....	24
1.2.2. Örgütlenme Safhası.....	25
1.2.3. Eylem Safhası.....	25
1.2.4. İç Savaş Safhası.....	25
1.3. TERÖR VE TERÖRİZMİ AÇIKLAMAYA YARAYAN KAVRAMLAR	26
1.3.1 Şiddet	26
1.3.2. Anarşi ve Anarşizm	27
1.3.3. Sabotaj	28
1.3.4. Bölücülük	29

İKİNCİ BÖLÜM TÜRKİYE VE TERÖR

2. TÜRKİYE VE TERÖR.....	31
2.1. TÜRKİYE'DE TERÖR'ÜN TARİHÇESİ.....	31
2.2. TÜRKİYE DEVLETİNİ YIKMAYA YÖNELİK DİŞ TEHDİT UNSURLARI	32
2.2.1. Dış Destek Unsurlarının Amaçları.....	33
2.2.2. Türkiye’de Teröre Yönelik Dış Tehdit’in Kökenleri.....	34
2.2.2.1. ABD	36
2.2.2.2. Almanya	37
2.2.2.3. Belçika.....	39
2.2.2.4. Fransa	39
2.2.2.5. Yunanistan	40
2.2.2.6. İran	41
2.2.2.7. Suriye	42
2.2.2.8. Irak	43
2.2.3. Dış Desteğin Çeşitleri	44
2.2.4. Türkiye Devleti’ni Yıkma Yönelik İç Tehdit Unsurları.....	45
2.2.4.1. Aşırı Sol Unsurlar	45
2.2.4.2. İrticai Unsurlar	46
2.2.4.3. Aşırı Sağ Unsurlar.....	48
2.2.5. İç Tehdit Unsurlarının Faaliyet Safhaları.....	49
2.3. TÜRKİYE’DE PKK TERÖRÜ	49
2.3.1. PKK Terör Örgütünün Tarihçesi.....	49
2.3.2. PKK Terör Örgütünün Amaç Ve Stratejisi	55

2.3.2.1. Örgütün Yeni Stratejisi	56
2.3.3. PKK Terör Örgütünün Üye Profili.....	57
2.3.4. PKK Terör Örgütünün Yapısı	58
2.3.4.1. ERNK (Eniya Rızgariya Netawa Kürdistan)	59
2.3.4.2 ARGK (Arteşeye Rızgariye Gele Kürdistan).....	60
2.3.5. PKK Terör Örgütü'nün Gelir Kaynakları	61
2.3.5.1. Kaçakçılık	62
2.3.5.2. Haraç	62
2.3.5.3. Bağış.....	63
2.3.6. PKK Terör Örgütünün Eylem Çeşitleri.....	63
2.3.7. PKK Terör Örgütü'nün Kampları	64
2.3.8. PKK'nın Halkı Etkilemede Kullandığı Metotlar	64
2.3.8.1. Etnik Yönden Etkileme	65
2.3.8.2 İktisadi Yönden Etkileme.....	67

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

TÜRKİYE'NİN TERÖRLE MÜCADELE KONSEPTİ VE ÇÖZÜM

3.1. TERÖRLE MÜCADELE HAREKATI'NIN ESASLARI	69
3.1.1 Genel Olarak Alınabilecek Önlemler	69
3.1.2 Siyasi önlemler	71
3.1.3. Ekonomik Önlemler	77
3.1.4. Sosyal Ve Kültürel Önlemler	79
3.1.5. Hukuki Önlemler	83
3.1.6. Kolluk Kuvvetlerinin Alacağı (Askeri) Önlemler	85
3.1.7. Uluslar Arası İlişkiler Açısından Alınabilecek Önlemler	87

SONUÇ	90
KAYNAKÇA.....	92
DİZİN.....	100

TABLULAR VE ŞEKİLLER

	<u>Sayfa</u>
Tablo 2.1. Ermeni terör eylemleri	31
Tablo 2.2. Yıllara göre PKK'ya katılım	52
Şekil 2.1. PKK Terör Örgütünün Yapısı	58

KISALTMALAR

AB	: Avrupa Birliği
ABD	: Amerika Birleşik Devletleri
A.g.e	: Adı Geçen Eser
AGİT	: Avrupa Güvenlik Ve İşbirliği Toplantısı
ARGK	: PKK Terör Örgütü Askeri Kanadı
BM	: Birleşmiş Milletler
Çev	: Çeviren
DEHAP	: Demokratik Halk Partisi
DHKP-C	: Devrimci Halk Kurtuluş Partisi Cephesi
DGM	: Devlet Güvenlik Mahkemesi
ERNK	: PKK Terör Örgütü Siyasi Kanadı
ETA	: Bask Ülkesi Ve Özgürlüğü Örgütü
GAP	: Güney Doğu Anadolu Projesi
GKK	: Gönüllü Köy Koruyucuları
HADEP	: Halkın Demokrasi Partisi
HUNDER-KOM	: Kürdistan Sanatçılar Birliği
HPG	: Kürdistan Halk Savunma Güçleri Terör Örgütü
KGB	: Rusya Fedarasyonu Haber Alma Teşkilatı
KARSAZ	: Kürt İşverenler Birliği
KDP	: Kürdistan Demokrasi Partisi
KİH	: Kürdistan İslami Hareketi Örgütü
KUM	: Sözde Kürdistan Ulusal Meclisi
MED TV	: PKK Terör Örgütü Yayın Organı
MİT	: Milli İstihbarat Teşkilatı

MLSP	: Marksist Leninist Silahlı Propaganda Birliği
MOSSAD	: İsrail Haber Alma Teşkilatı
NCIS	: National Criminal İntelligence Service
PKK	: Kürdistan İşçi Partisi
SWAMMA	: Haber Alma Teşkilatı
TBMM	: Türkiye Büyük Millet Meclisi
TC	: Türkiye Cumhuriyeti
TDP	: Türkiye Devrim Partisi
THKP-C	: Türkiye Halk Kurtuluş Partisi Cephesi
THKO	: Türkiye Halk Kurtuluş Ordusu
TİİKP	: Türkiye İhtilalci Köylü Partisi
TKP	: Türkiye Komünist Partisi
TKP-ML	: Türkiye Komünist Partisi
TSK	: Türk Silahlı Kuvvetleri
TV	: Televizyon
YCK	: Kürdistan Yurt Sever Gençlik Örgütü
YEKKOM	: Almanya Kürt Dernekleri Federasyonu
YWRK	: Kürdistan Yurtsever Aydınlar Birliği

TEZ HAKKINDA

PROBLEM

Terör ve terörizmle ilgili literatürdeki tanımlamalar nelerdir? Türkiye’de terörün tarihsel gelişimi nasıldır? Bu bağlamda Türkiye’deki terör hareketleri nasıl bir gelişim süreci göstermiştir? Bu sorular ışığında Türkiye terörle mücadelede nasıl bir konsept uygulamalıdır?

ARAŞTIRMANIN AMACI

Bu araştırmanın amacı; Türkiye’deki mevcut etnik problemin kaynağının ve sebeplerinin ortaya konulması, sorunun bizi etkilemeyecek hale getirilmesi ve çözümü için neler yapılabilir ve ne gibi tedbirler geliştirilebilir sorularına cevap bulmaya çalışmaktır. Ayrıca Türkiye’nin terörle mücadelede sonuca ulaşması için uygulaması gereken esasları ortaya koymaktır.

ARAŞTIRMANIN ÖNEMİ

Türkiye gibi, kendi iç dinamikleriyle, tarihi geçmişi ve çevre coğrafyalarda zengin kültür ve toplum bakiyesine sahip, potansiyel gelişme gücü fazla olan bir ülkenin önünü kesmek maksadıyla, iç ve dış mihraklar tarafından, çeşitli senaryolar üretilmektedir. Bu senaryolarla ülke zayıflatılmaya çalışılmakta ve gelişimi engellenmektedir.

Bu nedenle etnik grupların tahrikler sonucunda oluşan yersiz talepleri bilim ışığında analiz edilmeli, gerçekler ortaya koyulmalı ve Türkiye üzerine yazılan bölücü senaryolar boşa çıkarılmalıdır. Bunun için gelişmiş ülkelerdeki çözümler incelenmeli ve bu çözümler Türkiye’ye uyarlanmalıdır.

Ülkemizin bölünmesi üzerine yazılan bütün senaryoların gerçek dışılığını bilimsel olarak ortaya koymak esastır. Böylelikle terörle mücadelede belirli bir noktaya gelinecek, Türkiye üzerine yazılan senaryolar boşa çıkartılacak ve etnik ayrımcılık son bulacaktır.

ARAŞTIRMADA HİPOTEZ

Terörizm; belli siyasal amaçlara ulaşmak için sistematik ve planlı olarak uygulanan tedhiş, yıldırma ve şiddet olaylarıdır.

Türkiye bu bağlamda son çeyrek yüzyılda PKK terörüne maruz kalmıştır. Terör; sosyo-ekonomik ve siyasal nedenlerin yanı sıra etnik, kültürel ve demografik problemlerden kaynaklanmaktadır. Bu problemin çözümü; kapsamlı ve etkin güvenlik tedbirlerine eşlik eden demokrasi, insan hakları, hukukun üstünlüğü prensipleri çerçevesinde kucaklayıcı ve müşfik sosyal politikaların hayata geçirilmesiyle ancak mümkündür.

ARAŞTIRMADA VARSAYIM

1. Günümüzde terörizm, asimetrik bir mücadele alanı haline getirilerek güncel siyasetin bir aracı olarak kullanılmaktadır.

2. Terör bir ülkenin iç dinamiklerinden kaynaklanabildiği gibi, dış siyasal konjonktür ve aktörlerin de etkilerinden de meydana gelmektedir.

3. Günümüzde değişen “güvenlik” nasyonu dikkate alınarak terörün çözümünün askeri ve polisiye tedbirlere indirgenmemesi ve sosyo-politik ve psikolojik faktörlerin de analiz çerçevesine dahil edilmesi gerekmektedir.

4. Makro anlamda terörün engellenebilmesi için, öncelikle uluslararası platformlarda terörün tanımı konusunda ortak bir uzlaşma noktası bulunmaktadır.

ARAŞTIRMANIN SINIRLILIKLARI

Araştırmada terör ve terörizmin kavramsal bir açıklaması yapıp, konuyla ilgili tanımlamalar yapıldıktan sonra Türkiye’deki tüm terörist faaliyetler değil de daha çok PKK terör örgütünün faaliyetleri incelenmiştir. Yani tüm bölücü terörist faaliyet gösteren örgütlerin tamamına değinilmemiş, bunlardan kısaca bahsedilmiş, PKK ve PKK terörü üzerinde yoğunlaşmıştır.

Araştırmadaki bir diğer sınırlılıktta 1984 sonrası faaliyetlere önem verilmesidir. Türkiye coğrafyasındaki etnik ayrımcılığı körükleme çabaları 1800'li yıllara dayanmasına rağmen araştırmanın konusu bakımından tarihsel süreç 1984 ve sonrası ile sınırlandırılmış, bu tarihten önceki dönem yüzeysel olarak ele alınmıştır.

ARAŞTIRMANIN YÖNTEMİ

Araştırmada önce konuyla ilgili kavramlar okuyucuya aktarılmaya çalışılmış özellikle birinci bölümde tanımlama yöntemi kullanılmıştır. Konu kavramsal olarak incelendikten sonra konunun tarihsel süreci incelenmiş, bu bölümde açıklayıcı yöntem kullanılmıştır. Terörle mücadele konsepti ve çözüm önerileri bölümünde ise terörle mücadele metotları aktarılmaya çalışılmış ve bu bölümde de açıklayıcı yöntem kullanılmıştır.

Araştırmada genel olarak konu özelden genele doğru incelenmiştir. Terörün tanımından yola çıkılmış ve Türkiye'de terör konusu incelenmiştir. Bu nedenle araştırmanın geneli için tüme varım yöntemi kullanılmıştır diyebiliriz.

TEZ METNİ

GİRİŞ

Türkiye coğrafyasında varlığın sürekli kılınması istikrar sağlamakla doğru orantılıdır. Şüphesiz ki iç ve dış mihraklar, bu coğrafyada istikrar istemeyecek ve onu bozmak için her türlü çaba içinde olacaklardır. Anadolu topraklarında kalıcı olmanın başarılması için öncelikle içeride istikrarı sağlanmalı, birlik bozulmamalı ve sonra da birliğin bozdurulmaması bilincinde olunmalıdır.

Türkiye ile çıkar çatışmaları bulunan birçok ülke Türkiye karşıtı politikalara bir şekilde destek vermektedir. Bu ülkelerin bir çoğu ile de uluslar arası alanda ortaklıklar da mevcuttur. Buna rağmen bu ülkeler Türkiye'deki her türlü yıkıcı-bölücü mihrakı desteklemekten rahatsızlık duymamaktadırlar. Bu ülkelerin bundan böyle de aynı politikaları uygulayacakları ortadadır.

Türkiye'de geline noktada görülmektedir ki; 1984 yılında özellikle güneydoğuda başlatılan etnik kışkırtıcılık terör hareketlerine zemin hazırlamıştır. Milyonlarca insan bu terör hareketlerinden etkilenmiş, kimi canından, kimi malından, kimileri de topraklarından olmuştur. Türk halkının geline bu noktada artık tahammülü kalmamıştır. Ne var ki; Terörün tarihi gelişimi süzgecinde terör örgütleri artık, destek aldıkları devletler olmadan da faaliyet gösterebilecek duruma gelmişlerdir.

PKK terör örgütü de bu örgütlerden bir tanesidir ve alınan tüm önlemlere rağmen kanlı faaliyetlerine devam etmektedir. Gerek PKK terör örgütünden ve gerekse diğer terör örgütlerinden Türkiye ve Türk halkı çok çekmiştir.

Anlaşılan o dur ki geline bu noktada örgütün dağ kadrosu büyük ölçüde yok edilmiştir. Ancak mücadele artık şehirlere inmiştir. Bu bağlamda örgütün siyasallaşma çabaları halen devam etmektedir.

Türkiye bir taraftan demokrasinin gereklerini yerine getirirken bir taraftan da terörizmle mücadelesini sürdürmektedir. Terörle mücadelede sonuca ulaşmak maksadıyla çok yönlü bir konsept geliştirilmesi gerekmektedir. Bu konsept bir taraftan demokrasiden taviz vermezken bir taraftan da terörle mücadele açısından her türlü önlemi alabilecek yeteneğe sahip olmalıdır.

BİRİNCİ BÖLÜM

TERÖR KAVRAMI

1.1. TERÖR VE TERÖRİZM

1.1.1. Terörün Tanımı

Ülkeler teknolojik açıdan geliştikçe ve birbirlerine karşı tehdit unsurları arttıkça “psikolojik savaş strateji”leri de gelişmiş çok karmaşık bir hale gelmiştir. Bu bağlamda artık günümüzde sıcak savaşlar yerini artık soğuk savaşlara bırakmıştır.

Soğuk savaşın en önemli unsurlarından bir tanesi de terördür. Literatürde birçok terör tanımlaması olmasına rağmen üzerinde uzlaşmış bir terör tanımı yoktur. Bununla birlikte uluslararası alanda da henüz üzerinde anlaşılmış bir terör tanımı yoktur. Bu nedenle uluslararası alanda da bu kavram için consensus sağlanamamıştır.

Terör kavramının Türkçe’deki karşılığı “dehşet”tir. Tabii terör kavramı beraberinde; “korkutma yıldırma” ve “tedhiş”i de beraberinde getirmektedir. Terör sözcüğü kelimenin etimolojik kökeninden de anlaşılacağı gibi korkutma esaslı bir fiildir. Lâtin kökenli “terrere” sözcüğü, korkudan titretmek, dehşete düşürmek anlamına gelmektedir.¹

Terör tanım olarak; insanları yıldırma, sindirme yoluyla onlara belli düşünce ve davranışları benimsetmek için zor kullanma ya da tehdit etme eylemidir.²

12.04.1991 tarih ve 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanunu ise terörü şiddet, korkutma, yıldırma, sindirme veya tehdit yöntemlerinden biriyle, Anayasada belirtilen cumhuriyetin niteliklerini, siyasi, hukuki, sosyal, laik, ekonomik düzeni değiştirmek, devletin ülkesi ve milleti ile bölünmez bütünlüğünü bozmak, Türk Devleti’nin ve Cumhuriyeti’nin varlığını tehlikeye düşürmek, devlet otoritesini zaafa uğratmak veya yıkmak veya ele geçirmek temel hak ve hürriyetleri yok etmek, devletin iç veya dış güvenliğini, kamu düzeni veya genel sağlığı bozmak amacıyla bir örgüte mensup kişi veya kişiler tarafından girişilecek her türlü eylemler olarak tanımlanmıştır.

¹ Doğu Ergil, **Türkiye’de Terör ve Şiddet**, I. Baskı, Çağ Yayınları, Ankara, 1980, s. 1.

² www.teror.gov.tr.turkceteror_nedir.index.html (3.12.2004).

Ülkemizi gerek maddi gerekse manevi yönden etkileyen, yasa dışı örgütlerin gerçekleştirdiği terör faaliyetlerini, kanun tanımından da anlaşıldığı gibi oldukça geniş şekilde ele almıştır.

Ancak burada yapılan tanımlama terör oluşumunu vurgulasa da, vurgulamak istenen aslında terörizmdir. Çünkü aşağıda da açıklamaya çalışacağımız terörizm kavramı, dehşet ve şiddet olgularının birleşiminden oluşan, otoriteyi yıkmaya yönelik olan içerisinde siyasal unsurlar bulunduran eylemlerin bütünüdür.

Büyük Larousse Sözlük ve Ansiklopedisinde terör; Bir gücü bir iktidarı zorla kabul ettirmek amacıyla sistemli bir biçimde şiddet kullanma, yıldırma, tehdit olarak tanımlanmaktadır.³

Görüldüğü gibi terör olgusu çok değişik şekillerde tanımlanmasına karşın, hiçbir tanım terör olgusunu tam olarak açıklayamamaktadır. Bunun temelinde de terör örgütlerinin amaçları açısından benzerlikler olmasına rağmen yapıları açısından farklılıklar olması yatmaktadır. Yani sonuç olarak ortak bir terör tanımı yapmak zordur.

Terör, kelime olarak birçok anlam içerse de belirli unsurlar üzerinde anlamı yoğunlaşmıştır. Schmid ve Jorgman adlı yazarlar da 190 adet terör tanımı yayınlamışlardır. Bu tanımlarda geçen önemli vurgular şunlardır⁴: Olay ve Güç % 83.5, Siyasi İçerik % 65, Endişe ve Sindirme % 51, Psikolojik Etki % 41.5.

Terörün tanımının zorluğu daha ziyade terör ve terörizm kelimelerinin siyasî amaçlarla kullanılmasından ileri gelmektedir. Terör konusunda ülkeden ülkeye değişen tanımlamalar olduğu gibi aynı ülkenin içinde, hatta devletin değişik kurumları içinde de anlayış farkları bulunmaktadır. Onun için terörü tanımlamak gerçekten zordur.

Terörle mücadelede terörizmin tanımlanmasının hayati önem teşkil etmektedir. Disiplindeki genel kanı da budur. Terörün tanımı yapılmadan terörle mücadelede herhangi bir adım atılamayacağı ortadadır. Disiplinde ve uluslararası örgütler düzeyinde devletler arasında da bu konuda herhangi bir uzlaşma yoktur. Dolayısıyla teorideki bu farklılık aynı zamanda pratiğe de yansımaktadır.

³ Büyük Larousse, C:19, s. 621.

⁴ Faruk Örgün, **Uluslararası Terör**, 1. Baskı, Okumuş Adam Yayınları, Ankara, 2000, s. 14.

1.1.2. Terörizm

Terörizm kelimesi ilk defa Fransız İhtilali sırasında Jakobenler tarafından siyasal ve sosyal eylemlerini tanımlamak üzere olumlu anlamda kullanılmıştır. Daha sonra bugün algıladığımız olumsuz eylemleri kapsayan anlamı yüklenmiştir.⁵ Bu terim Fransız devriminin başlangıç yıllarında Fransız devrimci devlet adamı Maximilien Robespierre'nin 1785 -1794 Terör Devrinde ortaya çıkmıştır.⁶

“Terörizm“ kaçırmadan cinayete kadar uzanan ve amacı sindirme olan şiddet eylemlerine verilen addır.⁷ Ancak terörizm kavramı da sosyal bilimler literatüründe ve uluslararası alanda ortak tanıma ulaşılamamış bir kavramdır.⁸

Terörizm kavramı, daha çok terör durumunun ortaya çıkarılmasını amaçlayan stratejiyi ifade eder. Terörizm; Siyasal nitelikli amaçlara ulaşmak için kullanılan ve psikolojik yani ağır basan bir savaş biçimi; siyasal süreci etkilemeyi amaçlayan şiddet eylemleri, olarak tanımlanabilir.⁹

“Terörizm Siyasal sonuçlara ulaşmak için hükümetlere karşı korku yaratarak, hükümetlerin davranış ve tutumlarını değiştirmek düşüncesiyle şiddetin sistematik olarak kullanılmasıdır.”¹⁰ şeklinde tanımlanan terörizm, bir toplumun değerlerine, normlarına, menfaatlerine, beklentilerine, varlığına, bütünlüğüne ve bütünlüğün devamına ters düşen, masum insanların öldürülmesine varıncaya kadar, topluma zarar veren çeşitli faaliyetleri içine alan; ilgili toplumda devletin güç ve otoritesini zaafa uğratarak o toplumu içten içe çökertme hedefine yönelik sosyal sapma davranışlarıdır.¹¹

⁵ Server Tanilli, **Dünyayı Değiştiren On Yıl, Fransız Devrimi Üstüne (1789-1799)**, Say Yayınları, Ankara, 1990, s. 118.

⁶ Vamık D. Volkan, **Kanbağı, Etnik Gururdan Etnik Teröre**, 1. Basım, Bağlam Yayınları, İstanbul, 1999, s. 182.

⁷ Ergil, **a.g.e.**, s. 1.

⁸ Yazar yok, **“İternational Terrorism”**, Congressional Digest, November 2001, Copyright EBSCO 2003 s. 260.

⁹ Osman Metin Öztürk, **“Avrupa ve Ortadoğu Ülkelerinin Terör Karşısındaki Konumları”**, **Doğu Anadolu Güvenlik ve Huzur Sempozyumu, 17-19 Aralık 1998**, Yayına Hazırlayanlar: İhsan Acargöz, Memduh Yağmur, Çağlayan Yayınları, İzmir, 1999, s. 377.

¹⁰ Deniz Ülke ARIBOĞAN, **Globalleşme Senaryosunun Aktörleri**, Der Yayınları, İstanbul, 1997, s. 240.

¹¹ Doğan Kökdemir, **“Bir İnsan Davranışı Olarak Terör”**, www.baskent.edu.tr./teror.html.(3.12. 2004).

Literatürdeki terörizm tanımlarının bazıları aşağıdaki gibidir;¹²

Bir organize grup ya da partinin amaçlarını, şiddetin sistematik kullanımı yoluyla elde ettiği yöntem ya da teoriye ilişkin bir terimdir.

Siyasi amaçlara yönelik olarak, şiddetin kullanım tehdidi ya da kullanımıdır.

Şiddet tehdidi ya da kullanımını kapsayan, normal olmayan araçlarla siyasi davranışı etkilemeye yönelik sembolik bir eylemdir.

Siyasal amaçlar için korkunun sistematik kullanımınıdır.

Başkalarının varlığına yönelik şiddettir.

Siyasal amaçlar için güdülenmiş şiddettir.

Hollandalı siyaset bilimci Alex P. Schmid, terörizmin 140 ayrı tanımını saptamıştır. Bu tanımlamalar içerisinde, 22 ortak nitelikli ve 20 ortak amaç veya işlevin bulunduğunu belirtmektedir. Tanımlamalarda en çok karşılaşılan beş unsur şu şekilde belirtebiliriz;¹³ Şiddet veya zor kullanımı, bir siyasal amaç güdülmesi, dehşet veya korku salma, tehdit ve son olarak toplumda uyandırılan psikolojik etki veya üçüncü kişilerden beklenen yaygın tepki (teröristler ve kurbanlar dışında).

En çok sözü edilen amaç ve ilişkiler ise şöyledir;¹⁴ a) Halkı veya hedef bir topluluğu korkutmak, dehşete düşürmek ve yerleşik otoriteyi tahrip etmek. b) Devlet otoritesinin terörist ile masum kitle arasında ayırım yapmadan baskı yöntemlerine başvurmasını sağlamak. c) Otoriteye veya düzene karşı olan güçleri harekete geçirmek. Yerleşik otoritenin güçlerini ve kurumlarını etkisizleştirmek, işlevsiz kılmak. d) Kamuoyunu olumlu (kendi lehine) veya olumsuz (düzene karşı) yönde etkilemek, yönlendirmek. e) Siyasal güç odaklarını ele geçirmek ve/veya var olan yönetimi devirmek.

¹² [www.terror.gen.tr.turkce-terror_nedir.index.html/\(3.12.200\)](http://www.terror.gen.tr.turkce-terror_nedir.index.html/(3.12.200)).

¹³ [www.terror.gen.tr.turkce-terror_nedir.index.html/\(3.12.200\)](http://www.terror.gen.tr.turkce-terror_nedir.index.html/(3.12.200)).

¹⁴ [www.terror.gen.tr.turkce-terror_nedir.index.html/\(3.12.200\)](http://www.terror.gen.tr.turkce-terror_nedir.index.html/(3.12.200)).

Yonah ALEXANDER ise çağdaş terörizmin beş temel karakteristiği olarak şunları saymaktadır¹⁵ : a) Yeni teknoloji, tehdit ve tepki anlamında yeni bir şiddet birimidir. b) Uluslararası arenada kargaşa ve düzensizlik yaratmak için çeşitli vasıtalarla eylem gerçekleştirme, politik, ideolojik, sosyal, ekonomik, stratejik spektrumda mücadele etmek gereklidir. c) Terörizm toplum için bir dizi tehdit oluşturur. En ciddi tehlike belki de bireylerin güvenliği ve esenliği ile ilgilidir. d) Çağdaş teröristler terörizme destek veren ülkelerle ilgilidirler. Küçük gruplar, devletlerin doğrudan ve dolaylı desteği ile siyasal şiddet ulusal, bölgesel ve yerel düzeyde yönlendirilebilirler. Sonuçta uluslararası güç dengesini etkileyebilir ve değiştirebilirler. e) Özgür dünyanın hükümetleri ve insanları modern terörizmin doğasını, sahasını ve yoğunluğunu değerlendirememeye hatasına düşmüşlerdir.

İşte yapılan bu ortak tanımlamalar, unsurlar ve işlevlerden de anlaşılacağı gibi terörizm; baskıya, tedhişe, yıldırmaya, korkuya veya korkutmaya yada bu eylemlerin tamamına maruz kalan bir halk kitlesine yada topyekün bir devlete karşı yapılan, bir grubun veya yine bir devletin “yasadışı stratejik” amaçlarını gerçekleştirmek üzere yaptığı eylemlere verilen addır. Daha genel bir şekilde ifade edecek olursak “Terörizm, siyasi amaçlara varmak için sivillere karşı planlı olarak kullanılan şiddettir.”¹⁶

Terörizm siyasal şiddetin bir türüdür. Bunu belirleyen bazı karakteristik unsurlar da mevcuttur. Bunları ortaya koymaya çalışacak olursak; Terörizm sözcüğünü de terörden ayırmak gerekmektedir, onun için daha önce de belirtildiği gibi terörden başlamak gereklidir. Terör, çok değişik şekillere sahip bir şiddet biçimidir. Sadece siyasal nitelikte olan terör ile ilgilenilecek olursa, bu çerçevede terörist, yani teröre başvuran kimse siyasal bir saik ile harekete geçen ve şiddeti araç olarak kullanan, şiddete başvuran (meselâ birisini öldüren) kimsedir. Ama yapmak istediği şey aslında gerçekten öldürdüğü ya da üzerinde şiddet uyguladığı kişiyi öldürmek değildir. Onun ötesinde masum olan kurbanını öldürerek etki yaratmak, propaganda yapmaktır. Bu bağlamda terörizm kavramı, terör yöntemlerinin siyasal bir amaçla örgütlü, sistemli ve

¹⁵ Suat İlhan, **Terör Neden Türkiye**, 1. Baskı, Nu-Do Yayınları, Ankara, 1998, ss. 11-12.

¹⁶ <http://www.ceng.metu.edu.tr/~uculuk/yazin/teror.html> (24.05.2006)

sürekli bir şekilde kullanılmasını benimseyen bir strateji olarak terör kavramından da ayrılmaktadır.¹⁷

Siyasal terörde, terör fiiline başvuran kişi, siyasal bir saik ile siyasal bir dürtü ile harekete geçer, araç olarak şiddeti kullanır ve suçun ilk plânda ortaya çıkan neticelerinin ötesinde etki yaratmak ister. Bu çerçeve terörizmin bir sembolik fiil olarak tanımlanmasına imkan vermektedir. Terörizm doğrudan doğruya fiilin doğurduğu sonuçlar itibarıyla değil ama fiilin yarattığı etki itibarıyla karakteristik bir nitelik kazanmaktadır. Bu özellik terörizmi diğer siyasal şiddet biçimlerinden de ayırmaktadır. Örneğin, savaş ve terörizm konusu birlikte değerlendirildiğinde, savaşın düşmanı imha etmeye ya da en azından kontrol etmeye yönelik bir şiddet biçimi olduğu söylenebilir. Buna karşılık terörizmde doğrudan doğruya düşmanı imha etmek, hedefi ortadan kaldırmak amaç değildir. İlk plânda elde edilecek neticenin ötesinde bir etki yaratmak ön plâna çıkmaktadır. Yani terörizm de savaş ve diplomasi ile kazanılamayan sonuçları elde etmek, korkutmak, yıldırma ve itaat ettirmek maksadıyla bir teoriye, felsefeye ve ideolojiye dayanılarak terör ve şiddetin sistemli ve hesaplı olarak kullanılması mevcuttur¹⁸

Bu çerçevede terörizmi ahlâk dışı yapan, hukukun dışına iten çok önemli bir nokta bulunmaktadır. Ona da işaret etmek gerekmektedir. Kurban tamamıyla masumdur. Değişik terör stratejileri içinde kurbanın niteliğinin de önem taşıdığı durumlar vardır ancak prensip olarak esas itibarıyla kurban tamamıyla masumdur.¹⁹ Televizyonlarda kadınların, yaşlıların, çocukların öldürüldüğünü görüyoruz ve aklımıza hemen şu soru geliyor: Bunlardan, bu masum kişilerden ne istediler? Gerçekte onlardan istenen herhangi bir şey yoktur. Terörist, çoğu zaman kurbanını da tanımamaktadır. Yapmak istediği, etki yaratmaktır. Bu sebeple de suçunu olabildiğince herkesin görebileceği şekilde işlemeye çalışmaktadır. Eğer mümkünse basın yayın organlarının önünde, medyanın önünde bunu yaparak suçu olabildiğince fazla kişinin önünde ortaya koymaya çalışmaktadır. Çünkü asıl yapılmak istenen şey onları korkutarak bir etki yaratmaktır.

¹⁷ Kemal Akmaral, **Anti Teröristin El Kitabı**, Bilgi Karınca Yayınları, İstanbul, 2004, s. 24.

¹⁸ Akmaral, **a.g.e.**, s. 25.

¹⁹ Yazar Yok, "*Dünya Terör'ün Pençesinde*", **Ulusal Strateji Dergisi**, Sayı: 30, Yıl: 4, Aralık 2002, s. 28.

Kurban ile fail arasında ilişkinin olmaması, kurbanın her zaman masum olması terörizm ile mücadelede önemli bir sorun ortaya çıkarmaktadır. İkisi arasında ilişki olmadığı için herkes her yerde kurban olabilmektedir. Kimin nerede, ne zaman öldürüleceği konusu bilinemeyeceği için devletin bu konudaki mücadelesi de oldukça zor bir hâl almaktadır. Öte yandan terörizm kitlelere yönelik hedef gözetmeyen şiddet eylemleriyle, toplumun güven duygusunu da ortadan kaldırmaya çalışmaktadır.²⁰

Daha önce de belirtildiği gibi; Bir siyasî fikri iktidara getirmek, onu hâkim kılmak veyahut da iktidardaki varlığını sürdürmek için terörün bir strateji olarak kullanılmasına da terörizm denilmektedir. Bu strateji hemen hemen her zaman ulusal sınırları aşmakta, ulusal sınırların dışına çıkmaktadır. Failin kimliği, kurbanın kimliği ve bunu plânlayanların kimlikleri nedeniyle ya da fiilin işlendiği yer sebebiyle, her zaman bir boyutuyla terörizm ulusal sınırların dışına taşmakta ve uluslararası bir boyut kazanmaktadır. Uluslararası ortamda terörizmin yer alması terörizmle mücadeleyi daha da zor hâle getirmektedir. Çünkü o meşhur ikilem burada da karşımıza çıkmaktadır. Bir taraf için terörist olan, diğer taraf için özgürlük savaşçısıdır. Bu her zaman böyle olmuştur. Bütün dünya devletleri tarafından terörizmin ortak bir tanımının yapılamaması, bu sorunu yaşatmaktadır. Bu işe çözüm bulabilmek bir ortak tanıma ulaşabilmek kolay görünmemektedir. Bu kaçınılmaz çelişkiyi hafifletebilmek objektif, tutarlı bir tanımlama ve anlamlandırma yapılmadan mümkün gözükmemektedir.²¹

Terörizme karşı verilen mücadele, soğuk savaşın bir devamıdır şeklinde ifade edebilir. Şöyle ki; başka bir ülkeyle sorunu olan X ülkesi, sorununu daha ucuz bir şekilde terörizmle çözmeye veya diğer ülkeyi baskı altında tutmaya çalışabilir. Bunu maşayla tutmaya da benzetmek mümkündür. Yani X ülkesi, diğer ülkeyle savaşı göze alamadığı için, diğer ülkedeki terör örgütlerini destekleyerek büyük zararlar vermesine katkıda bulunabilmektedir. Bu bağlamda terör örgütleri bir yandan devlet otoritelerini yönlendirme ve bazı davranışlara sevk etme amacıyla geliştirilen bir silah olarak kullanılırken, diğer yandan da aslında bağımsız aktörler olarak uluslar arası siyaset sahnesine girmektedirler.²²

²⁰ Akmaral, **a.g.e.**, s. 27.

²¹ Deniz Ülke Arıboğan, **Nefretten Teröre**, 2. Baskı, Ümit Yayıncılık, Ankara, 2005, s. 18.

²² Arıboğan, **a.g.e.**, s. 195.

Terör örgütleri, kitleleri korku içerisinde baskı altına alarak, amaçları doğrultusunda siyasi sonuçlar elde etmek üzere, terörizmi mücadelelerinin bir aracı olarak kullanmaktadırlar.

Yukarıdaki tanımlamalara bire bir uyuşan eylemleri Türkiye’de gerçekleştiren PKK terör örgütü, gerilla olarak yaptıkları eylemleri bir bağımsızlık mücadelesi olarak tanımlamaktadır. Örgütün Türkiye’de gerçekleştirdiği eylemler zaten bir kurtuluş mücadelesi olamayacağından hemen burada terörist gerilla ayrımını da yapmanın, terörizm kavramının açıklanmasında katkısı olacaktır.

1.1.2.1. Terörist Gerilla Ayrımı

Gerilla, Fransızca “guerne” (savaş) kelimesinden türetilmiş olup, “küçük savaş” anlamına gelmektedir ve teröristler için bir meşruluk kaynağı olarak kullanılmaktadır.

Bu bağlamda yapılacak bir asker-gerilla-terörist ayrımı, bu meşruluğu ortadan kaldıracak gibi terörist - gerilla ayrımını da açıkça ortaya koyacaktır.

Asker, kendisini üniformayla tanımlar ve savaş hukukuna riayet eder. Gerilla ise üniforma giyse de giymese de pek çok açıdan askerin uyduğu kuralları uygulayarak taklit eder. Gerillanın hedefleri, genelde sivil hedefler değil, askeri kuvvetler ve diğer güvenlik güçleridir. Gerillalar genel bir ifadeyle, düzenli ordu birliklerine karşı savaşan düzensiz birliklerdir. Ancak teröristler, siyasi amaçlarına ulaşmak için, herkese ve her hedefe kural ve ayırım gözetmeksizin saldırırlar.²³

Türkiye’de terör eylemlerinde bulunan PKK eylemcileri de yukarıda yapılan tanımlamaya göre, siyasi bir amaca ulaşmak için, herkese ve her hedefe ayırım gözetmeksizin saldırdıklarından birer teröristtirler.

²³ www.teror.gen.tr/turkce-teror_nedir.index.html/ (3.12.200).

1.1.3. Terör ve Terörizmin Türleri

1.1.3.1. Aşağıdan Terör (Yönetilenlerden)

Bu gün terörizm tanımı çoğunlukla aşağıdan gelen ve var olan politik düzende karışıklık yaratma, onu yıkma ya da basitçe ona karşı olan öfkeyi ifade etme girişimini belirtmektedir. Aşağıdan gelen terörizm hareketleri en azından iki bin yıldır vardır.²⁴ Bu tip terör genel olarak yönetilenlerden yönetime karşı yapılan terördür. Yönetilenler içinde buldukları durumun oluşmasına neden olarak gördükleri sisteme ve bu sistemi meydana getiren ve ayakta tutan unsurlara karşı terör faaliyetinde bulunurlar.

Birçok bilim adamı aşağıdan gelen modern terörizmin 19. yüzyılda Rusya'da kendini "Narodnaya Volya" (Halkın İradesi) olarak adlandırılan bir ideolojik grubun ortaya çıkması ile başladığı konusunda hemfikirdir.²⁵

Aşağıdan terör eylemi toplum içindeki adaletsizliklere dikkat çekmek ve ortadan kaldırmak amacıyla yapılırken, toplumdaki ilgisiz kesimi de uyandırmak ve direnmeye güç olmaları açısından katılımlarını sağlamayı da amaçlar.²⁶

1.1.3.2. Yukarıdan Terör

İktidar seçkinlerinin ya da egemen güçlerin uyguladıkları terördür.²⁷ Devleti elinde tutan iktidarın gücünü korumak, muhaliflerini zayıflatmak maksadıyla kendi vatandaşlarına karşı sindirme, işkence, korkutma, kötü muamele, belirsiz şekilde ortadan kaybetme vb. yollara başvurusu şeklinde ifade edilmektedir.²⁸

Yukarıdan terördeki devletin siyaset anlayışı her şeyi halkın iyiliğine de olsa, kötülüğüne de olsa ben bilirim tavrıdır. Hiçbir konuda halkın görüşü alınmaz, bu yönüyle de totaliter bir özellik göstermektedir.

²⁴ Volkan, **a.g.e.**, s. 182.

²⁵ **A.g.e.**, s. 182.

²⁶ M. Sami Denker, **Uluslararası Terör Türkiye ve PKK**, 1. Baskı, Boğaziçi Yayınları, İstanbul, 1997, s. 6.

²⁷ Ergil, **a.g.e.**, s. 11.

²⁸ Denker, **a.g.e.**, s. 6.

1.1.3.3. Devlet Terörizmi

Bu terörizm türünde hedef, bir başka devlet yada hedef devletin tüm unsurlarıdır. Hedef alınan devlete ve bu devletin unsurlarına karşı girişilen her türlü, korkutma, sindirme, yıldırma gibi eylemlere devlet terörü denir. KGB, MOSSAD, SWAMA vb. kuruluşların doğrudan ya da dolaylı yollarla başka ülkelerde ortaya çıkardıkları terör eylemleri örnek olarak gösterilebilir.²⁹

1.1.3.4. Siyasi ve İdeolojik Terörizm

Siyasi ve ideolojik terörizm, daha öncede belirtildiği gibi bir ideolojik düşünceyi diğerine hakim kılmak amacıyla; hedef alınan ideolojiyi sindirmek, yıldırma, vb. amaçlarla girişilen terör eylemleridir.³⁰

Bu terörizm türünü de sol kanat terörizm ve sağ kanat terörizm şeklinde ikiye ayırabiliriz. Sol kanat terörizm; Halklarının kapitalist sömürü altında ezildiğine inanan ve kapitalist sistemi ortadan kaldırıp yerine komünist veya sosyalist bir sistem meydana getirmek amacıyla olan yasa dışı örgütlerin giriştiği terör eylemleridir. Sağ kanat terörizm ise; Faşist sistemi geri getirmek isteyen yasa dışı örgütlerin giriştiği terör eylemleridir.³¹ Bu bağlamda Marksist-Leninist ideolojiyi benimsemiş PKK terör örgütünün giriştiği eylemlerin temelinde ideoloji de yatmaktadır.

1.1.3.5. Bölücü Terörizm

Etnik ve milliyetçi ayrılıkçılığa dayanan terör eylemlerine katılan örgütler ve eylemler bu başlık altında toplanmaktadır.³² Bu tür teröristler bir ulusun veya bir alt kültürün bağımsızlığını elde etmek adına yola çıkmaktadırlar. Uluslararası arenada en çok, en fazla sempati ve destek toplamayı başaranlar da yine bu gruptaki teröristlerdir.³³

Bir etnik terörist grubun ortaya çıkmasında yardımcı olan şey, aktif olarak terörist etkinliklerin içinde yer almayan, ancak aynı etnik temeli paylaşanların, en

²⁹ Denker, **a.g.e.**, s. 6.

³⁰ **A.g.e.**, s. 7

³¹ Yazar Yok. “*Dünya Terör’ün Pençesinde*”, **Ulusal Strateji Dergisi**, Sayı: 30, Yıl: 4, Aralık 2002, s. 28.

³² Denker, **a.g.e.**, s. 7.

³³ Yazar Yok. “*Dünya Terör’ün Pençesinde*”, **Ulusal Strateji Dergisi**, Sayı: 30, Yıl: 4, Aralık 2002, s. 27.

azından teröristlere gizli bir sempati duymaları ve bunun yanı sıra da kurbanlarına çok az acımalarındır. Bu durum, liderlerin onlara katılacak izleyiciler bulmasını daha da kolaylaştırmaktadır.³⁴ Örnek olarak Bask Ülkesi ve Özgürlüğü Örgütü (ETA) ve eylemleri, PKK Terör Örgütü ve eylemleri verilebilir.

1.1.3.6. Din Terörizmi

En tehlikeli terörizm türüdür. Çünkü bu gruba giren teröristler öldürmeyi kutsal savaşın bir parçası olarak görmektedirler ve bu yüzden eylemlerinde sınır tanımamaktadırlar.³⁵ Bir dini yada inanç farklılıklarının terör faaliyetlerini meşrulaştırmak amacıyla kullanan bir dini yaymayı ya da hegemon kılmayı amaçlayarak girişilen her türlü terör eylemi ya da eylemleridir.

1.1.3.7. Narko Terörizm

Terörizmin çok maliyetli bir iş haline gelmesi dünya piyasalarında en çok kâr getiren malın, yani uyuşturucunun ticareti işine teröristlerin dahil olmaları sonucunu doğurmuştur. Uluslararası örgütlü suçların merkezi devlet otoritesinin zayıf olduğu bölgelerde, yani devlet organlarının terörizm ile yeterince yıpratıldığı yerlerde daha fazla hareket serbestliğine sahip olabilmesi nedeniyle, "uyuşturucu trafiği, transnasyonel örgütlü suça iştirak eden ve terörizm biçimindeki görünmeyen savaşlarla destabilizasyon sağlamaya çalışan gruplar arasındaki ortak yaşam ilişkisinin ayrılmaz bir parçası haline gelmiştir."³⁶ Bu ortak yaşam ilişkisi farklı biçimlerde ortaya çıkabilmekte ve narko terörizm kavramı farklı çerçevelerde de kullanılabilir. Kavramın kullanım alanı belirli bir ulus-devlete veya rejime karşı girişilen silahlı mücadeleye karışan asi terörist grupları ile uyuşturucu kaçakçılarının ilişkilerini tanımlamaktan, uyuşturucu ham maddesinin yetiştirilip, sonra mamul hale getirildiği noktalarda faaliyet gösteren devrimci asi grupların uyuşturucu kaçakçılarını sömürmesi ve haraç alması gibi alanlara kadar uzanabilmektedir. Bunun en basit örneği PKK terör örgütüdür.

³⁴ Volkan, a.g.e., s. 184.

³⁵ Yazar Yok. "Dünya Terör'ün Pençesinde", *Ulusal Strateji Dergisi*, Sayı: 30, Yıl: 4, Aralık 2002, s. 27.

³⁶ Emin Gürses, *Ayrılkçı Terörün Anatomisi/IRA-ETA-PKK*, Bağlam Yayıncılık, İstanbul, 1997. s. 53.

Terörist grupların banka soygunları ve rehin alma faaliyeti devam etmekle birlikte, 20. yüzyılın ikinci yarısından itibaren devlet destekli terörizmin ortaya çıkmasıyla yabancı sponsorlardan gelen bağışlar temel finansman kaynağı haline gelmiştir. Örneğin çeşitli Arap uluslarının desteklediği Filistin Ulusal Fonu'ndan El-Fetih'e akan paranın yaklaşık 300 milyon \$ olduğu tahmin edilirken, örgütün bunun dışında yaklaşık 7-8 milyar \$'lık bir fonu daha olduğu öne sürülmüştür.³⁷

1.1.3.8. Medyatik Terörizm

20. yüzyılın son on yılında terörizmin edindiği en önemli özelliklerden birisi de medya yönelimli hale gelmiş olmasıdır. Esasen terörizm gerek en ilkel örneklerinde, gerekse en çağdaşlaşmış modellerinde gerçekte kurbanı değil, izleyici kitlesini hedef alması nedeniyle her dönem eylemin duyurulması, alenileştirilmesi arayışında olmuş ve içeriği gereği haber iletme kaynaklarına yakın durmuştur.

Brian Jenkins'e göre "terör gerçek kurbanı değil, izleyici kitlesini hedeflediğinden bir tiyatrodur" ve bu tiyatronun reklamının yapılmasında "medya teröristin en iyi dostudur. Çünkü teröristin davranışı kendi başına hiçbir anlam ifade etmezken, bu davranışın herkesçe tanınması alenileşmesi ise her şey anlamına gelmektedir." Oynanılan tiyatronun boş sandalyelere ve seyircisiz gösterime girmiş olmasının bir anlamı olmayacağından, mümkün olduğunca çok seyirci toplayacak olan, en sansasyonel senaryoların, belki de gerçek oyundan daha sansasyonel bir biçimde izleyicilere aktarılması da ancak medya kanalı ile gerçekleştirilmektedir.³⁸ Bu aktarım süreci içerisinde medyanın seçtiği iletim kavramları terörizmin amacına ulaşım ulaşmamasında da önemli rol oynamakta, bir eylemin toplum tarafından nasıl algılanacağı da teröristinkinden çok, medya çalışanlarınca belirlenmektedir. Yonah Alexander'ın da belirttiği gibi "medya terörizme ilişkin haberler yapmak ve onları kitlelere tanıtmak yoluyla terörizmi meşhurlaştırdığından, bulaşıcı bir etkiye sahiptir" ve bir anlamda terörizmin tamamlayıcı parçasıdır. Bu nedenle çoğu zaman terörizme

³⁷ Marcos Almondo, **Bir Efsane; Arafat**, 1. Baskı, Doğan Yayıncılık, İstanbul, 1996. s. 53.

³⁸ Yazar Yok. "Dünya Terör'ün Pençesinde", **Ulusal Strateji Dergisi**, Sayı: 30, Yıl: 4, Aralık 2002, s.27

destek olan ana unsurlar arasında devletlerin desteği, diğer terörist grupların ve organize suç örgütlerinin yardımları ve medyanın desteği bir arada değerlendirilmektedir.³⁹

Hatta kimilerine göre terörizmi kitle haberleşme araçlarının gelişimi azdırmıştır. Çünkü teröristler reklam ve propaganda için yaşamaktadırlar ve medya olmasa onları besleyecek hiç bir kaynak kalmayacağından zayıf düşmeleri kaçınılmaz hale gelecektir. Bu da güvenlik birimlerinin operasyonlarını kolaylaştıracak ve terörizm tüm uluslararası toplumun güvenliğini tehdit eden başlıca tehdit olmaktan kısmen de olsa uzaklaşabilecektir.⁴⁰

1.1.3.9. Örgütsüz Terörizm

Terörizmin yeni yüzünden bahsederken vurgulanması gereken en önemli yeni unsurlardan bir tanesi de, herhangi bir örgütle organik bağlantısı bulunmayan amatör teröristlerin siyasal nitelikli şiddet kullanma kapasitelerinin ve bu yoldaki teşebbüslerinin artmasıdır. Bireyselliğin ön plana çıktığı ve teknolojik gelişmenin bir getirisi olarak organize yapılara ihtiyaç duymadan tekil kişilerin de sistem içi etkinliklerinin bir anlam kazandığı yeni toplumsal düzende, terörizmin yeni bir boyut kazanması da kaçınılmaz hale gelmiştir. Ancak Hiçbir etnik, dinsel ya da ideolojik oluşum, hangi düzeyde ele alınırsa alınsın teröre (örgütlü veya örgütsüz, bireysel terör veya devlet terörü) karşı bağımsızlık iddiasında bulunmamalıdır.⁴¹

Nitekim bugün patlayıcı imalatında kullanılabilir olan pek çok madde, hiçbir denetime tabi olmadan piyasada satışa sunulmakta ve çok da gelişkin olması gerekmeyen bir fizik bilgisi bu maddelerin birer silah haline getirilmesinde yeterli olmaktadır. Güvenlik güçleri açısından bu tür kişilerin yakalanmasında karşılaşılan zorluklar ve son derece normal görünen herhangi birinin bu tür eylemlere girişebileceği gerçeği, amatör teröristlerin örgütlü terörizmden çok daha tehlikeli hale gelebileceğinin bir göstergesidir.

³⁹ Mehmet Özcan, Serkan Yardımcı, “Avrupa Birliği Ve Küresel Terörizm İle Mücadele” <http://www.usakgundem.com/makale.php?id=158>, (16.05.2006).

⁴⁰ Erhan Yarar, **Medya-Terör; Bir Kavram Savaşı**, Strateji Yayınları, 1. Baskı, Ankara, 1995, ss.194-195.

⁴¹ http://www.tesev.org.tr/etkinlik/glob_ter_sonuc_bildirgesi.php, (24.05.2006)

1.1.4. Terörizmin Özellikleri

Güncel bir şekilde terörizmin özelliklerini sıralayacak olursak, tanımlamada karşılaştığımız problemle özellikleri sıralamada da karşılaşırız; çünkü terörizmin birçok tanımı olduğu gibi, literatürde birçok özelliği mevcuttur. Bu nedenle aşağıda terörizmin en belirgin ve en güncel özellikleri sıralanacaktır;

- Her şeyden önce terörizm örgütlü bir yapı eliyle gerçekleşir ve bir amacı vardır.
- Terörizm aniden ortaya çıkmaz, belirli safhaları vardır.
- Terörizm terör eylemlerini meşrulaştıracak bir senaryo hazırlar.⁴²
- Mali destek terörün vazgeçilmez ihtiyacıdır. Bu nedenle, soygun ile silah ve uyuşturucu kaçakçılığı yapar.⁴³
- Terörizm, propaganda ile doğar, gelişir ve propaganda ile yaşar. Bizatihi kendisi bir propaganda aracıdır.⁴⁴
- Yasadışı eylemler bütünü olması sebebiyle içerdiği şiddetin seviyesi büyüktür.
- Terörist eylemler genellikle keyfi kararlara dayandıkları için önceden tahmin edilemezler. Aynı zamanda bir planlama yapılması da söz konusudur.
- Terörizm, tahrip edici, ahlak dışı ve acımasızdır.⁴⁵
- Terörizm bir ideoloji, bir doktrin, hatta sistematik bir fikir değildir, bir stratejidir.⁴⁶
- Terörist eylemlerin gerçekleşebileceği belirgin bir yer yoktur.

⁴² Akmaral, a.g.e., s. 29.

⁴³ A.g.e., s. 29.

⁴⁴ A.g.e., s. 29.

⁴⁵ www.terör.gen.tr/ turkce-teror_nedir.index.html./ (3.12.2004).

⁴⁶ Akmaral, a.g.e., s. 28.

1.1.5. Terörizmin Amacı

Terörizmin en belirgin ve en yaygın amacı düşmanı olunan kesimi şiddet eylemleriyle yıkarak farklı bir ideolojiye sahip bir sistem kurmaktır. Bu yaklaşım terör olaylarının hukuki davalarında açık bir şekilde belirtilmektedir. Terör örgütleri savundukları ideolojiye bağlı olarak, haksızlık ve zulüm olarak gördükleri yönetim ve yöneticileri bertaraf etmeyi, böylece daha mutlu ve adaletli bir hayat tarzını amaç edindiklerini ileri sürmektedirler.⁴⁷

Hedef alınan sistemin şiddet yoluyla değiştirilmek istenmesinin en büyük nedeni; hedef alınan sistemle, hedef alınan arasında güç dengesizliği bulunmasıdır. Kendisinde rejimi demokratik yollardan değiştirmek gücünü bulamayan terör örgütleri silahlı mücadeleye başvurmaktadır.⁴⁸

Yukarıda anlatılanlar çerçevesinde terörizmin amaçlarını kısa vadeli ve uzun vadeli amaçlar olarak ikiye ayırmak mümkündür.

1) Kısa vadeli amaçlar;

Hedeflerini gerçekleştirmek için dünya çapında, ulusal ve yerel destek sağlamak,

Hükümeti güvenlik güçlerini taciz etmek, zayıflatmak, şaşırtmak,

Para ve malzeme elde etmek,

Ulaşımı ve iletişim araçlarını tahrip etmek,

Güç gösterisi ve tehditlere inandırmak,

Greve veya işi yavaşlatmaya sebep olmak,

Seçimleri etkilemek,⁴⁹

2) Uzun vadeli amaçlar ise,

⁴⁷ Doug Brown, **Terörizm Ve Terörle Mücadele**, (Çev: Lütfi Tomuş), Ankara, 2004, s. 5.

⁴⁸ www.terör.gen.tr/turkce-teror_nedir.index.html.\ (3.12.2004).

⁴⁹ Brown, **a.g.e.**, s. 5.

Hükümette dramatik değişikliklere, ihtilal, sivil savaş veya uluslararası savaşlara neden olmak,

Gerilla savaşları sırasında gidişatı kendi lehlerine çevirmek,

Mahalli ulusal-uluslararası karar mekanizmalarını etkilemek,

Bir etnik veya ulusal grubu temsilen yasal olarak politik tanımlama kazanmak.⁵⁰

1.1.6. Terörizmin Nitelikleri

Terör eylemlerini gerçekleştirenlerin en önemli isteği eylemlerinin etkili olması ve bir gündem meydana getirmesidir. Eylemler medyada yer bulduğunda diğer bir ifadeyle terörist eylem odaklı bir gündem oluştuğunda eylem amacına ulaşmış demektir.

İşte bu bağlamda terörizmin niteliklerini sıralayacak olursak;

- Teröristler amaçlarına ulaşmada araç olarak, hedef gruplar arasında korku, ümitsizlik ve yıkım atmosferi yaratmaya çalışırlar.⁵¹
- Bir şiddet olayının psikolojik sonuçları fiziki sonuçlarından ölçüsüz bir şekilde büyük olursa terörist bir nitelik kazanır.⁵²
- Terörizmin bir diğer niteliği de, yapılan eylemlerin hunharca olmasıdır.
- Bir başka nitelik ise hedef kitle ile ilgilidir, şöyle ki eylemlerde “muharip ve gayri muharip” ayrımı yapılamaz. Ya bizdensiniz ya onlardansınız anlayışı hakimdir.

⁵⁰ Brown, a.g.e, s. 5.

⁵¹ www.emniyet.gov.tr.teror.html\ (5.12.2004)

⁵² www.teror.gen.tr/ turkce-teror_nedir.index.html.\ (3.12.2004)

1.1.7. Terörizmin Unsurları

1.1.7.1. İdeolojik Unsur

Terörün öncelikle bir ideolojik alt yapısının olması gerekmektedir. İdeolojik unsur, örgütün hareket noktasını oluşturmaktadır. Örgüt benimsediği ideoloji doğrultusunda hareket etmekte, stratejisini buna göre belirlemektedir.⁵³ Ayrıca örgütün bir ideolojik unsurunun olması örgütü teröristlerin ve sempatanlarının gözünde meşrulaştırmaktadır.

1.1.7.2. Örgüt Unsuru

Daha önce de belirtildiği gibi terör eylemleri örgütlü bir yapı eliyle gerçekleşir. Bilinen tanımıyla örgüt, iki veya daha fazla kimsenin aynı amaç etrafında birleşmesiyle meydana gelen yapıdır. Örgüt, organize bir yapı içerisinde, aynı ideolojiyi benimseyen ve aynı hedefe yönelmiş kişilerden oluşur.⁵⁴

1.1.7.3. Şiddet Unsuru

Terörizmin unsurlarını yüzdeler olarak dilimlersek, en büyük yüzdeyi şiddet unsuru oluşturur. Şiddet terör eylemlerinin aracıdır. Aslında şiddet terörün hem aracı hem de ön şartıdır. Şu halde şiddet unsuru ihtiva etmeyen, şiddet kullanılmayan hiçbir eylem terör sayılmaz.⁵⁵ Daha önceden belirttiğimiz gibi terör “dehşet” demektir. Dehşeti meydana getirmek için kullanılan araç ise şiddettir.

1.1.8. Terörizmin Sebepleri

Terörizmin sebepleri genel olarak üç başlık altında toplanabilir. Bunlar; Terörizmin ideolojisi, toplumun durumu ve ülkenin sorunları olarak sıralanabilir.

Ancak burada açıklanacak sebepler tüm terör olaylarının sebepleri değildir. Yani bu sebepler neticesinde illaki terör eylemleri gerçekleşeceği düşünülerek kendilerini savaş içerisinde gören teröristlerin uğrunda savaşıacakları bir ideolojiye

⁵³ Akmaral, a.g.e., s. 59.

⁵⁴ A.g.e., s. 60.

⁵⁵ Hayati Hazır, **Siyasal Şiddet Ve Terörizm**, 1. Baskı, Nobel Yayın Dağıtım, Ankara, 2001, s. 18.

ihtiyaçları vardır. Örgütte verilen ideolojik eğitim nedeniyle bu ideolojiler kişilerin terör örgütlerine girmesinden daha ziyade bu örgütlerde kalmasında etkin rol oynamaktadır.⁵⁶

Önceden belirtildiği gibi terörizmin amacı yeni bir sistem kurmaktır. Bu sistem de bir ideolojik temele dayanır. Bu nedenle terörizmin sebeplerinden birisi de örgütlerin kullandıkları ideolojilerdir. Terörizmin beslendiği belli başlı ideolojileri ise; Marksizm, Leninizm, Faşizm, Anarşizm ve Nihilizmdir.

Terörizmin bir diğer sebebi de toplumun durumudur; toplumun içinde bulunduğu siyasi ortam, sosyo-ekonomik dengesizlikler, toplumdaki şiddet kültürü birer terörizm sebebi olabilir.

Belirtilen terörizm sebeplerinden birisi de ülkenin sorunlarıdır. Terörizmle ilgili ülke sorunları; etnik sorunlar, ülke nüfusundaki farklılıklar, ülkedeki özgürlük hareketleri ve ülke yönetim birimine tepkiler olarak sıralanabilir.

Bir toplumun ırk, dil, din ve kültür bakımından gösterdiği yapı ve bu unsurların birbirleriyle ilişkileri etnik yapıyı oluşturur.⁵⁷ İşte bu etnik yapıdaki unsurlardan bir kısmı kendi kendini yönetmek isterse, terör eylemlerine başvurabilir. Bu terörizmin sebeplerinden etnik sorunlar olarak tanımlanmakla birlikte, eylemlerine verdikleri ismin sözde bir özgürlük hareketi olarak nitelenebilir.

Ayrıca özellikle diktatörlükle yönetilen ülkelerde demokratik yollardan verilemeyen mücadele terörle verilmeye çalışılmaktadır.⁵⁸ Bu da yönetim biçimine olan tepkiler başlığı altında incelenebilir.

Terörizmin sebeplerini farklı bir açıısından inceleyecek olursak;

Çok genel bir ifadeyle bunlar dış etkenler, iç etkenler ve karma etkenlerdir. Bu bağlamda terör olgusunun sebepleri, yalnızca iç ve dış düşmanlara dayandırmak yeterli değildir.

⁵⁶ Hamide Zafer, **Sosyolojik Boyutuyla Terörizm**, 1. Baskı, Beta Yayınevi, İstanbul, 1999, s. 15.

⁵⁷ Zafer, **a.g.e.**, s. 23.

⁵⁸ **A.g.e.**, s. 24.

1.1.8.1. İç Etkenler

İç etkenlerin en başında ekonomik sebepler gelmektedir. Bunları kısaca sıralayacak olursak;

- Adaletsiz gelir dağılımı (propaganda malzemesi)
- Yoksulluk (Komünist propagandacıların en çok istismar ettiği konu)
- İşsizlik
- Tarıma dayalı bir ekonominin oluşumu,
- Kişi başına düşen milli gelirin az olması ve yükselmemesi

Bu ve buna benzer birçok ekonomik nedenlerden dolayı, arzu ve özlemlerini yeterince veya hiç gerçekleştiremeyen tatminsiz ve memnuniyetsiz topluluklar ortaya çıkmaktadır. İşte bu yapıdaki yığınların bir kesimi ya kendilerinden yasa dışı yollarla özlemlerini tatmin olanağı aramakta, ya da kendisi ile ilişki kuran ve özlemlerine hitap eden yıkıcı unsurların eline düşmektedir. Ayrıca Atatürk ilkelerinin terk edilmeye başlanmasının getirdiği boşlukta bu konudaki etkisi büyüktür.⁵⁹

İç etkenlerden bir diğeri ise ülkedeki eğitim sistemidir. Örneğin Türkiye’de yasadışı faaliyette bulunan MLSP (Marksist, Leninist Silahlı Propaganda Birliği) adlı terör örgütünün beyni olarak kabul edilen Şemsi ÖZKAN’a göre;

“Ülkemiz eğitim sistemi tam anlamı ile miadını doldurmuş ve toplumumuzun gereksinmelerine cevap vermekten uzak hale gelmiştir. Eğitim sistemimiz yaratıcı, araştırmacı insanlar yetiştirmekten çok uzaktır. Bu eğitim sisteminde Atatürk’ün doğum ve ölüm tarihini öğrenirsiniz. Ama Atatürkçülüğün ne olduğunu öğrenemezsiniz. Her toplumsal gurubun bir yana çektiği Atatürkçülüğü sonunda Sovyet yazarlarından okuyup öğrenmek kısmet olur. Sonrası ise malum.”⁶⁰

⁵⁹ Yazar yok **Terör ve Terörle Mücadelede Durum Değerlendirmesi**, Başbakanlık Basımevi, Ankara, 1983. s. 17.

⁶⁰ www.teror.gen.tr/turkce-teror_nedir.index.html. \ (3.12.2004).

Özellikle eğitimsiz bireyleri potansiyel kaynak olarak gören terör örgütleri de ülkenin bu zaafını çok iyi istismar ederek binlerce vatandaşı kandırıp devlet düşmanı yapmaktadırlar.

İç etkenler olarak kabul edilen bir diğer unsurda sosyo-kültürel etkenlerdir. Toplumdaki kültürel farklılıkları birer istismar etme aracı olarak kullanma, tarih, dil, din, örf, adet, gelenek göreneklerden toplumu uzaklaştırarak toplum asgari müşterek unsurlarını yıkmak, terör örgütlerinin başlıca faaliyetleri arasındadır.

Belli başlı diğer iç etkenleri de sıralayacak olursak bunlar; ideolojik akımların etnik sorunlar ve şiddet kültürü olarak sıralanabilir.

Her şeyden önce daha önce de belirtildiği gibi kendilerini savaş içinde gören teröristlerin uğrunda savaşacakları bir ideolojiye ihtiyaçları vardır. Örgütle verilen ideolojik eğitim nedeniyle bu ideolojiler kişilerin terör örgütlerine girmelerinden daha ziyade kalmasında daha etkin rol oynamaktadır.⁶¹

Etnik sorunları inceleyecek olursak; bir toplumun ırk, dil, din ve kültür bakımından gösterdiği yapı ve bu unsurların birbirleriyle ilişkileri “etnik” yapıyı oluşturur.⁶² Türkiye’de de birbiriyle iç içe geçmiş ortak bir tarihe ve kültüre sahip, yüzyıllardır barış içerisinde yaşayan farklı etnik unsurlar vardır. Ancak problem farklı unsurların bir arada yaşamasından değil, bu unsurlardan biri ya da bir kaçının diğerlerinden bağımsız yaşamak istemelerinden kaynaklanmaktadır.

Şiddet kültürü ise terör örgütlerinin, sözde sorunları görmek için geçerli olan tek ve en geçerli yol olarak lanse ettikleri ve eylemlerinde kullandıkları bir olgudur.

1.1.8.2. Dış Etkenler

Türkiye’de teröre kaynaklık etmiş veya edebilecek olan dış güçleri şu şekilde sıralayabiliriz;

- Türkiye üzerinde tarihi, ideolojik, politik ve sosyo-ekonomik emelleri bulunan ve bundan vazgeçmeyen güçler.

⁶¹ Zafer, a.g.e., s. 15.

⁶² A.g.e., s. 23.

- Uluslararası terörizm ve bunun aleti durumunda bulunan terörist organizasyonları ile bunların üslendiği himaye edildiği ülkeler.

- Türklerin yoğun bulunduğu Avrupa ülkelerinde terör odaklarını destekleyen legal-illegal örgüt ve kuruluşlar.

- Dış destek, terörü destekleme, teröristleri barındırma, teröristleri eğitme ve silahlandırma şekillerinde olabilmektedir.⁶³

Bu konuya daha geniş olarak Türkiye Devletini yıkmaya çalışan dış tehdit unsurları başlığı altında değinilecektir.

1.1.8.3. Karma Etkenler

İç etkenleri ve dış etkenleri her zaman birbirinden ana hatlarıyla ayırmak mümkün olmamaktadır. Bunları karma etkenler başlığı altında inceleyebilmek mümkündür. Bunların başında da;

- Uluslararası komünizm,

Casusluk,

- Uluslararası silah ve uyuşturucu madde kaçakçılığı ile kaçakçıların Türkiye üzerinde emelleri bulunan dış güçlerle bütünleşme çabaları gelmektedir.⁶⁴

Türkiye üzerinde emelleri bulunan bu dış güçler, Türkiye, Doğu ve Güneydoğu Anadolu'da masum halka saldıran, öldüren bölücü cinayet çetelerine karşı gerekli önlemleri alırken dış dünyada şaşılacak biçimde tepkiler vermişlerdir.⁶⁵

Bu bağlamda ülkemizdeki terörün sebeplerini sadece içerde değil, dışarıda da aramak gerekmektedir.

⁶³ **Terör ve Terörle Mücadele Durum Değerlendirmesi**, Başbakanlık Basımevi, Ankara, 1983, s. 83.

⁶⁴ **Terör ve Terörle Mücadele Durum Değerlendirmesi**, Başbakanlık Basımevi, Ankara, 1983, s. 83.

⁶⁵ Mahmut İhsan İzgen, **Türkiye'de Şiddet Hareketleri Kaynakları ve Hedefleri**, Yeni Forum Yay., 1989, Ankara, 7. Baskı, s. 50.

1.2. TERÖRİZMİN SAFHALARI

Daha önce de belirttiğimiz gibi, günümüzde terörizmin sadece şiddet kalıbı içerisinde düşünülmesi doğru değildir. Çünkü terör eylemleri aniden ortaya çıkmazlar, önce çeşitli yasal ve meşru protesto şeklinde ortaya çıkarlar; Toplantılar ve gösteriler şeklinde kendini hissettirir, Daha sonra, yasaların sınırlarını zorlayan ve toplumun hoşgörüsünü istismar eden hafif şiddet eylemlerine dönüşür ve en nihayet, genelde masum insanların hayatlarını hedef alan yoğun ve yaygın sabotaj ve suikast gibi eylemler şeklini alır.⁶⁶

Yani terör eylemleri belirli saflalar dahilinde icra edilmektedir. Bu saflalar aşağıdaki gibi incelenebilir.

1.2.1. Hazırlık Safhası

Terörün ilk safhası hazırlık safhasıdır. Hazırlık safhası planlama faaliyetlerini kapsar.⁶⁷ Bu safhada sonucuna varılması gereken en önemli iş, içten çökertilecek toplumun her yönüyle incelenmesi ve analize tabi tutulmasıdır.

Bu dönem ayrıca iki alt döneme ayrılır;

- Hazırlık dönemi,
- Sempatizan sağlama dönemi

Bu bölünmeler birbirinden kesin bir sınırla ayrılamazlar.⁶⁸ Bununla birlikte bu safhanın en önemli ve kendini hissettiren özelliği; silahlı baskın eylemleridir.

Genel olarak ülkemizde terörün tarihçesine bakacak olursak 1965-1971 yılları arası bu safhanın oluşumu olarak değerlendirilebilir. Konuya PKK terör örgütü açısından bakacak olursak 1982-1985 yıllarını kapsar.

⁶⁶ Osman Metin Öztürk, **a.g.e.**, s. 378.

⁶⁷ www.kho.edu.tr/teror_nedir.html/ (3.12.2004).

⁶⁸ İsmail Kayabalı, Cemender Arslanoğlu, **Türkiye’de Anarşi ve Terör Hareketleri**, 1. Baskı, Filiz Matbaacılık, Ankara, 1984, s. 80.

1.2.2. Örgütlenme Safhası

Bu safhada, ilk aşamada toplanan verilere göre örgütlenme çalışmaları yapılır. Kaynak kitle ile bu kitle içerisinde sivrilen kişiler yavaş yavaş birleşirler ya da belirli mihraklar, sivrilen kişilerce iletişime geçerek bir araya getirilirler ve bilinçli bir eğitimden geçirilirler. Eğitimin yanı sıra yasal olmayan silahsız toplu eylemler ve silahlı bireysel eylemlerden başlangıç için çalışmalar yapılır. Mitingler, afişlemeler ve boykot faaliyetleri yapılır. Benimsenen ideolojinin tabana yayılması ve yurt düzeyinde hakim bir duruma getirilebilmesi için gerekli legal ve illegal teşkilatlanmanın tamamlanması⁶⁹ bu safhada gerçekleşir.

1.2.3. Eylem Safhası

Bu safhada teröre destek veren legal kuruluşların da desteğiyle şehirde ve kırdaki toplu silahlı eylemler başlatılarak halk sindirilmeye, devlet güçleri ise zaafa uğratılmaya çalışılır. Devlete güveni olan halkın güveni kırılmaya çalışılır. Silahlı ve bombalı saldırılar, toplumda bilinen ve sevilen kişilerin katledilmesi, silahlı soygunlar ve yerleşim yerlerine baskınlar bu safhanın en belirgin özellikleridir. Böylelikle devletin güçsüz olduğu izlenimi verilir ve halkın gözünde devletin otoritesini azaltılarak anarşik bir ortamın zemini hazırlanır.⁷⁰

1.2.4. İç Savaş Safhası

Terörün son safhası iç savaş safhasıdır. Çıkartılacak iç savaş ile ülke yönetimi ele geçirilmeye çalışılır. Bir başka bakış açısıyla eylem safhasına kadar terör örgütleri stratejik savunmadadır. Eylem aşamasında stratejik denge sağlamaya çalışırlar. İç savaş safhasında ise artık stratejik saldırıya geçilmiş demektir.

1990'a kadar stratejik savunma, 1990-1993 arasında stratejik denge ayarlamasında kalan PKK stratejik dengeden olgunlaşarak stratejik saldırı aşamasına geçmeyi başaramamış ve yavaş yavaş stratejik savunma dönemine dönerken stratejik

⁶⁹ Kayabalı, a.g.e., s. 81.

⁷⁰ www.sucbilmi.com/ana=teror&alt=ts\ (06.06.2006).

dengeinin bazı unsurlarını muhafaza etmeye çalışmıştır.⁷¹ İçten çökertme tekniğinin son adımı olan bu ayarlama da artık çeşitli bölge yerleşim yeri ve hatta büyük şehirler ele geçirilerek üsler kurulur.⁷² Ülkenin silahlı kuvvetlerine karşı aleni olarak mücadele başlatılır ve aleni mücadele verilir. Kurtarılmış bölgeler elde edilir ve buralarda düzenli illegal birlikler tesis edilir.

1.3. TERÖR VE TERÖRİZMİ AÇIKLAMAYA YARAYAN KAVRAMLAR

1.3.1. Şiddet

Kelime anlamı olarak şiddet, bir hareketin, kuvvetin veya gücün derecesi, bir şeyin, bir olayın yıkıcı kuvveti anlamına gelir.⁷³ Bu bağlamda “şiddet” zarar verici bir saldırı olarak tanımlanabilir.⁷⁴

Şiddet hareketleri örgütlerin propaganda malzemelerinin en önemlileridir. Burada anlatılan şiddet, örgüt tarafından halk adına yapıldığı iddia edilen zalimce eylemlerdir. Buna karşılık terörist kendini, “devrimci, eylemci, özgürlük savaşçısı, halk gücü” gibi bir takım unvanlarla taltif etmektedir.⁷⁵

Şiddet yasadışı, bölücü, yıkıcı ve ayrılıkçı örgütler tarafından daha çok gündemde kalabilmek, ses getirmek, tanınma ve tanıtma amaçlı olarak kullanılmaktadır. Yani şiddet eylemlerinde mesaj eylemin hedefi olanlara değil, toplumun belirli bir kesimine ya da tüm toplumdur. Ancak, şiddet davranışları destekleyemez. Ne ilerlemeyi, ne de tepkiciliği destekleyebilir. Ama sıkıntıları dramatize edebilir ve onları kamu gündemine getirebilir.⁷⁶

⁷¹ Ümit Özdağ, “**Terörle Verilen Mücadelede Varılan Nokta**”, Terörle Mücadelede Varılan Nokta, Doğu Anadolu’da Güvenlik ve Huzur Sempozyumu, Yayına Hazırlayanlar: İhsan Acargöz, Memduh Yağmur, Çağlayan Yayınları, İzmir, 1999, s. 251.

⁷² www.kho.edu.tr/teror_nedir.html.\ (3.12.2004)

⁷³ **Meydan Larousse**, 18. Cilt, s. 523.

⁷⁴ Ergil, **a.ge.**, s. 3.

⁷⁵ www.iem.gov.tr/iem/?m=3=113/, (4.05.2005)

⁷⁶ Hannah Arendt, **Şiddet Üzerine**, Çev.: Bülent Peker, , 3. Baskı, İletişim Yayınları, İstanbul, 1997, s. 88.

Öte yandan şiddet, içerisinde fazladan bir de keyfilik ögesi taşır.⁷⁷ Şiddet eylemlerinin yeri ve zamanı belli değildir. Fütursuzca yapılan eylemlerdir. Şiddet kavramı, daha soyut planda alındığında üç ögeyi içerir. Kaynak, kurban ve hedef.⁷⁸ Kaynak, şiddeti gerçekleştiren örgütlü ya da örgütsüz yapıdır. Kurban, şiddetten zarar gören, hedef ise, gündemde kalabilmek, ses getirmek, tanınma ya da tanıtma olmaktadır.

Şiddetle ilgili tanımlamalara bakıldığı zaman, hepsinde bulunan tek ortak noktanın fiziki güç kullanılması olduğu görülür. Ama, şiddetin yalnız, insan vücuduna ve mala zarar veren saldırı değil, fert üzerinde psikolojik tahribat yaratan bir yönü de vardır.⁷⁹ Örneğin terör örgütü PKK militanlarının örgütçe yapılan telkinler sonucunda zihinlerinin baskı altında bulunmaları, her fırsatta sürekli olarak aşağılanıp suçlanmaları şeklinde uğradıkları şiddet yüzünden rastlanan intihar olayları az değildir. Bu ve buna benzer örneklerde kullanılan şiddet, fiziki olmaktan çok psikolojiktir.

Günümüzde demokratik ülkelerin ortak problemi olan terörizm; terör örgütlerinin şiddet yoluyla toplumları sindirmek üzere kuvvet gösterisinin ucuz ve etkili bir yolu olarak kendini göstermiştir.

1.3.2. Anarşi ve Anarşizm

Yunanca kaynaklı olan anarşi kelimesi, olmaksızın, -sız, ... in yokluğu anlamlarını veren a ön eki ile, yönetici, şef, hükmeden, komutan anlamına gelen archos kelimelerinin birleşiminden oluşur.⁸⁰

Anarşizm her türlü otoriteye karşıdır ve bireyi ön plana çıkarır. Bir tür yönetimsizliktir. Amaç her türlü otoritenin yok edilmesi ve başarısızlık durumunun sağlanmasıdır. Böylelikle birey, her türlü yönetsel bağdan kurtulacak, kaotik bir politik ve sosyal yönetim yani yönetimsizlik sağlanacaktır. Anarşist ideolojiye göre devlet ortadan kaldırılmalı, otoritesiz bir toplum kurulmalıdır. Yani kısaca anarşizm

⁷⁷ Arendt, **a.g.e.**, s. 10.

⁷⁸ Ergil, **a.g.e.**, s. 4.

⁷⁹ Hazır, **a.g.e.**, s. 19.

⁸⁰ www.kutuphanem.net/goruntule.asp?islem=goruntule,8dok_n=100048, (14.05.2005)

devletin ya da iktidarın olmadığı bir toplum düzeninin kurulmasını amaçlayan dünya görüşüne verilen addır.⁸¹

1.3.3. Sabotaj

Belirli bir amaca yönelik, bilinçli ve kasıtlı bir işi, bir tesisi, bir durumu, bozmayı, yıkmayı veya tahrip etmeyi amaçlayarak, bozma, yıkma ve tahrip sonucunda gerçekleşen durumdan örgüt lehine çıkar sağlamak amaçlı eylemler bütünüdür.

Sabotaj sözcüğünün ortaya çıkışına bakılacak olursa, sözcüğün ayakkabıdan esinlenerek ortaya çıktığını görürüz. Şöyle ki: Fransız İhtilali sonucunda meydanlarda yapılan toplantılarda eğer halk konuşmacıların kendileri hakkında söylediklerini beğenmezse, ayaklarına giydikleri “sabots” denilen tahtadan yapılmış bir nevi ayakkabılarını çıkartıp, civarlarda bulunan bahçe duvarlarında bulunan demir parmaklıklara vurarak gürültü yapar, konuşmacıları protesto edermiş. Bir başka deyimle konuşmayı sabote edermiş.⁸² Aynı şekilde fabrikalarda çalışan işçiler de istediklerini kabullenmeyen işverenlerini protesto etmek için tahta ayakkabılarını çıkartıp makine dişlileri arasına atarlarmış. Böylelikle dişlilerin kırılmasına ve makinelerin atılmasına sebebiyet verirler, yani işyerinde sabotaj yaparlarmış.⁸³

Günümüzde sabotaj yasa dışı örgütlerce sıkça kullanılan bir eylem olarak ortaya çıkmaktadır. Yasa dışı sol bir örgütün web sitesinde anlatılan sabotaj bunun en güzel kanıtıdır. “Sabotaj“, gerilla savaşı yürüten halklar için paha biçilmez bir silahtır. Örgütlenmesi doğrudan doğruya sivil ve gizli örgüte bağlıdır. Bu örgüt doğrudan doğruya tercihen hedef alınacak sanayi ve haberleşme merkezlerini belirlemekle yükümlüdür.⁸⁴

Sabotaj eylemlerinde alınacak sonuç çok önemlidir. Varılacak sonuç yok etmektir. Sabotaj eylemlerinin en belirgin biçimleri kundaklama, dinamitleme ve mayın döşemedir. Sabotaj eylemlerinden sonuç alabilmek için genellikle şu alanlar kullanılır:

- Ülkedeki uluslararası ve çok uluslu şirketler,

⁸¹ <http://www.felsefeekibi.com/site/default.asp?PG=649>, (06.06.2006)

⁸² www.denizce.com/sahipak31.10.03asp/, (17.05.2005).

⁸³ www.denizce.com/sahipak31.10.03asp/, (17.05.2005).

⁸⁴ www.kurtuluscephesi.com/kurcep1/kc48_2html/, (17.05.2005).

- Ulaşım ve haberleşme sistemleri,
- Ordu ve emniyet kuvvetlerine ait tesisler,
- Tarım ve sanayi üretim merkezleri,
- Bankacılık, Finans ve Maliye sektörü

1.3.4. Bölücülük

Bölücülük; Anayasa'nın tanıdığı kamu haklarını ırk mülahazası ile kısmen veya tamamen kaldırmayı hedef tutan veya milli duyguları veya milli duyguları yok etmeğe veya zayıflatmaya yönelik hareketlerdir.⁸⁵ Kendilerini buldukları ülkenin bir ögesi saymayan, ülkenin vatandaşı olarak görmeyen toplulukların, devletin temel ilkeleri ve düzenini parçalayarak ve bu ilke ve düzene uymayarak kendilerince belirlenmiş olan yörelerde bağımsız bir devlet kurmak maksadıyla kendi ideolojilerini farklı yaklaşımlarla, hedef seçtikleri topluluklara aşlamak ve faaliyetlerde bulunmaktır.

İç güvenlik stratejisi açısından bölücülük faaliyetleri büyük önem taşımaktadır. Irkçı unsurlar kadar irticai unsurlar da kendi ideolojilerine dayalı bağımsız bir devlet kurmayı amaçlayarak bölücülük faaliyetlerinde bulunmaktadırlar.

⁸⁵ Sadi Kazancı, **İlmi Ve Kazai İçtihatlar Dergisi Yayınlarından Topluma Karşı İşlenen Suçlar**, Cilt:2, Sayı: 70, Alkan Matbaası, Ankara, s.175.

İKİNCİ BÖLÜM
TÜRKİYE VE TERÖR

2. TÜRKİYE VE TERÖR

2.1. TÜRKİYE'DE TERÖR'ÜN TARİHÇESİ

Türkiye’de karşılaşılan ilk terör olayları küçük çaplı öğrenci olaylarıdır ve temelinde ideolojiler çatışması yatmaktadır. Bunlar ideolojilerin doğurduğu şiddet olaylarıdır. Sıkıyönetimin ilan edildiği 26 Aralık 1978’den 12 Eylül 1980 tarihine kadar Türkiye’de giderek yoğunlaşan anarşi ve terör olaylarının temelinde de ideolojik olaylar yatmaktadır. Söz konusu dönemde Türkiye’de ideolojik amaçlı 39.385 olay meydana gelmiştir.⁸⁶ Türkiye’de gerçekleştirilen terör eylemleri sadece bunlarla sınırlı değildir; Bu terör eylemleriyle birlikte temelleri Osmanlı dönemlerine dayanan Ermeni teröründen de bahsetmek gerekir.

Osmanlı Devleti döneminde faaliyetlerini sürdüren terör örgütleri özellikle 1973’ten sonra tekrar faaliyete geçmişlerdir.⁸⁷ Bu dönemde Türkiye’ye karşı en fazla eylem gerçekleştiren Ermeni terör örgütlerinden bir tanesi de ‘ASALA’ Terör Örgütü’dür.

1973 yılından 1984 yılına kadar ‘ASALA’ ve diğer benzeri ermeni terör örgütlerince gerçekleştiren terör eylemlerinin tablosu şöyledir;

Tablo 2.1 Ermeni terör eylemleri

Yılı	Öldürme	Öldürme Girişimi	Bombalama	Toplam
1973	1	-----	-----	1
1974	-----	-----	-----	-----
1975	2	-----	7	9
1976	1	-----	3	4
1977	1	-----	3	4
1978	1	-----	8	9
1979	2	1	27	30
1980	2	4	47	53
1981	3	2	35	40
1982	6	2	15	23
1983	4	2	16	22
1984	3	3	3	9

Kaynak: Yılmaz Aktuğ, **Terörün Anatomisi**, I. Baskı, Altın Kitaplar Yayınevi, İstanbul, 1995, s.207

⁸⁶ Yazarı yok, **Türkiye’de Anarşi ve Terörün Sonuçları ve Güvenlik Kuvvetlerince Önlenmesi**, Başbakanlık Yayınları, Ankara, 1983, s. 89.

⁸⁷ Yılmaz Aktuğ, **Terörün Anatomisi**, I. Baskı, Altın Kitaplar Yayınevi, İstanbul, 1995, s. 206.

Bu tarihlerden sonra Türkiye’de terörün aktörleri değişmiştir. Ermeni terörünün yerini PKK Terörü almıştır.

2.2. TÜRKİYE DEVLETİNİ YIKMAYA YÖNELİK DIŞ TEHDİT UNSURLARI (TERÖRE DESTEK VEREN ÜLKELER)

Türkiye’ de terörün son yirmi yılında PKK terörü vardır. Bu nedenle konuyu bu bağlamda incelemekte fayda vardır. Her şeyden önce şu çok iyi bilinmelidir ki; PKK Terör Örgütü siyasi bir örgüt değildir, kanlı bir terör örgütü, emperyalist güçler tarafından beslenen bir suç örgütüdür.⁸⁸

Bu bağlamda Güneydoğu Anadolu’da tezgahlanan terörizmin 1980’lerin ortalarında iyice patlaması da bir tesadüf olarak görülmemelidir. O dönemde, siyasi ve toplumsal anlamda hızlı bir çıkış yakalayan Türkiye’ye bölgedeki siyasal konjonktür temelinde bakıldığında, komşularını arkada bırakmaya başladığı görülmektedir. Türk ekonomisinin zayıf noktası olan Güneydoğu Anadolu’nun hedeflenmesi bu bağlamda başka bir anlam kazanmaktadır.⁸⁹

Batı emperyalizminin himayesinde ‘Kürt Sorunu’ kavramı doğal kaynaklar üzerinde batının kalıcı egemenliğini sağlamaya dönük yeni haritalar çiziminde araç işlevi görmektedir.⁹⁰

Geçmişte olduğu gibi günümüzde de yine batı emperyalizmi kendi çıkarları doğrultusunda yapay sınırlar yaratma peşindedir. Büyük Ortadoğu Projesi, ABD kaynaklı yapay sınırlar yaratma gayretidir. ABD Dışişleri Bakanı C. Rice; Büyük Ortadoğu Projesi kapsamında Fas’tan Çin sınırına kadar 22 ülkenin sınırlarının değişeceğini söylemiştir.⁹¹ Bu bağlamda ABD temsilcileri de ‘Kürt Sorunu’na karşı demokratik olmayan her türlü çözümü reddettiklerini açıklamışlardır.⁹² Diğer bir ifadeyle örgütü muhatap alın demek istemektedirler.

⁸⁸ Sadettin Tantan, ‘Siyasi Elit Terörün Tahribatını Anlayamadı’ **Jeopolitik Dergisi**, Yıl: 4, Sayı: 19, Ağustos 2005, s. 15.

⁸⁹ Vecdi Tamer, **İllegal Paralel Güç Terör**, I. Baskı, Erciyas Yayınları, İstanbul, 2005, s. 247.

⁹⁰ Yaşar Hacısalihoğlu, “Kürt Sorunu Kavramı ve Batı Emperyalizmi” **Jeopolitik Dergisi**, Yıl: 4, Sayı: 19, Ağustos 2005, s. 15.

⁹¹ Hacısalihoğlu, **a.g.e.**, s. 2.

⁹² Derya Sazak, “Güneydoğu Çağrısı”, **Milliyet**, 16 Haziran 2005.

Türkiye'ye yönelik dış tehdit unsurları sadece ABD ve AB ile sınırlı değildir, Suriye, İran, Irak, Yunanistan ve bunun gibi –sözde- komşu ülkeler de, ulusal güvenlik stratejimiz açısından zaman zaman birer dış tehdit unsuru olabilmektedirler.

Jeopolitiği ve coğrafi konumu itibariyle Türkiye'nin birçok ülke tarafından, kendi çıkar alanları üzerinde hakim bir konumu mevcuttur. Bunun dışında Türkiye'ye karşı tarihsel, ideolojik ve politik emelleri olan ülkeleri de unutmamak gerekir. Bu bağlamda Türkiye'de ki teröre kaynaklık etmiş yahut edebilecek olan dış güçleri şu şekilde gruplandırmak mümkündür: İlk olarak; Türkiye üzerinde tarihi, ideolojik, politik ve sosyo-ekonomik emelleri bulunan ve bundan vazgeçmeyen ülkeler. İkinci olarak; Uluslararası terörizm ve bunun aleti durumunda bulunan terörist organizasyonları ile bunların üslendiği, himaye edildiği ülkeler ve son olarak Türklerin yoğun bulunduğu Avrupa ülkelerinde terör odaklarını destekleyen legal-illegal örgüt ve kuruluşlardır. Yukarıdaki gibi gruplandırılan bu dış güçler nedeniyle; Stratejik konumu itibarıyla Kafkaslar, Orta Doğu ve Balkanlar gibi dünyanın en istikrarsız bölgeleri arasında yer alan ve stratejik ulaştırma yolları üzerinde bulunan Türkiye; bölücü ve gerici etkinlikler, uluslararası terörizm, kitle yoketme silahlarının yayılması ve bölgesel sorunlardan kaynaklanan ve giderek artan çok boyutlu ve karmaşık iç ve dış tehditlerle karşı karşıya olmayı sürdürmektedir.⁹³

Terör'e olan dış destek genellikle üç farklı şekilde olmaktadır; birincisi terörü doğrudan destekleme (her türlü yardım), ikincisi terörü dolaylı destekleme (faaliyetler, izin) ve sonuncusu teröristleri eğitme ve silahlandırmadır.

2.2.1. Dış Destek Unsurlarının Amaçları

Türkiye'yi güçsüz durumda bırakarak, uluslararası arenada kendi çıkarlarına yönelik politikaları işleme koymak. Türkiye'nin jeopolitik ve jeo stratejik konumundan kaynaklanan üstünlüğü kendi lehlerine kullanmak. Tarihten gelen böl parçala yönet politikasını devamlı etkin kılarak istedikleri bölgelere hakim olmak; örneğin ABD ve İngiltere PKK'yı Güneydoğu Anadolu'da sistemli bir biçimde destekleyerek taşeron

⁹³ <http://www.kou.edu.tr/genel/ans120406.htm> (06.06.2006).

olarak kullanılmaktadırlar, ayrıca Barzani ve Talabani'ye destek vererek Irak'ı 'etnik ayrımcılıkla bölme politikası'nı uygulamaktadırlar.⁹⁴

Ülkelerindeki şirketlere büyük maddi imkanlar sağlamak (örneğin: anti terör silahları geliştirip satarak gelir elde etmek) aynı zamanda bugün ABD ve İngiltere'nin askeri güçleri ve şirketleri Ortadoğu da birlikte çalışmaktadırlar.⁹⁵

Bu amaçlar çoğaltılabilir, ancak her dış tehdit unsurunun çeşitli amaçları bulunması nedeniyle amaçlar her dış tehdit unsuru konu başlığı içerisinde yeniden değerlendirilecektir.

2.2.2. Türkiye'de Teröre Yönelik Dış Tehdit'in Kökenleri

Türkiye'de bu günkü teröre yönelik dış tehdidin kökenlerine inilirse 19. yy'da özellikle Kürt kökenli vatandaşların yaşadıkları bölgede oynanan siyasi oyunlar çıkmaktadır. Bu dönemde dış tehdit unsurlarının oynadıkları oyunlar şu şekilde izah edilebilir; Bu tarihten itibaren bölgede bir "Kürtçülük İdeolojisi" bölge halkına aktarılmaya başlanmış, birtakım aşiret ve oymaklara Türk olmadıkları propaganda edilerek Türk'ten ayrı bir ırk oldukları şuuru verilmeye çalışılmış, ayrıca Türkiye, İran ve Irak topraklarında müstakil bir "Kürdistan Devleti" kurulacağı vaat edilmiştir.⁹⁶

1920 yılında imzalanan Sevres Antlaşması'na göre, eski Osmanlı topraklarının bir kısmında otonom bir Kürdistan Devleti kurulması gerekmekteydi. Mustafa Kemal Paşa yönetimindeki orduların Anadolu ve Trakya'da galip gelmesi sonucunda kurulan Türkiye Cumhuriyeti, işgal devletleriyle Lozan Antlaşmasını imzalayınca Sevres ortadan kalkmıştır.⁹⁷ Ancak Sevres ile gerçekleştirilmek istenen bu hayal halen devam etmektedir.

Aynı dönemde (19. yy.) ve günümüzde bölgede önemli bir faktör olan İngiltere örneğini açıklamak, konunun aktarımı açısından önemlidir. Şöyle ki; II. Meşrutiyetin ilanından sonra, Ermeni kozunu o tarihlerde Rusya'ya kaptıran

⁹⁴ Erol Manisalı, "Küreselleşme Ve Terör", **Jeopolitik Dergisi**, Yıl:4, Sayı: 19, Ağustos 2005, s. 8.

⁹⁵ Manisalı, **a.g.m.**, s. 8.

⁹⁶ **Türk Milli Bütünlüğü İçerisinde Doğu Anadolu**, Rapor, TKA E Yayınları, Ankara, 1985, s. 161.

⁹⁷ Tamer, **a.g.e.**, s. 248.

İngiltere'nin desteğiyle kurulan, 'Kürt Teavün ve Terakki Cemiyeti' ortaya çıkmıştır.⁹⁸ Milli varlığa zararlı olan bu cemiyet bölgede "Siyasi Kürtçülük" faaliyetlerini yürütmede İngiltere'nin piyonu olmuştur.

Yine günümüzde de bütçeleri dış tehdit unsurlarınca desteklenen çeşitli dernek ve cemiyetler bölgede propaganda faaliyetlerini sürdürmektedirler. Bu faaliyetler kapsamında bölgede geçmişte olduğu gibi günümüzde de çeşitli isyan, ayaklanma ve gösteriler olmaktadır. Bu bağlamda Cumhuriyet döneminde bölgede çıkan Kürt kaynaklı, yahut irtica kaynaklı ayaklanmaları şu şekilde sıralayabiliriz;

- 1- Nasturi Ayaklanması
- 2- Şeyh Sait İsyanı
- 3- Zilan Ayaklanması
- 4- Pervari Ayaklanması
- 5- Şemdinli Ayaklanması
- 6- Reşkotan Ve Raman Ayaklanması
- 7- Hakkari Beytülşebap Ayaklanması
- 8- Bicar Ayaklanması
- 9- Büyan Ayaklanması ve Beytülşebap Baskını
- 10- Koçuşığı Ayaklanması
- 11- Zilanlı Resul Ağa Ayaklanması
- 12- Dersim İsyanı
- 13- Sason Ayaklanması
- 14- Buban Ayaklanması
- 15- Ağrı İsyanı
- 16- Abdurrahman Ayaklanması⁹⁹

⁹⁸ Hıdır Göktaş, **Kürtler, İsyân-Tenkil**, I.Baskı, Doz Yayınları, İstanbul, 1993, s. 24.

⁹⁹ Bu Konuda Bkz. A.Haluk Çay, **Her Yönüyle Kürt Dosyası**, 4. Baskı, Turan Kültür Vakfı Yayınları, Ankara, 1996, ss. 284-332.

Bu isyanlar ve ayaklanmalar birer terör faaliyeti olarak geçmişte icra edilmiş dış destekli ayaklanma ve isyanlardır. Geçmişte bu faaliyetlerde çeşitli şahıs ve aşiretler piyon olarak kullanılmış, Günümüzde ise yasa dışı bir örgüt kullanılmaktadır. O dönemde İngiltere özellikle Musul ve Kerkük için bu faaliyetleri desteklemiştir. İngiltere'nin geçmişte bölgede oynadığı oyunları bölücü başı dahi itiraf etmiştir; Bölücü başı 31 Mayıs 1999 günü İmralı'daki ilk duruşmasında 'İngiltere geçmişte de Musul ve Kerkük'ü böyle oyunlarla aldı şeklinde beyan etmiştir.¹⁰⁰ Yani kısaca "Tarih tekerrürden İbarettir."

2.2.2.1. Amerika Birleşik Devletleri

Günümüzde gelişmiş ülkeler dış politikalarını rasyonel pragmatizm anlayışı çerçevesinde yönlendirmektedirler. Bunun en bariz örneği ABD dış politikasıdır. ABD 1980 yılından itibaren Türkiye'deki "Kürtçülükle" ilgilenmeye başlamıştır. Münferit gibi görünse de 'Kürtçü' faaliyetleri çok geniş kapsamlı, sistemli ve planlı olarak desteklemektedir.

Örgüt ABD ile yakın ilişki geliştirmek istemesine karşın ABD'li yetkililer PKK'nın yeni oluşumunda yani terörist bir örgüt olduğunu ve örgütün Irak sınırları içerisinde silahsız yöntemlerle çıkarılacağını açıklamaktadırlar. ABD'nin PKK'nın yeni oluşumunu terörist bir örgüt olarak açıklaması son derece anlamlı bir açıklama olmakla birlikte gereğinin yapılması da önem taşımaktadır.¹⁰¹ ABD bu açıklamaları 90'lı yıllardan beri yapmaktadır. Ancak örgüte yönelik somut bir yaptırım yoktur. ABD'nin Ortadoğu'ya 1950'lerin ikinci yarısında başlayan ilgisi de 'Kürt' ögesine verdiği önemi belli etmektedir.

ABD'nin böyle bir politika izlemesindeki temel amaç; Kürtleri zaman zaman kullanarak, zaman zaman da terk ederek bölge ülkelerine kendi istediği pozisyona gelmeye zorlamak ve Ortadoğu petrolüne böylece vaziyet etmeyi sürdürmektir.¹⁰² Örneğin, ABD ikinci defa Irak'a girdiğinde Kerkük'te alenen PKK

¹⁰⁰ Metin Aydoğan, **Bitmeyen Oyun ve Türkiye'yi Bekleyen Tehlikeler**, 26. Basım, Umay Yayınları, İstanbul, 2001, s. 58.

¹⁰¹ Veli Fatih Güven, 'PKK'nın Yeni Oluşumu Kongra-Gel'in 2004 Yılında Olası Tehdit Durumu' **Stratejik Analiz**, , Cilt:4, Sayı:45, Ocak 2004, s. 70.

¹⁰² Baskın Oran, **Kalkık Horoz Çekiç Güç ve Kürt Devleti**, 2. Basım, Bilgi Yayınevi, Ankara, 1998, s.269.

bürosu açılmasına engel olmamış hatta o büronun çatısına örgüt flamasının asılmasından Türkiye'nin duyduğu rahatsızlığı da dikkate almamıştır.¹⁰³

ABD'nin Türkiye'deki 'Kürtçülük' faaliyetlerine verdiği desteği California eyaleti milletvekili Brad SHEMAN'ın söylediği şu cümlesinden anlamak mümkündür; 'Türkiye'deki Kürtlerin korunması için ABD askeri güç kullanarak devreye girmelidir.'¹⁰⁴

2.2.2.2. Almanya

Almanya'nın örgüte verdiği destek hemen hemen örgütün kurulmasıyla birlikte başlamıştır.1985 yılında Köln şehrinde 4000 terörist Almanya'nın izniyle açık hava toplantısı gerçekleştirmiştir. Almanya'da birçok vatandaşımız yaşamaktadır ve örgütte buradan azami derecede faydalanmaktadır.

Almanya, örgütü özellikle siyasi açıdan desteklemektedir. Siyasi açıdan verilen destek ülkede yapılan konferanslarla sürdürülmektedir; 27-28 Eylül 1991 tarihinde Almanya'nın Bonn şehrinde Kürdistan İnsan Hakları Girişimi ve Aşağı Saksonya Eyaleti Hükümeti tarafından Kürt halkı; 'İnsan hakları olmadan gelecek olamaz' isimli uluslararası Kürt konferansı gerçekleştirilmiştir. Bonn konferansının sonuç bildirgesinde 'Kürt halkına kendi kaderini tayin hakkının tanınması, Kürtler üzerindeki baskılara son verilmesi istenmiştir.'¹⁰⁵

Bu konferans Almanya'da düzenlenen yüzlerce konferanstan sadece bir tanesidir. Örgüt Alman siyasi çevrelerden aldığı destekle görüşlerini yukarıdaki gibi serbestçe açıklamaktadır. Buna izin verenlerde izin vermekle bu görüşlere katıldıklarını beyan etmiş olmaktadırlar.

Örgüt Almanya'daki faaliyetlerini Almanya Kürt Dernekleri Federasyonu YEK-KOM aracılığıyla gerçekleştirmektedir. Kuruluşuna izin vermekle siyasi destek verdiğini açıkça gösteren Almanya bu derneğin üye aidatlarından toplanan paralar, yayın organlarından elde edilen paralar, bu ülkede yaşayan Kürt kökenli vatandaşlardan

¹⁰³ Oktay Ekşi, "Neresinden Tutarsınız", (4.08.2005), Hürriyet, s. 21.

¹⁰⁴ Aydoğan, a.g.e., s. 57.

¹⁰⁵ Emin Demirel, **Geçmişten Günümüze PKK Ve Ayaklanmalar**, 1. Baskı, IQ Kültür Sanat Yayınları, İstanbul, 2005, s. 157.

sözde vergilendirme adında toplanan haraçlar, konserler düzenlenerek konser bilet satışlarından elde edilen paralarında örgüte akmasına izin vermekle, örgüte maddi destekte sağlamaktadır.¹⁰⁶

Ayrıca yine Almanya’da bir Kürt Ekonomi Kongresi düzenlenmiş ve bunun sonucunda, sözde Kürt sermayesinin bir çatı altında toplama amacıyla Almanya merkezli olarak faaliyet gösterecek uluslararası Kürt İşverenler Birliği (Yektiya Karsazen Kurd a Natnetewi). KARSAZ adı altında bir organizasyon oluşturulmuştur. KARSAZ, III. Kongresini 30 Ocak- 02 Şubat 2003 tarihleri arasında yine Almanya’da gerçekleştirmiştir.¹⁰⁷

Bütün bunlarla beraber Öcalan DGM’ye verdiği ifadede Almanya hakkında şunları söylemiştir. “Suriye’deyken Almanya gizli servisinden Lummer benimle görüştü. Almanya üzerindeki eylemlerin durdurulmasını istedi. Bizde bunun karşılığında Almanya’nın bize karşı daha yumuşak davranmasını istedik.”¹⁰⁸

Almanya bütün emperyalist güçler gibi Türkiye’nin yanında olduğunu ve örgütü AB çerçevesinde bir terör örgütü olarak tanıdığını ifade etse de, yukarıda verilen açık destek örnekleri Almanya’nın örgüte olan bakış açısını açıkça göstermektedir.

Alman basını da örgüte oldukça büyük destek vermektedir. Şöyle ki Almanya’nın önde gelen dergilerinden birisi olan Der Spiegel’de 8 Nisan 1991’de yayınlanan bir yazıda aynen şu ifade yer almaktadır; “Bu güne kadar Türkiye’de yaşayan Kürtler katil bir ordu ve Jandarma’nın eylemleri sonunda ezilmiş ve bastırılmışlardır.” Yine aynı dergide 3 Mart 1991 tarihinde yayınlanan bir başka yazı da “Saddam kimyasal silah kullanarak 13 bin Kuzey Irak’lı Kürdü katletmiştir... Ancak tasalanmayın müttfikimiz olan Türkiye’de Kürtler her gün katlediliyorlar. Zaten Türkler Birinci Dünya Savaşı’nda da 1.5 milyon Ermeni’yi öldürmüşlerdi.”¹⁰⁹ Görüldüğü gibi Alman basınının önde gelen bu yayın kuruluşu hem Türk Silahlı Kuvvetleri’ne saldırmakta hem de Türk Milletini katil olarak ilan etmektedir.

¹⁰⁶ Demirel, a.g.e., ss. 382-383.

¹⁰⁷ A.g.e., s. 382.

¹⁰⁸ A.g.e., s.209.

¹⁰⁹ M. Arif Demirer, *Sosyalizm Anarşi Terör*, Emre yayınları, Ankara, 1995, ss. 36-38.

2.2.3. Belçika

Belçika'nın örgüte verdiği desteği anlamak için çok detaylı araştırmalar yapmaya gerek yoktur. Çünkü verilen destek alenidir. Bunun en sarih örneği sözde Kürt Parlamento'sunun 8. Olağan Genel Kurul Toplantısını 1998'de Belçika'nın Brüksel kentinde 50 delegenin katılımıyla yapmasıdır.¹¹⁰

Yine Belçika'da terör örgütü güdüsünde faaliyet gösteren kuruluşlar tarafından başlatılan yardım kampanyalarında 7 milyon Belçika Frangı toplanmıştır.¹¹¹

Bütün bunlarla birlikte bölücü başı DGM'ye verdiği ifadesinde Belçika'nın verdiği desteği şöyle beyan etmiştir; “ Med TV stüdyoları ve binalarının bulunduğu yerdir. Avrupa ne derse bize karşı onu uygular.” Belçika'nın örgüte verdiği sarih desteği açıklamak maksadıyla örnekler çoğaltılabilir.

2.2.2.4. Fransa

Fransa'nın örgüte olan desteği bayan Mitterand'ın politikalarında vücut bulmuştur. Madam Mitterand, çok uzun süredir sözde devletin Avrupa finansör ve destekçilerindedir. Kukla devleti olgunlaştırma merkezi olarak işlev gören Paris Kürt Enstitü'sünün de hamisidir. Madam Mitterand, bizzat PKK için Türkiye devleti ile mücadele etmiştir.¹¹²

George Bush'un (Eski ABD Başkanı) Ankara'da sunduğu Kerkük-Musul planının ayrıntılarını Kürtlerin anası lakaplı Daniela Mitterand Özal'a anlatmıştır. Örgüte Fransa'nın verdi desteği bayan Mitterand'ın şu cümlelerinde bulabiliriz; 11 Ekim 1998'de düzenlenen “Uluslararası Kürdistan Konferansında çok güzel bir durum gerçekleşti. İki Kürt grubu Amerika'da el sıkıştı. Bu benim için büyük bir adım. İkinci olarak PKK ateşkes ilan etti. Kuzey Irak'ta KDP'ye ateşkes çağrısında bulundu. Bütün bunlar bir Kürt devletinin sinyalleridir. Bu demokrasi sinyallerine bütün Kürt grupları var güçleriyle sarılmalıdır. Özgür bir devlet için zaman ve mekan oluşmuştur. Bende

¹¹⁰ Demirel, a.g.e., s. 209.

¹¹¹ A.g.e., s. 209.

¹¹² Fikret Akfırat, **Kukla Devlet, ABD Kürdistan'ı Nasıl Kurdu**, 1. Baskı, Kaynak Yayınları, İstanbul, 2004, s. 347.

eski bir direnişçiyim bu yüzden yıllar önce PKK'yı Kürt halkının direniş ordusu olarak gördüm. Bugün bu fikirde haklı olmanın gururunu yaşıyorum.”¹¹³

Fransa'nın en yetkili isminin söyledikleri Fransa'nın örgüte olan sempatisinin en belirgin ifadesidir. Yine Fransa'nın verdiği bu desteği, örgüt liderinin verdiği ifade tutanağının 34. sayfasında yeralmaktadır; Örgüt lideri;

- 1988'de, Fransız avukatlar ile Fransız istihbaratından bir yetkilinin kendisi ile görüşmek üzere geldiğini,
- Fransa'da Lango Marj adlı istihbarat yan kuruluşunun, Dev-Yol mensuplarına da destek verdiğini bildiğini,
- Fransa'da örgüte müzahir geniş bir halk kitlesinin bulunduğunu, bun kitleden büyük bir gelir elde ettiklerini belirtmiştir.¹¹⁴

Görüldüğü gibi Avrupa ülkelerinin istihbaratçıları örgüt lideriyle dirsek teması halindedir. Bu, Avrupa ülkelerinin konuya verdikleri destek ve önemin boyutlarının ne kadar olduğunu göstermektedir.

2.2.2.5. Yunanistan

Yunanistan için PKK-Kongra Gel terör örgütüne en çok, en açık destek veren, her platformda bu yarayı kaşıyan ülkedir demek mümkündür. Yunanistan açısından PKK, Türkiye ile 1960'lı yıllardan beri giriştiği mücadelenin küçük bir kazanımından başka bir şey değildir. Bir başka ifade ile Yunanistan'ın örgüte verdiği destek dış politikasının amacı ya da hedefi değil, aracıdır. Ege ve Kıbrıs'la ilgili problemlerinde hep bu kartı kullanmaktadır. Bu destek dolaylı yollardan bir silahlı saldırının vücuda getirilmesidir. İkinci dünya savaşından buyana güç kullanımı genel bir kural olarak yasaklanmıştır. BM şartının 24. maddesinde kural açıkça belirtilmiş, başta AGİT belgeleri olmak üzere Türkiye, imzacısı olduğu pek çok uluslararası belgede diğer devletler gibi güç kullanmayacağını taahhüt etmiştir.¹¹⁵

¹¹³ Akfırat, a.g.e., s.348.

¹¹⁴ Bkz. Öcalan İfade Tutanağı.

¹¹⁵ Hüseyin Pazarıcı, **Uluslararası Hukuk Dersleri**, 4. Kitap, Turhan Kitapevi, Ankara, ss. 112-121.

Avrupa ülkelerinin özellikle Yunanistan'ın tüm bu taahhütlerine rağmen PKK terör örgütüne verdikleri destek uluslar arası hukukunda çığnendiğinin en belirgin örneğidir. Örgüte olan Yunan desteğini örgüt liderinin kendi ağzından aktaracak olursak; aşağıdaki cümleler her şeyi özetler niteliktedir;

“1998 yılında Yunanistan'ın eski generallerinden Negazakis Türkçe bilen bir tercüman ve birde Haralamus isimli gazeteciyle geldi. Görüşmelerimiz oldu. Ayrıca emekli albay A. Nastaski yedi kişilik heyetle Bekaa'da yanımıza geldi. Lavrion Kampı'nın kullanılması ve ERNK Temsilcilikleri'nin kurulması kararlaştırıldı. Bizden de Türkiye'de metropollerde eylemlere ağırlık verilmesini istediler. Bizde şehirlere eylemlerimizi kaydırдық. Yunanistan'dan Türkiye'deki turizm gibi ekonomik hedeflere yönelmemiz konusunda istek geldi. Ayrıca teknik sabotaj ve orman yangınları eğitimi konusunda Yunanistan'da bulunan kamplarda eğitim verildi.”¹¹⁶

Yukarıdaki cümlelerden de anlaşılacağı gibi Yunanistan, örgütü askeri, siyasi ve ekonomik olarak desteklemekte ve bunun yanında bir örgüte sağlanabilecek her türlü desteği sağlamaktadır.

2.2.2.6. İran

Ortadoğu ülkelerinin teröre maddi, askeri ve siyasi desteği genellikle bölgedeki kamplar aracılığıyla sağlanmaktadır. Örneğin Kuzey Irak'taki Zeli Kampı'ndan PKK militanlarının Türkiye'ye doğrudan sızması mümkün değildir. Dağların arasından 250 km.lik bir yol ile Türkiye'ye ulaşabilirler. Buna karşılık İran'a mesafe en çok 15-20 dakikadır. Buradan Türkiye'ye sızma ister istemez İran üzerinden ve İran'ın izin vermesiyle mümkün olabilmektedir.¹¹⁷

İran'da da PKK kampları mevcuttur ve bu kamplardan Türkiye'ye geliş gidişler olmaktadır. Özellikle yaz aylarında Tahran da bunu kontrol edememektedir.¹¹⁸ Ayrıca örgütün yoğun olarak kullandığı Rus silahları da, Gürcistan, Ermenistan ve İran üzerinden PKK'ya ulaşmaktadır.¹¹⁹

¹¹⁶ Demirel, a.g.e., ss. 230-231.

¹¹⁷ Cemal, a.g.e., s. 209.

¹¹⁸ A.g.e., s. 312.

¹¹⁹ A.g.e., s. 354.

Bütün bunların dışında örgüt lideri ifadesinde İran'da teorik eğitimlerin yapıldığı bir hastanelerinin bulunduğunu ve İranlı yetkililerin bundan haberdar olduklarını beyan etmiştir.¹²⁰

Özellikle Türkiye'deki ABD askeri varlığı, İran -Türkiye ilişkilerinde belirleyici rol oynamaktadır. İran Türkiye'de ABD askerlerinin varlığından rahatsız olmaktadır. Ayrıca İran'ın "Devrim İhracı'na yönelik amaçları" PKK'yı İran dış politikasının önemli bir vasıtası haline getirmektedir.¹²¹

İran PKK politikasını başlangıçtan itibaren ve Libya ile işbirliği yaparak yürütmektedir. Yine İran Türkiye'ye yönelik " Örtülü Faaliyetleri'ni" (Rejim İhracı, İrticai Örgütlerle iş birliği gibi) bir yönü ile PKK sayesinde sürdürürken, bir yandan da yönlendirdiği ve kendisi ile ideolojik bütünlük içerisindeki "Radikal İslamcı" örgütler aracılığıyla yürütmektedir. Bu iki yönlü çalışmalarını zaman zaman da aynı düzlemde buluşturmaktadır.¹²² Yani İran bir yandan Türkiye'deki bölücü örgütlere destek verirken bir yandan da irticai örgütlere destek vermekten geri kalmamaktadır.

2.2.2.7. Suriye

Suriye 1979'dan beri PKK karargahı ile terörist başı Abdullah Öcalan'ı barındıran, kamplar sağlayan, teröristlerin eğitimine yardımcı olan ve her fırsatta destekleyen ülkedir.¹²³

Suriye Türkiye ile sorunlarını çözmek için terörü aracı olarak kullanmayı yeğlemektedir. Suriye sıfır maliyetle sürdürdüğü bu savaşla Abdullah Öcalan'ı taşeron olarak kullanmıştır.¹²⁴ Tüm bunlarla da yetinmeyen Suriye kendi ülkesindeki Ermeni ve Kürtleri PKK'nın içine sokmuş onları etkin yerlere getirmiş ve PKK'yı istediği gibi yönlendirmiştir.

¹²⁰ Cemal, a.g.e., s. 477.

¹²¹ Nihat Ali Özcan, **PKK (Kürdistan İşçi Partisi) Tarihi, İdeolojisi v e Yöntemi**, 1. Basım, ASAM Yayınları, Ankara, 1999, s. 225.

¹²² Özcan, a.g.e., s. 237.

¹²³ Hasan Kundakçı **Güney Doğu'da Unutulmayanlar**, 1. Basım, Alfa Yayınları, İstanbul, 2004, s. 355.

¹²⁴ Kundakçı, a.g.e., s. 357.

Suriye örgütü desteklemesindeki asıl nedenler; Fırat nehrinden serbest bırakılan suyu yeterli bulmaması ve Hatay meselesidir. Amaç terör ile Türkiye'yi zayıflatarak bahsedilen konularda kendi lehine bir ortam yaratmaktır.

Suriye'nin PKK'ya olan desteğini şu şekilde özetlemek mümkündür; Türkiye'den kaçan teröristleri barındırmak, Lübnan ve başka ülkelere giden teröristlere pasaport ve para sağlamak, Türkiye'ye karşı mücadele veren diğer terör örgütleriyle PKK aracılığıyla ilişki kurmak, örgüte para, silah, cephane sağlamak, Suriye'de PKK temsilciliklerinin ve propaganda bürolarının açılmasına izin vermek.¹²⁵

Bu gün Suriye'de Hoybun, Kürt ittifak, Halaskaranı Kürt, Kürtçe Konuşan İslam ve Hıristiyan, Kürt Teavün, Kürt Fukaraperver, Kürt dilini Tamim, Kürt Nasturi Birliği vb. gibi Kürt istiklaline çalışan örgütler durmadan dinlenmeden Kürtlük gayesi uğrunda çalışmaktadırlar.¹²⁶

2.2.2.8. Irak

Irak'ın PKK'ya olan desteği 1988 yılında PKK ile Saddam Hüseyin arasında yapılan bir gizli anlaşmayla başlamaktadır. Anlaşmanın amacı Abdullah Öcalan'ı güçlendirerek Kuzey Irak'ta KDP ve KYP'yi etkisizleştirmektir. Saddam PKK'yı güçlendirerek KDP ve Kyp'yi etkisizleştirmeyi aynı zamanda su sorunu ve geleneksel Arap düşmanlığı gösteren Türkiye'yi cezalandırmayı amaçlamıştır. Gerçekten de Irak 1988 yılında Barzani ve Talabani peşmergelerini kimyasal silahlarla saf dışı bıraktıktan sonra Kuzey Irak'ta çok büyük bir alanı PKK'ya tahsis etmiştir. Irak hükümeti; Körfez Savaşı sırasında diğer terörist örgütlere yaptığı gibi PKK'ya da çok büyük imkanlar vaat etmiştir.¹²⁷

Özellikle 1991 yılında PKK ile Irak Devleti arasındaki ilişkiler yoğunlaşmıştır. Bu dönemde Irak istihbarat servisi PKK'ya silah desteği sağlamıştır.¹²⁸

¹²⁵ Cem Başar, **Terör Dosyası ve Yunanistan**, Uluslar Arası İlişkiler Ajansı Yayını, Promat Basım, İstanbul, 1993, s. 161.

¹²⁶ Uğur Mumcu, **Kürt Dosyası**, 31. Baskı, Umag Vakfı Yayınları, Ankara, 2005, s. 97.

¹²⁷ Ahmet Çeşme, **PKK Psikolojik Harekat ve Kansız Mücadelenin Kanlı Yüzü**, 1. Baskı, IQ Kültür Sanat Yayınları, İstanbul, 2005, s. 62.

¹²⁸ Çeşme, **a.g.e.**, s. 63

2.2.3. Dış Desteğin Çeşitleri

Teröre olan dış destek çeşitlerini aşağıdaki şekillerde genellemek mümkündür:

- Örgüt'e politika belirlemek ve strateji vermek
- Lojistik Destek (Silah ve Mühimmat temini)
- Kamp yeri tahsis etmek
- Finans desteği (para ve bağış toplanmasına izin vermek, örgüte ait propaganda malzemelerinin satışına izin vermek, örgütün konserler düzenlemesine izin vermek, uyuşturucu kaçakçılığına izin vermek. vb.)
- Sahte kimlik, pasaport vermek,
- Örgüt evi tahsis etmek
- Hava yolu geçişlerine kolaylık sağlamak
- Tedavi imkanı sağlamak.
- Teröristlerin sınır geçişlerine, sınır karakolları vasıtasıyla yardımcı olmak.
- Örgüte istihbari bilgi sağlamak.
- Uluslararası ve bölgesel yayın kuruluşlarına beyanat verme ve yazılı propaganda yapma faaliyetlerine imkan sağlamak.
- Örgüt mensuplarına serbest dolaşım hakkı verme ve üçüncü ülkelere gidiş dönüşlerine kolaylık sağlamak.
- Üst düzey emekli subayları, örgütü desteklemeye yönlendirmek.
- Örgütün TV yayını yapmasına izin vermek.

- Örgüte olan desteği sahte insan hakları ve demokratikleşme şemsiyesi altında kamufle etmektir.¹²⁹

2.2.4. Türkiye Devleti'ni Yıkma Yönelik İç Tehdit Unsurları

2.2.4.1. Aşırı Sol Unsurlar

1961'de Türk anayasası bir sosyalist partinin kurulmasına izin vermiştir ve Türkiye İşçi Partisi kurulmuştur. 1963'te seçimler yapıldığında bu parti oyların sadece %3'ünü almıştır. Ancak solcu hareket büyümüş ve birkaç yıl içerisinde Türkiye'de solcu dernek ve kulüpler çoğalmıştır.¹³⁰ Bu kulüp ve dernekler özellikle 1960-1980 yılları arasında Türkiye'de terör faaliyeti gerçekleştiren unsurlar olmuşlardır. Her ne kadar 1960 - 1980 döneminde aşırı sol grubun gerçekleştirdiği eylem sıklığı fazla olsa da, günümüzde de DHKP-C ve TKP-ML Terör örgütlerinin halen eylemlerine devam ettikleri bilinmektedir.

Türkiye'deki sol hareketin gelişimi dünyadaki aşırı sol akımların gelişimiyle paralel bir yol izlemiştir. Belirli dönemlerde artmış belirli dönemlerde azalmış, ancak her dönem tehdit olma özelliğini korumuştur. Aşırı sol unsurların amacı; mevcut anayasal düzeni yıkıp, ülkenin tamamı yada bir bölümünde, komünist ideolojinin hakim kılınmasını sağlayarak, Marksist - Leninist bir düzen kurmaktır.¹³¹

Ancak burada amaç konusunda dikkat edilmesi gereken bir husus vardır. her zaman terörün amacı, teröristin ifade ettiği amaçla aynı değildir. Terör olaylarında düz mantık değil diyalektik mantık kullanılmalıdır. Yani teröristin yapacağı eylemden çok, bu eylemlere yönelik reaksiyonlar ön plandadır. Mesela sol bir terör eylemi, ülkede sağcı bir reaksiyonu teşvik etmek amacıyla kullanılabilir. Ya da terör eylemini yapan grubun söylemlerine ve ideolojisine karşı halkın mukavemetini artırmak amacı da güdülebilmektedir. Buna aşî etkisi denilmektedir.¹³² Nitekim Türkiye'de bahsedilen bu

¹²⁹ Fikret Bila, **Satranç Tahtasındaki Yeni Hamleler, Hangi PKK**, 2. Baskı, Ümit yayıncılık, Ankara, 2004, ss. 255-256.

¹³⁰ Volkan, **a.g.e.**, s. 196.

¹³¹ **Türkiye'deki Anarşi ve Terör'ün Güvenlik Kuvvetleri İle Önlenmesi**, Başbakanlık Basımevi, Ankara, 1982, s. 37.

¹³² Mahir Kaynak, **Sonuçlardan Sebeplere Sebeplerden Faillere**, 1. Baskı, Timaş Yayınları, İstanbul, 2004, s. 15.

aşı etkisine sıkça rastlanılmıştır. Aşırı sol ve aşırı sağ gruplar aşısı etkisi sonucunda büyük ilerlemeler göstermişlerdir.

Türkiye’de aşırı sol faaliyetlerde bulunan ilk önemli örgüt; Türkiye Komünist Partisi’dir (TKP). Zaten Türkiye’de faaliyet gösteren aşırı sol tehdit unsurlarının birçoğu da bu partinin ve diğer aşırı sol unsurların bölünmesi sonucu meydana gelmiştir.¹³³

Türkiye’de faaliyet gösteren başlıca aşırı sol unsurlar aşağıdaki gibidir;

- TKP (Türkiye Komünist Partisi)
- THKP-C (Türkiye Halk Kurtuluş Partisi Cephesi)
- THKO (Türkiye Halk Kurtuluş Ordusu)
- TİİKP (Türkiye İhtilalci Köylü Partisi)
- DHKP-C (Devrimci Halk Kuruluş Partisi Cephesi)
- TDP (Türkiye Devrim Partisi)
- TKP-ML-TİKKO¹³⁴

Aşırı sol unsurlar genellikle büyük şehirleri, kırsal alanları, öğrenci ve ceza evlerini faaliyet alanı olarak seçmektedirler. Faaliyetlerinde işçi, memur, öğrenci ve esnaf gibi yapılanmalar mevcut olduğundan bir çeşit iş bölümü ile faaliyetlerini yürüttükleri anlaşılmaktadır.

2.2.4.2. İrticai Unsurlar

İrticai unsurların hilafeti bir yönetim sistemi olarak benimseyerek ve benimseterek bir din devleti kurmayı amaçladıkları herkes tarafından bilinmektedir. Ancak irticai unsurlar için kapsamlı bir amaç tanımlaması yapacak olursak, amaçlanan şey; devletin siyasi, ekonomik, hukuki ve sosyal temel nizamlarını kısmen yahut

¹³³ Bu Konuda Bkz. **Türkiye’deki Anarşi ve Terör’ün Güvenlik Kuvvetleri İle Önlenmesi**, s.55.

¹³⁴ Bu Konuda Bkz. Denker, , **Uluslararası Terör...**, s. 67.

tamamen dini esas ve usullere dayandırarak şeriat rejimini getirmek ve bütün İslam ülkelerini bir bayrak altında toplayarak hilafeti geri getirmektir.¹³⁵

Devletin temel düzeni dini esas ve inançlara dayandırmayı amaçlayan irticai unsurlar, strateji olarak; önce Türkiye Cumhuriyeti sınırları içerisinde teokratik bir devlet kurmak, sonrada tüm İslam ülkelerini bir bayrak altında toplamayı benimsemişlerdir. Bu strateji dört aşamadan oluşmaktadır;

- Laikliği dinsizlik olarak algılayan bir tabanı yasal yahut yasal olmayan kuruluşlara yerleştirmek.
- Bu tabanla politik bir güç meydana getirmek ve silahlanmak.
- Siyasi iktidarı demokratik yollarla ele geçirmek ve karşı güçlerin tavsiyesini sağlamak.
- Türkiye’de teokratik bir devlet kurmak ve müteakiben tüm İslam Devletlerini birleştirmek.¹³⁶

Bu bağlamda Türkiye’de faaliyet gösteren başlıca irticai örgütler şunlardır;

- Hizbullah Terör Örgütü
- İslami Hareket Örgütü
- İslami Büyük Doğu Akıncılar Cephesi
- Vasat Örgütü
- Ceyşullah Örgütü
- İslami Cemaatler Birliği
- Tevhid (Selam) Terör Örgütü
- Acz-i mendi Grubu

¹³⁵ [www.savaskarsitlari.org/arsiv.asp?ArsivTipID=6&ArsivAnaID=29284&ArsivSayfaNo=1/\(06.02.2006](http://www.savaskarsitlari.org/arsiv.asp?ArsivTipID=6&ArsivAnaID=29284&ArsivSayfaNo=1/(06.02.2006)

¹³⁶ **Türkiye’deki Anarşi...**, s. 39.

2.2.4.3. Aşırı Sağ Unsurlar

Aşırı sağ unsurlar ülkemizde ırk temeline dayalı bir devlet sistemini hakim kılmayı amaçlamaktadırlar. Türkiye’de demokratik devlet düzenini yıkmak için, sahneye önce Marksist terör örgütleri çıkmış ve buna paralel olarak sağ terör örgütlerinin faaliyetleri söz konusu olmuştur.

Bu unsurların amaçları bir “Doktrin” olarak kabul ettikleri görüşler doğrultusunda devletin yeniden teşkilatlandırılmasından hareketle, devletin sosyal, siyasi ve ekonomik yapısında değişiklik yaparak bir kadro oluşturulmasından sonra devlet gücünün yerine kendileri geçerek bu kadroyu her ne şekilde olursa olsun iktidar yapmak, başka bir deyişle; benimsedikleri ilkelerin yanı sıra “Tek Lider” prensibini de kabul ederek, zaman zaman panturanizm propagandasına yönelerek, anayasada yer alan “vatandaşlık” anlayışını kapalı bir şekilde de olsa reddederek milleti meydana getiren unsurlar olarak sadece Türk-İslam sentezini esas alarak bir bütün haline getirdikleri ideolojik düşüncelerini devlet felsefesine hakim fikir haline getirmektedir.¹³⁷

Aşırı sağ unsurlar stratejileri aşağıdaki konuları kapsamaktadır;

- Fikirlerini mevcut yada yeni kurulacak bir organizasyona mal ederek, sempatican kadrolarını da bu siyasi organizasyon bünyesinde toplamak,
- Merkeziyetçi yönetim şekline uzaklaşmamak koşulu ile; öğrenci, işçi, esnaf, köylü, serbest meslek ve işveren kesimlerinde örgütlenerek etkinlik sağlamak.
- Kendileri için engel olarak kabul ettikleri kişi veya gruplara karşı faaliyet göstermek üzere silahlı eylem kadrosu oluşturarak, bu güçlerini gerektiğinde, misilleme ve sindirme doğrultusunda kullanmak,
- Sürekli şekilde tek antikomünist grup oldukları temasını işlemek ve bunun propagandasını yapmak ve devletim tüm kadrolarına sahip olmak maksadıyla karşıt güçleri yok etmek.¹³⁸

¹³⁷ Türkiye’deki Anarşi..., ss. 38-39.

¹³⁸ A.g.e., ss. 41-42.

2.2.5. İç Tehdit Unsurlarının Faaliyet Safhaları

İç tehdit unsurları amaçlarını gerçekleştirmek maksadıyla uyguladıkları faaliyetlerde genel olarak şu safhaları uygularlar;

- Başlangıç safhası; İdeolojik görüşlerin tanıtılması ve sempatizan yetiştirme.

- Örgütlenme safhası; Benimsenen ideolojik görüşlerin tabana yayılması ve oluşan sempatizan kadroların yönlendirilmesi amacıyla, duruma göre yasal, yasal olmayan örgütlenmelere gidilmesi.

- Az şiddetli eylem safhası (Terör Safhası); Yasadışı her türlü eylemlere yönelerek toplumda yılgınlık korku ve dehşet yaratılmaya çalışılması, silahlı çeteler oluşturulması.

- İç savaş safhası (İsyan); Hedeflenen bölgelerde kontrolün ele geçirilmeye çalışılması, devlet güçleriyle çatışmalara girişilmesi, oluşturulan silahlı grupların düzenli orduya dönüştürülmeye çalışılması.

İşte bütün bu aşamalar tamamlandığında ülke parçalanmış yönetim biçimi değişmiş olacaktır.

2.3. TÜRKİYE'DE PKK TERÖRÜ

2.3.1. PKK Terör Örgütünün Tarihçesi

Kürtlerin uluslararası kamuoyunda ilgi odağı haline gelmesi 1991 Körfez savaşı dönemine rastlamaktadır. Ancak Osmanlı Devleti'nin 19. yy. da çöküş sürecine girmesi ve orta doğuda ki petrol yataklarının keşfi Kürtleri 20. yy.'ın başından itibaren, güçlü devletlerin ilgi alanına sokmuştur.¹³⁹

PKK terörünün temelleri de işte bu ilgi alanıyla yakından alakalıdır. Geçmişte olduğu gibi günümüzde de bir takım uluslararası aktörler benzer piyonları kullanarak aynı senaryoları sahneye sürmektedirler.

¹³⁹ **Türkiye Gerçeğinde Kürtler ve PKK Terörü**, Türk Demokrasi Vakfı Yayını, , Koneks Basın Ltd. Şti., Ankara, 1996, s. 24.

Kısa adı PKK olan (Patiya Karkarei Kürdistan) örgüt kendini gizleyen çok dar bir kadro hareketi olarak örgütlenmeye başlamıştır. 21 Mart 1973 tarihinde yani Nevruz Bayramında, Ankara yakınlarındaki Çubuk Barajı civarında halen örgütün fiili lideri konumundaki Abdullah Öcalan ve arkadaşları tarafından kurulan örgüt, bölücü gruplanmanın ideolojik alt yapısını 1973-1975 tarihleri arasında yapmıştır.¹⁴⁰

Örgütün bu dönemdeki adı “Kürdistan Devrimcileri”dir. 1976 yılından itibaren faaliyetler 1977 bahar aylarına kadar yoğunlaştırılmış, Ankara’da oluşturulan çekirdek kadronun benzerleri doğu ve güneydoğu Anadolu’nun çeşitli il ve ilçelerinde gerçekleştirilmiştir.¹⁴¹

1978 yılına gelindiğinde örgüt giderek partileşme çalışmalarına yönelmiş sözde birinci kongrelerini 27 Kasım 1978 tarihinde Diyarbakır’ın Lice ilçesi Fis Köyü’nde gerçekleştirmişlerdir. Bu sözde kongre sonucunda “Kürdistan Devrimcileri” adlı örgütün ismi PKK olarak değiştirilmiştir.¹⁴² Bu noktada PKK Terör Örgütü’nün kuruluş tarihi olarak belirteceğimiz tarih; 27 Kasım 1978’dir.¹⁴³ Bu döneme kadar Doğu ve Güneydoğu Anadolu Bölgeleri’nde örgütün tanınmasından itibaren örgüt “Apo’cular” olarak anılmıştır.¹⁴⁴

Hemen belirtmek gerekir ki, örgütün bu kadar kısa sürede gelişimini tamamlamasının temelinde o dönemdeki ülkenin içinde bulunduğu şartlar ve bölgedeki kaotik ortam gibi nedenler yatmaktadır. Bunun dışında örgütün birden bire gelişmesindeki en önemli nedenlerden bir tanesi de etnik ayrımcılığı örgütlenmek amacıyla kullanmasıdır.¹⁴⁵ O tarihlerde örgütün gelişim sağladığı bölge göz önünde bulundurulursa; ulaşım ağı zayıf, elektrik yok, iletişim ve haberleşme de eksiklikler büyük. İşte bütün bu olumsuzluklar örgütün gelişiminde öncü etkenler olmuşlardır.

¹⁴⁰ Oktay Pirim, Süha Örtülü, *Ömerli Köyünden İmralı’ya PKK’nın Yirmi Yıllık Öyküsü*, 1. Basım, Boyut Yayın Grubu, İstanbul, 1999, s. 26.

¹⁴¹ Pirim, *a.g.e.*, s. 29

¹⁴² *A.g.e.*, s. 33.

¹⁴³ *Türkiye Gerçeğinde...*, s. 35

¹⁴⁴ İlhan Akbulut, *Devlet Terörizmi ve Ülke Bölücülüğü*, 2. Baskı, Boğaziçi Yayınları, İstanbul, 1988, s. 105.

¹⁴⁵ Doğu ERGİL, “Suicide Terrorism In Turkey”, *Civil Wars*, Vol:3, No:1, Spring 2000, s. 37.

PKK, Marksist Leninist ilkelere göre kurulmuştur, halen bu ideolojik felsefe ile hareket etmektedir.¹⁴⁶

Bu şekilde 1980’li yıllara gelinmiştir. 1984 yılına gelinceye kadar Türkiye’de içten içe yanan “Kürtçülük” ateşi PKK’nın 15 Ağustos 1984 günü gerçekleştirdiği Eruh ve Şemdinli baskınlarıyla birden bire alevlenmiştir.¹⁴⁷ Şemdinli 1984 yılında ilk PKK hareketlerinin başladığı ve Eruh’la birlikte baskınların yapıldığı ilk yerdir.¹⁴⁸

Öcalan ilk sorgusunda Eruh ve Şemdinli baskınlarıyla ilgili olarak şunları söylemiştir; “PKK Örgütü kuruluşundan itibaren silahlı mücadelesini 1984 Ağustosuna kadar olan bölüm ve ondan sonraki bölümler olarak ayırabiliriz. Birinci dönem Hilvan-Siverek dönemidir. Daha çok mahalli otoriteye karşı yani ağalar şıhlar gibi etkin ailelere karşı olduğumuz dönemdir. Şemdinli ve Eruh baskınları ise devlete karşı doğrudan gerilla karakterinde başlar, kendi içinde aşamalara ayrılmaktadır, birinci aşama 1987 yılına kadardır.”¹⁴⁹

Kanlı terör örgüt liderinin sözlerinden de anlaşılacağı gibi 1984 ve 1987 tarihleri önemli tarihlerdir. Artık örgüt yapılanmasını tamamlamış ve bölgede bir güç haline gelmiştir.

İşte bu aşamada örgüte büyük bir darbe indirmek gerekmektedir, çünkü örgüt vatandaşları kadın çocuk, yaşlı genç demeden hunharca öldürüyordu. Nitekim 1990’lu yıllara kadar geçen sürede güvenlik kuvvetleri içte ve dışta başarılı hareketi ve dış politikanın etkinliği sonucunda PKK ağır darbeler almış ve eylemleri etkinliğini büyük ölçüde yitirmiştir. Ancak her ne kadar güvenlik kuvvetlerinin başarılı operasyonlarıyla örgüt yıpratıldıysa da tam olarak bitmemiştir.

1991 yılı Körfez savaşı PKK’ya büyük bir avantaj sağlaştı. PKK Türkiye’de ikinci plana düşmüş, dikkatler yanı başımızdaki savaşa çevrilmiştir.

¹⁴⁶ Nihat Ali Özcan, **Dünya’da ve Türkiye’de Terör Konferansı**, 20-24 Mayıs 2002, Edt; Ali Tarhan, TC Merkez Bankası Yayınları, 1. Baskı, Ankara, 2002, s. 107.

¹⁴⁷ Selahattin Çetiner, **Doğu ve Güneydoğu Anadolu Gerçeği**, 1. Baskı, TSK Mehmetçik Vakfı Yayınları, Ankara, 2000, s. 137.

¹⁴⁸ Ahmet Tulgar, “Şemdinli Üstüne Hassas Uyarılar”, **Haftalık Dergisi**, 22-28 Kasım 2005, Sayı: 137, s. 40.

¹⁴⁹ Pirim, **a.g.e.**, s. 52.

Böylelikle örgüt biraz da olsa rahatlamıştır. PKK'nın ikinci büyük rahatlaması ise yine Körfez savaşı sonrası silah bırakıp kaçan Irak askerleri ile olmuştur. Böylece PKK çok büyük bir silah kaynağına kavuşmuştur. Nitekim günümüzde de Irak'a bir müdahale vardır ve yine silah bırakıp kaçan Irak askerleri vardır.

1993'e gelindiğinde PKK yine tüm kadrolarıyla bilinen bir örgüttür. Silahlı mücadeleye devam etmektedir. Köy baskınları, köy yakma ve köy boşaltma gibi faaliyetler artmış, durum çığırından çıkmaya başlamıştır. Bu gidişin önüne geçmek için 1993-1994 yıllarında PKK'ya karşı büyük bir askeri operasyon gerçekleştirilmiştir. Arka arkaya yapılan operasyonlarda yaklaşık 300 bin asker görev almış PKK'ya büyük darbeler indirilmiştir.¹⁵⁰

Nitekim diğer dönemler nazaran bu dönemde örgüte katılımlar iyice düşmüş örgüt çökme noktasına gelmiştir. Örgüte katılımlardaki düşüşü örgütün sözde Botan eyaletine olan katılım sayılarından anlayabilmek mümkündür.

Tablo 2.2. Yıllara göre PKK'ya katılım

YIL	KATILIM
1991	600-700
1992	3800
1993	3500
1994 SONLARI	3300

Kaynak: Oktay Pirim – Süha Örtülü, Ömerli Köyünden İmralı'ya PKK'nın Yirmi Yıllık Öyküsü, 1.Baskı, Boyut Yayın Grubu, İstanbul 1999, s.26.

Görüldüğü gibi 1994 sonlarında bir daralma mevcuttur ve bu daralmaya operasyonlar sonucu öldürülen militanlar ve örgütten kaçanlar da eklenirse örgüt bu dönemde kan kaybına uğratılmıştır.

1994'ten itibaren gerek vatandaşların bir bütün olarak hareket etmesi ve gerekse 1994 yılından itibaren TSK'nın uygulamaya koyduğu "Alan Hakimiyeti Konsepti" anlayışıyla yapılan operasyonlar sonucu örgüt büyük kayıplar vermiştir.

¹⁵⁰ Pirim, a.g.e., s. 61

1994'ten sonra örgüt iyice zayıflamaya başlamış, takip eden yıllarda bölgede tek söz sahibi unsur TSK ve Devlet'in yetkili organları olmuştur.

Örgüt üzerinde 1994 bahar-yaz döneminde tesisi sağlanan baskının, 1994-95 kış dönemi süresince de devam ettirilmesi sonucu, örgütün 1995 baharına kadar her alanda güç kaybına uğrayarak girmesi sağlanmış ve örgüt bir anlamda çözülme sürecine yaklaştırılmıştır.

PKK için sonun başlangıcını şöyle özetleyebilir; PKK'nın bu kadar güçlü hale gelmesinin ardında daha önce de anlatıldığı gibi elbette dış destek vardır; Nitekim en sonunda Kara Kuvvetleri Komutanı Orgeneral Atilla ATEŞ'in eylül 1998'de Hatay'a gidip PKK'nın artık savaş nedeni olabileceğini Suriye'ye en kararlı dille açıklaması, Suriye tarafından doğru algılanmıştır.¹⁵¹ Terörist başı A. Öcalan Türkiye Cumhuriyeti'nin kararlı tutumu sonucu uzun süreden beri barınmakta olduğu Suriye'yi 1998 yılında terk etmek zorunda kalmış, ısrarla sürdürülen takipler sonucunda hiçbir ülkede barınamayan terörist başı 15 Şubat 1999 yılında Kenya'da yakalanarak Türkiye'ye getirilmiştir. İşte bu nokta örgütün çöküşündeki önemli kilometre taşlarından birisidir.

1998 yılında kamuoyunda PKK'nın artık eskisi kadar güçlü olmadığına dair yaygın bir kanaat vardı. Ancak tehdidin ortadan kalkmadığı bir gerçektir.¹⁵²

Terörist başı aynı yıl yargılanmış 29 Haziran 1999 tarihinde idama mahkum edilmiş olup halen hükümlü olarak İmralı cezaevinde bulunmaktadır.

Terörist başının yakalanarak İmralı cezaevine getirilmesinden sonra örgüt "silahlı strateji yöntemi" ile bir yere varılamayacağını anlayarak strateji değiştirmiştir. 1 Eylül 1999 tarihinde tek taraflı ateşkes ilan etmiş ve taktiksel olarak taban genişletme ve muhatap alınma amaçlı "Demokratik Cumhuriyet" söylemlerini dile getirmeye başlamıştır. Özellikle terörist başı A. Öcalan'ın yakalanmasının ardından örgüt içerisinde başlayan yönetim karmaşası örgütün Tunceli bölge sorumlusu tarafından sözde örgüt merkez karargahına gönderilen rapor ile daha net biçimde ortaya çıkmıştır.

¹⁵¹ Cemal, a.g.e., s. 355.

¹⁵² Ümit Özdağ, "Terörle Verilen Mücadelede Varılan Nokta", Doğu ve Güneydoğu Anadolu'da Huzur Sempozyumu, s. 249.

Raporda örgütün bir iç çatışma içerisinde olduğu belirtilmiş, örgüt içerisinde pek çok üst düzey yöneticinin başa geçme mücadelesi verdiği, sözde genel merkeze bildirilmiştir.¹⁵³ Örgüt içerisindeki bu yönetim kargaşası, örgütün eylemlerinde gözle görülür bir düşüşe de neden olmakla birlikte, Türkiye dışındaki ülkelerdeki örgüt faaliyetlerini de olumsuz şekilde etkilemiştir.¹⁵⁴

PKK terör örgütü Ocak-Şubat 1999 tarihinde İran'ın Kandil Dağı bölgesinde 6. kongresini yapmıştır. Karışıklıklar içinde geçen toplantı, herhangi bir karar alınmadan dağılmıştır.¹⁵⁵ Bu olay da örgütün bu dönemde eskisi kadar güçlü olmadığını gösteren önemli delillerden bir tanesidir. Her ne kadar bu dönemde örgüt zayıflasa da PKK'ya 1999'dan sonra katılanlar örgüt kadrolarının % 40'nı oluşturmaktadır.¹⁵⁶ Ayrıca 1999'dan sonra örgüte en büyük katılım 2004 yılında olmuştur.¹⁵⁷ Tüm bu veriler önemle dikkate alınmalı ve örgütün oluşturduğu tehdit gözden kaçırılmamalıdır.

2000'li yıllardan itibaren terörist başı artık "2000'li yıllarda özgür bir parça vatan toprağımız olacak" şeklindeki demeçlerini veremez olmuştur.¹⁵⁸ Örgüt 23 Ocak 2000 ve 24 Nisan 2002 tarihlerinde sözde 7. ve 8. Kongrelerini gerçekleştirmiş ve bu kongrelerde alınan kararlarla siyasallaşma faaliyetlerine yönelmiştir.

Günümüzde yani 2005'li yıllara gelindiğinde örgüt ABD'nin Körfez hareketinde olduğu gibi, Irak hareketinden faydalanmaya başlamış, Irak ordusunun bıraktığı silah ve mühimmatlarla, mayınlama faaliyetleri icra etmektedir. Örgütün çatışmalardan kaçınarak mayınlama faaliyetleri icra etmeye yönelmesi örgütün artık dağ kadrosunun azaldığını, mücadele edecek gücünün kalmadığını göstermektedir.

Artık durum "Apo Kişiliği" ve PKK için tam bir hüsrandır. Binlerce insan ölmüş, binlerce insanın yaşamı alt üst edilmiş, ama ortada kan, yıkım ve göz yaşından

¹⁵³ www.yesil.org/terr/PKK_faaliyetleri_3.htm/(19.08.2005)

¹⁵⁴ Lawrence E. Cline, From **Öcalan To Al Qaida, The Counting Terrorist Threat In Turkey**, Studies In Conflict&Terrorism, Copyrigh 2004, Taylor&Francis, s. 326.

¹⁵⁵ Kundakçı, **a.g.e.** , s. 384.

¹⁵⁶ Fikret Bila, "Kürt Sorununda Amerika ve AB'nin Tutumu", **Milliyet**, 24 Temmuz 2005, s. 14.

¹⁵⁷ Tuncay Ok, "PKK'ya En Büyük Katılım 2004'te Oldu", **Tempo Dergisi**, Sayı:37/927, 13 Eylül 2005, s. 31.

¹⁵⁸ Şemdin Sakık, **Apo**, 1. Baskı, Şark Yayınları, Ankara, 2005, s. 223.

başka ve birde kendini bu acılar üzerinde yaşatmayı politika sanacak kadar zavallı bir çete meclisinden başka bir şey kalmamıştır.¹⁵⁹

Ancak şu da bir gerçektir ki; Günümüzde PKK'ya karşı silahlı mücadelede 1990'lı yıllara oranla tahditler vardır. Genel Kurmay Başkanı Orgeneral Hilmi Özkök, 5 Ağustos 2005 tarihinde yaptığı konuşmada, TSK'nin yetkilerinin kısıtlanmasına karşın, PKK'ya karşı mücadelenin özveriyle süreceğini belirtmiştir.¹⁶⁰ Türkiye'nin en üst düzey komutanının bu açıklaması terörle mücadelede tahditler olduğunun bir göstergesidir.

İşte bu 15 yıllık süre zarfında Türkiye 30 bin insanını kaybetmiş¹⁶¹ ve milyonlarca dolar maddi kayba uğramıştır.

2.3.2. PKK Terör Örgütünün Amaç ve Stratejisi

PKK'nın amacı ilk olarak bir bölgeyi ele geçirmek ve ona egemen olmak, ardından da bir iç savaş çıkartmaktır. PKK hiç değilse dış dünyaya, Türkiye'de bir iç savaşın olduğu görüntüsünü yansıtmaya çalışmaktadır.¹⁶² PKK Türkiye'nin doğu ve güneydoğusunda belli bir bölgeyi ele geçirerek kurtarılmış bölge kurmak amacındadır. Bu amacı gerçekleştirmek maksadıyla PKK'nın uyguladığı yaygın strateji bölgede "üs bölgeleri" kurabilmektir.

Örgütün amacının "Bağımsız Kürdistan'ın" kurulması olduğu kamuoyunda yaygın kanaatle bilinmektedir. Bu amaçla örgütün kurmaylarınca ve dışardan verilen destekle geliştirilen strateji aşağıdaki gibidir;

- İlk etapta kültürel ve sosyal bazı haklar elde edilecek,
- İkinci aşamada Türkiye'nin üniter yapısı bozulacak, özerk yada yarı bağımsız bir yönetim sistemi oluşturulmaya çalışılacak,
- Akabinde Türkiye, İran, Suriye gibi ülkelerin de bazı parçalarını içine alan bir "Kürt Devlet'i" kurulacaktır.

¹⁵⁹ Sakık, a.g.e.,s. 223.

¹⁶⁰ Nejat Eslen, "PKK İle Mücadele Stratejisi", *Jeopolitik Dergisi*, Yıl:4, Sayı:19, Ağustos 2005, s. 15.

¹⁶¹ Sazak, a.g.e. , s. 25.

¹⁶² Ümit Özdağ, *Türkiye'de Düşük Yoğunluklu Çatışma ve PKK*, 1. Baskı, Üç Ok Yayınları, 2005, Ankara, s. 67.

- Son aşamada ise bu ülkelerdeki parçalar da birleştirilerek sözde “Kürdistan” kurulacaktır.¹⁶³

2.3.2.1. Örgütün Yeni Stratejisi

Daha önce de belirtildiği örgüt, örgüt liderinin yakalanmasından sonra bir strateji değişikliğine gitmiştir. Ancak bu yeni stratejinin temelinde sadece Abdullah Öcalan’ın yakalanması yatmamaktadır. 11 Eylül 2001’de ABD’de gerçekleştirilen terörist saldırılar sonucu dünya genelinde oluşan konjonktür de, yeni strateji oluşturulması sürecini hızlandırmıştır. Çünkü bu saldırılar sonucunda dünya devletlerinin teröre olan bakış açısı değişmiş, örgütte buna paralel olarak ve yeni stratejisi gereği geçici olarak silahlı mücadele yöntemini bırakmak zorunda kalmıştır. Yeni stratejinin temellerini şu şekilde özetleyebiliriz;

- Terörist grupların yurt dışına çıkarılması (Toparlanma süreci için)
- Kürt kimliğinin tanınmasına yönelik legal ve illegal propaganda yöntemlerinin geliştirilmesi, etkinleştirilmesi ve örgütlenme serbestliğinin sağlanmasına yönelik alt yapı faaliyetlerinin artırılması
- Kürtçe eğitim ve Kürtçe TV hakkı verilmesine yönelik çalışmaların hızlandırılması.
- Genel af çıkarılması
- Bölgedeki boş köylere dönüşün sağlanmasına yönelik çalışmalar yapılması.¹⁶⁴

Bu bağlamda yeni strateji özetlenecek olursa şu ana başlıklar altında toplanabilir: Stratejik Savunma, Stratejik Denge, Stratejik Saldırı, Taban Destekli

¹⁶³ Cemal, a.g.e., s. 284.

¹⁶⁴ Bu konuda bkz. Emin Demirel, **Geçmişten Günümüze PKK ve Ayaklanmalar**, 1. Baskı, IQ Yayınları, İstanbul, 2005

Siyasallaşma, Uluslar arasında kabul görme, ABD destekli Kuzey Irak merkezli yapılanma stratejisi.¹⁶⁵

2.3.3. PKK Terör Örgütünün Üye Profili

Genel Kurmay kayıtlarına göre PKK'nın üye profili şöyledir; üyelerinin % 40'ı 20-25 yaş arasında, % 35'i 25-30 yaş arasındadır. Üyelerinin % 10'u eğitimsiz, üyelerinin % 50'si ilkokul mezunudur. Aynı zamanda üyelerinin % 60'ı eğitim almamıştır ve % 75'i de işsizdir.¹⁶⁶

Buradan da anlaşılacağı üzere örgüt genç bir kitleye sahiptir, Örgüt 15-30 yaş arasındaki genç erkek ve kızlardan oluşmaktadır.¹⁶⁷ Ancak bu genç kitle kandırılmaya müsait eğitimsiz ve çoğunluğu cahil olan bir kitledir. Aynı zamanda üyelerinin çoğunluğunun işsiz olması para vaadiyle kandırıldıklarının da bir göstergesidir.

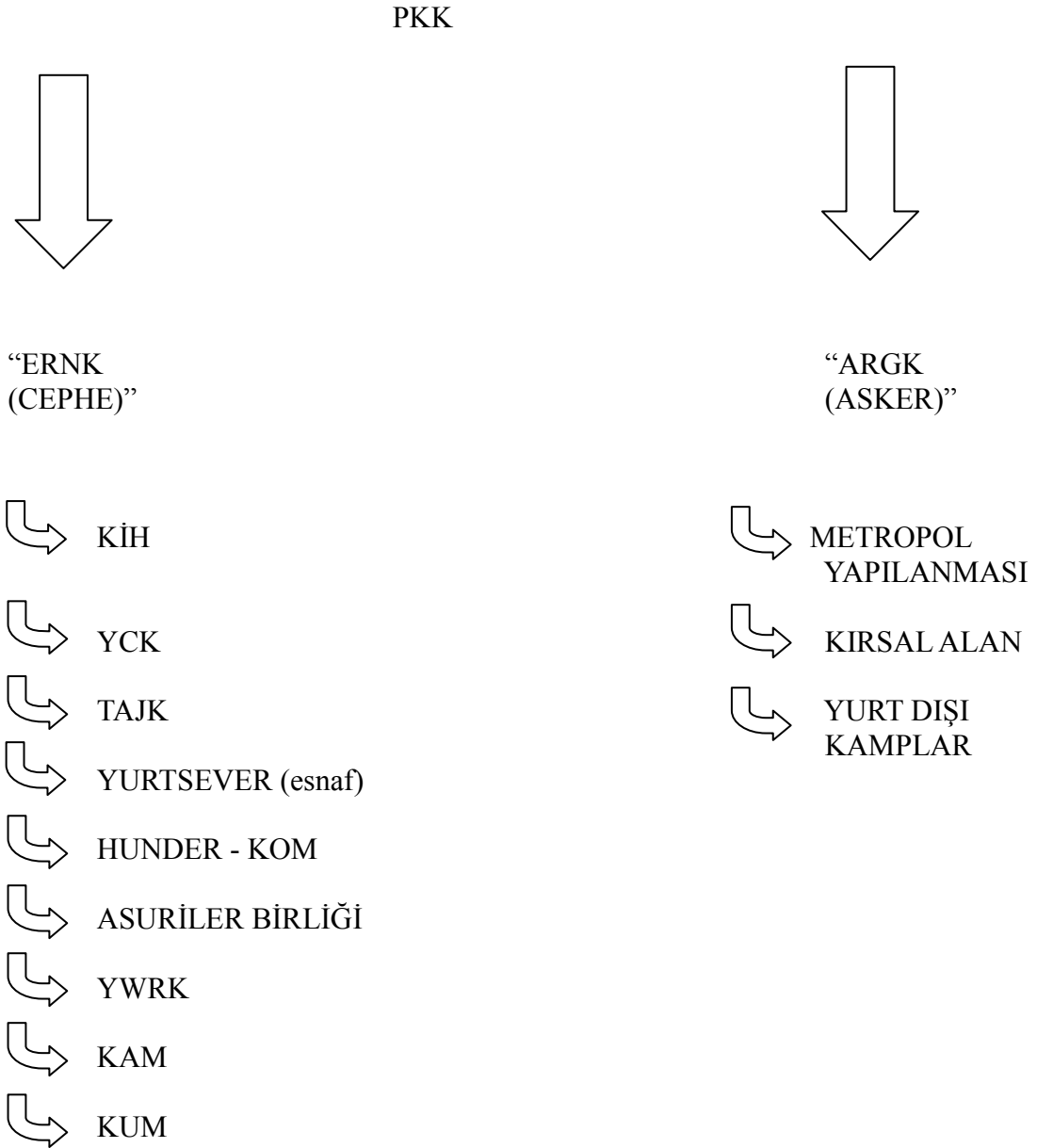
¹⁶⁵ Nurullah Aydın "PKK Terör Örgütü Ortadoğu'da Bir Truva Atı Mı? PKK'nın Sosyo Kültürel Analizi" **Jeopolitik Dergisi**, Yıl:4, Sayı:19, 2005, s. 34.

¹⁶⁶ Okan Konuralp, "PKK Bu Gençleri Dağa Çağırıyor", **Tempo Dergisi**, Sayı:37/927, Eylül 2005, s. 30.

¹⁶⁷ Emre Polat, "PKK'da Kıdeme Göre Aşk Özgürlüğü", **Haftalık Dergisi**, Sayı: 137, Kasım 2005, s. 19.

2.3.4. PKK Terör Örgütünün Yapısı

Şekil 2.1. PKK Terör Örgütünün Yapısı

Kaynak : Emin Demirel, *Geçmişten Günümüze PKK ve Ayaklanmalar*, 1.Baskı, IQ Kültür Sanat Yayınları, İstanbul, 2005, s.178.

Şemadan da anlaşılacağı üzere PKK terör örgütü ERNK denilen siyasi kanat ve ARGK denilen askeri kanat ve bunların alt birimlerinden oluşmaktadır. Siyasi faaliyetler ERNK aracılığıyla, askeri faaliyetler ise ARGK tarafından yapılmaktadır. Bu şekildeki bir örgütlenmeye gitmekle örgüt içi iş bölümünün gerçekleştirildiği

gözlemlenmektedir. Böylelikle örgüt askeri ve siyasi temele dayanan faaliyetlerini iş bölümü sayesinde daha kolay ve kapsamlı olarak gerçekleştirmeyi hedeflemektedir.

2.3.4.1. ERNK (Eniya Rızgariya Netawa Kürdistan)

Örgütte cephe diye adlandırılan birimdir. 21 Mart 1985'te Abdullah Öcalan tarafından Yunanistan'ın başkenti Atina'da kurulmuş ve bir kuruluş bildirgesi yayınlanmıştır. Örgütte cephe faaliyetleri olarak mitingler, basın toplantıları, açlık grevi vb. organizasyonlar -özellikle yurt dışında- gerçekleştirilmektedir.¹⁶⁸ PKK'nın siyasi kanadı olana ERNK yani Kürdistan Ulusal Kurtuluş Cephesi, çeşitli Kürt örgütlerini bir çatı altında toplamayı amaçlamaktadır. Kürdistan Yurtsever İşçiler Birliği, Kürdistan Yurtsever Gençlik Birliği ve Kürdistan Yurtsever Birliği adlı örgütlerin birleşmesinden doğmuştur.¹⁶⁹

ERNK örgütlenmesi terör örgütü PKK'nın siyasi kanadını oluşturarak terör örgütünün, askeri kanadı olan ARGK'nın lojistik, savaşçı, para, halk desteği vs. ihtiyaçlarını karşılama görevi yapmaktadır.¹⁷⁰

ERNK'nın bir diğer görevi de öğrenci, gençlik, işçi, memur gibi halk kesimlerinden destek alarak bu kesimlerden eleman kazanabilmek ve yurt içi ve yurt dışında siyasi faaliyetlerde bulunabilmektir.¹⁷¹ ERNK içerisinde faaliyet gösteren örgüt militanları genç kesimleri öncelikle grubun içerisine çekerek sempatizan yapmakta, daha sonra da beyin yıkama faaliyetleri ile de militan aşamasına geçirmektedirler.¹⁷²

ERNK faaliyetlerini şemada belirtilen birimler aracılığıyla gerçekleştirmektedir. YCK yani Yektiya Cevana Kürdistan örgütü; Kürdistan Yurt Sever Gençlik Örgütü ile gençlik faaliyetleri, YWRK yani Kürdistan Yurtsever Aydınlar Birliği ile eğitim düzeyi yüksek kişilere yönelik faaliyetleri gerçekleştirmektedirler.¹⁷³ Hunder-Kom; yani Kürdistan Sanatçılar Birliği Örgütü ile kültür ve sanatla uğraşan kesimlere yönelik faaliyetler, Yurtsever Esnaflar Birliği örgütü ile yurt dışında bulunan

¹⁶⁸ Ahmet Aydın, **Kürtler PKK Ve Abdullah Öcalan**, 4. Baskı, Kale Ofset, Ankara, 1992, s. 166.

¹⁶⁹ Demirel, **a.g.e.**, s. 93.

¹⁷⁰ Çeşme, **a.g.e.**, s. 149.

¹⁷¹ **A.g.e.**, s. 149.

¹⁷² **A.g.e.**, s. 298-299.

¹⁷³ <http://sublicilimi.org/?ana=teror&alt=pkk2>, (06.06.2006).

Kürt orijinli vatandaşlara yönelik faaliyetler, KUM; Yani sözde Kürdistan Ulusal Meclis'i ile bir takım politik faaliyetler, KİH yani Kürdistan İslam Hareketi Örgütü ile; dindar kesimi kazanmaya yönelik faaliyetler icra edilmektedir.¹⁷⁴

Örneğin bu örgütlerden KUM, 20-21-22 Kasım 1992 tarihlerinde bir seçim faaliyeti gerçekleştirmiştir. Seçimler illegal olarak Türkiye, İran, Irak, Suriye, Kafkasya ve Avrupa ülkelerinde gerçekleştirilmiştir.¹⁷⁵

“Seçimlerde” Avrupa’da yüz bin civarında “Kürt seçmen” 350 aday arasından 153 “delege” seçmek üzere sandık başına gitmiştir. “Seçimlerde” sadece 18 yaşını doldurmuş Kürtlerin değil, “Kürt bölgelerinde” doğmuş ya da Kürtlerle evli olan yabancılar da oy kullanmıştır.¹⁷⁶ Bu da bir çeşit seçimlere katılımı fazla gösterme çabası olarak görülmektedir.

2.3.4.2 ARGK (Arteseye Rızgariye Gele Kürdistan)

3.Kongre kararıyla 1987 yılında kurulmuştur. ARGK’nın bütün faaliyetlerini tepeden tırnağa Abdullah Öcalan kontrol etmektedir.¹⁷⁷ Kürdistan Halk Kurtuluş Ordusu olarak bilinen birim, PKK terör örgütünün silahlı kanadıdır. PKK’nın bütün silahlı eylemleri ARGK tarafından gerçekleştirilmiş ve gerçekleştirilmektedir. Güneydoğudaki bütün eylemler ARGK tarafından planlanıp uygulanmıştır.¹⁷⁸

ARGK’nın üst birimleri; Başkomutanlık, Yüksek Askeri Konsey ve Genel Kurmaylık olarak isimlendirilmiştir. Yüksek Askeri Konsey; Ana karargah sorumluları, eyalet komutanları, tabur düzeyindeki bölge birlik komutanlarından oluşmaktadır. Genelkurmaylık; Yüksek Askeri Konsey üyeleri arasından seçilen bir yürütme ekibidir. Ana karargah ise silahlı faaliyetlerin sevk ve idaresi yönünden tüm destek faaliyetlerinin organizasyonundan sorumludur.¹⁷⁹

¹⁷⁴ Ünal İnanç, Can Polat, **İmralı’da Neler Oluyor? Apo PKK ve Saklanan Gerçekler**, 2. Baskı, Güvenlik Ve Yargı Muhabirleri Derneği yayınları, Ankara, 1999, s.57.

¹⁷⁵ Haluk Gerger, **Türkiye’nin Düzeni Ve Kürt Sorunu**, 3. Baskı, Belge Yayınları, İstanbul, 1995, s.184.

¹⁷⁶ Gerger, **a.g.e.**, s. 184.

¹⁷⁷ Aydın, **a.g.e.**, s. 166.

¹⁷⁸ Demirel, **a.g.e.**, s. 92.

¹⁷⁹ İnanç, **a.g.e.**, s. 64.

Şematik yapı ne olursa olsun oluşturulan tüm birimler bölücü başına hizmet etmektedirler. Yani isim ismi ne olursa olsun, hangi birim olursa olsun hepsi bir kaynağa bağlıdır; PKK.

ARGK şemada görüldüğü gibi kendi içersinde, metropol yapılanması, kırsal alan ve yurt dışı kamplar gibi birimlere ayrılmıştır. Adından da anlaşılacağı gibi metropol yapılanması aracılığıyla özellikle büyük şehirlerdeki eylemler, Kırsal alan yapılanmasıyla kırsal kesim faaliyetleri ve kamplar yapılanmasıyla da personel yetiştirme ve barındırma faaliyetleri icra edilmektedir. ARGK bölgede yaptığı eylemleri ERNK militanları aracılığıyla halka abartılı biçimde anlatarak onları etki alanına almak istemektedir.¹⁸⁰

Ancak örgüt lideri yakalanıp Türkiye'ye getirildikten sonra yapılan 7. kongrede ARGK'nın ismi değiştirilmiş ve HPG olmuştur. Yani Hezen Partisina Gel; Halk Savunma Güçleri.¹⁸¹

2.3.5. PKK Terör Örgütü'nün Gelir Kaynakları

Bilindiği gibi PKK terör örgütü Türkiye'de yaklaşık 30 senedir kanlı eylemler yapmaktadır. Bir örgütün bu kadar uzun bir zaman zarfında, ortada büyük azim ve kararlılıkla sürdürülen bir mücadele olmasına rağmen varlığını sürdürebilmesinin temellerinde güçlü bir dış destek ve büyük mali kaynaklara sahip olması yatmaktadır. Bu kadar büyük bir dış destek ve büyük mali kaynaklara sahip olmayan hiç bir örgüt bu çaptaki bir mücadeleyi sürdüremeyecektir.

Terör örgütün başlıca gelir kaynaklarını üç ana başlık altında toplayabiliriz; Her türlü kaçakçılık faaliyetleri, haraç ve bağışlar. Bu ana başlıklar altındaki başlıca gelir sağlama yöntemleri ise; yandaş devletlerin yardımları, soygun, gasp ve sahteciliktir.¹⁸²

¹⁸⁰ Çeşme, **a.g.e.**, s. 149.

¹⁸¹ Demirel, **a.g.e.**, s. 328.

¹⁸² Nurullah Aydın, **a.g.e.**, s.35.

2.3.5.1. Kaçakçılık

Doğası gereği PKK uyuşturucu ticaretinden, kara para aklamaya, yasa dışı yollardan Avrupa ülkelerine adam sokmaya, adam kaçırmadan örgütlü suçlara kadar çok geniş bir alanda faaliyet göstermektedir. Ancak tüm bunların içerisinde uyuşturucu kaçakçılığının özel bir yeri vardır. Uyuşturucu, İngiliz polisi ve narkotikten sorumlu haber alma örgütü NCIS (National Criminal Intelligence Service) verilerine göre, PKK'nın önemli gelir kaynaklarından biridir. Bu kuruma göre PKK tüm Avrupa Birliğinde satılan eroinden yarı yarıya sorumlu tutulmaktadır.¹⁸³

Dünya'nın en güvenilir teşkilatlarından birisi olan bu kurumun verileri örgütün gerçek yüzünü ortaya koymaktadır. Zaten genellikle terör örgütlerinin gelir kaynakları hemen hemen aynıdır. Bu gelir kaynaklarından en önemlisi de uyuşturucu kaçakçılığıdır.

Ayrıca terör örgütü PKK'ya yönelik olarak yapılan birçok operasyonda önemli miktarlarda uyuşturucu madde yakalanması gerçekleştirilmiştir. Örgüt uyuşturucu kaçakçılığı ile ilgili faaliyetlerini; kaynağından uyuşturucu temini, kaçakçılığı ve dağıtımını safhalarında aktif rol alarak yürütmektedir.¹⁸⁴

2.3.5.2. Haraç

“Haraç” toplama örgütle ilgisi olan veya olmaya kişi ve kuruluşların terör örgütlerince belirlenen parayı tehdit, korkutma veya baskı yöntemlerine boyun eğerek ödemeleridir. Ödeme parayla veya malla olabilir.¹⁸⁵

Yine haraç toplamada terör örgütlerinin hemen hepsinde görülen bir gelir toplama faaliyetidir. PKK terör örgütünün de önemli gelir kaynaklarından bir tanesidir. Bunun için özellikle doğu ve güneydoğu Anadolu bölgesinde faaliyet gösteren ticari kuruluşlar tehdit edilmekte, vergi adı altında bu kuruluşlardan haraç toplanmaktadır.

¹⁸³ Çeşme, a.g.e., s. 161.

¹⁸⁴ Ali Özoğlu, **Şifre Çözüldü, Masonlar'dan Türkiye'ye Kanlı Hediye ASALA-PKK**, 1. Basım, Toplumsal Dönüşüm Yayınları, İstanbul, 2005, s. 362.

¹⁸⁵ Çeşme, a.g.e., s. 167.

Haraç toplama; koruma, zarar vermeme, korkutma, adam kaçırmaya, bir suçu veya bir durumu yetkili mercilere bildirme tehdidi şeklindeki yöntemlerle gerçekleştirilmektedir.¹⁸⁶ PKK bu yöntemlerden özellikle zarar vermeme, korkutma ve adam kaçırmaya gibi yöntemleri kullanmaktadır.

2.3.5.3. Bağış

Resmi kaynakların iddialarına göre “bağışlar” çoğu zaman Türkiye’de sempatanlar yanında çoğu zaman zorla, Kürt kökenli iş adamları ve zenginlerden de alınmıştır. Ayrıca PKK uzunca bir süre bölgedeki hemen her türlü ticari faaliyetten de pay almıştır. Avrupa ve Kuzey Amerika’da toplanan haraçlar ise “aslan payını” oluşturmuştur. Bu ülkelere PKK aracılığıyla giren mülteci ve göçmenlerden alınan paylar ve toplanan haraçlar çok büyük bir finansman kaynağı olmuştur.¹⁸⁷

Özetle örgüt yurt dışına iş vaadiyle çıkardığı yandaşlarından, yurt dışındaki kurum ve kuruluşlarının yaptığı organizasyonlardan, -özellikle Kürt kökenli- iş adamlarından bağış adı altında genellikle zorla maddi destek sağlamaktadır.

2.3.6. PKK Terör Örgütünün Eylem Çeşitleri

PKK’nın gerçekleştirdiği eylemler, vur kaç taktiğine dayalı çete eylemleridir. Örgüt bu eylemleri gerçekleştirmek için pusu, baskın ve sabotaj gibi çeşitli yöntemleri denemektedir. Bu güne kadar gerçekleştirilen eylem çeşitleri yol kesme, araziye çıkma, güvenlik güçlerine pusu, saldırı, mayınlama, bubi tuzakları oluşturulması, GKK’lara baskın, GKK mensuplarını kaçırmaya, bunları pusuya düşürme, evlerini bahçelerini yakma, hayvanlarını telef etme, kalabalık gruplarla il, ilçe, köy, mezra baskınları, yine il ve ilçe merkezlerinde süreklilik arz eden bombalama, askeri birlik ve karakolları imhaya yönelik eylemler şeklinde olmuştur.¹⁸⁸

Bu eylem çeşitlerinin dışında örgütle iş birliği içerisindeki kişi, kurum, kuruluş ve sözde siyasi partilerin gerçekleştirdiği gösteri, yürüyüş, toplantı, basın

¹⁸⁶ Çeşme, a.g.e. , s,167.

¹⁸⁷ A.g.e. , s.168.

¹⁸⁸ İnanç, a.g.e. , s. 74.

açıklaması, sözde terör örgütü şehitlerine yönelik aile ziyaretleri de aslında birer eylem çeşididir.

2.3.7. PKK Terör Örgütü'nün Kampları

Emniyet Teşkilatının hazırladığı bir raporda PKK terör örgütünün kampları açıkça ortaya konulmuştur. PKK dokuz ana kampa sahiptir. Bu kamplarda elektrik dahi üretilmekte, poliklinik hizmeti verilmektedir. Silah ve gıda temininden maliye işlerine kadar tüm birimler mevcuttur. Emniyet Genel Müdürlüğü'nün hazırladığı raporda, PKK'nın kamplarında yaklaşık 4000 teröristi eğittiği belirtilmiştir. Bu kampları 1990'lı yılların başından itibaren kurulan Kandil, Hakurk, Hinere, Lolan, Zap, Metina, Ayaşin, Haftanın ile BM'nin denetimindeki Mahmur ana kamp bölgelerini oluşturmaktadır. Örgüt üst yönetiminin barındığı Kandil Dağı kamp alanında Zeli, Dole, Koge, Şehit Ayhan, Şehit Harun, Kani Cenge, Bele Kati, Batı Cephesi, Şehit Rojhat, Balagati ve Süredi adı verilen kamplar bulunmaktadır.¹⁸⁹

Bu kampların bulunduğu bölgeler genellikle teröre destek veren ülkelerin sahip olduğu coğrafyalar içerisinde yer almaktadır. Coğrafyasındaki kampları görmezden gelen bu ülkeler bununla da kalmayarak bu kamplardaki her türlü faaliyete destek vermekte ve kamplara olan desteklerini sürdürmektedirler.

2.3.8. PKK'nın Halkı Etkilemede Kullandığı Metotlar

Örgüt halkı etkilemek amacıyla sistemli olarak özellikle bazı yöntemleri kullanmakta ve bu yöntemlerle halkı etkileyerek örgüte yandaş ve destek sağlamaktadır. Bu faaliyetlerin en önemli noktası sistemli ve bir plan dahilinde yapılmasıdır. Örgüt halkı etnik ve ekonomik temaları kullanarak etkilemekte, halkın hassas olduğu konuları her fırsatta istismar ederek bu faaliyetlerini sürdürmektedir. Her terör örgütü kendi ideolojisine göre farklı bir yöntem uygulasa da genel olarak uygulanan yöntemler benzerdir.¹⁹⁰

Özellikle AB uyum yasaları da bu bağlamda suiistimal edilmekte ve bu yasalar örgüt tarafından bilinçli olarak örgüt lehine kullanılmaktadır. Örgüt sürekli

¹⁸⁹ www.tgrthaber.com.tr/digi-medya/ozel/pkk.html, (24.05.2005).

¹⁹⁰ <http://sucbilimi.org/?ana=teror&alt=toekingyu>, (06.06.2006).

olarak bir etnik ayrımcılık olduğunu dile getirmekte ve bölgedeki ekonomik zayıflığı dile getirmektedir. Eğitim seviyesi düşük bazı vatandaşlarımız da örgüt tarafından sürekli olarak propagandası yapılan bu temalardan olumsuz yönde etkilenmektedirler. Bununla birlikte; Terörizmin en önemli propaganda aracı silahdır. Elindeki bu güç ile masum insanları etkileyebilmekte ve onları çaresiz bırakmaktadır.¹⁹¹ Örgüt bunu çok iyi kullanmakta maalesef özellikle bölge halkını çaresiz bıraktığı durumlar ortaya çıkabilmektedir.

2.3.8.1. Etnik Yönden Etkileme

PKK terör örgütü etnik kökene dayanan bir örgüttür. Örgüt yaptığı propagandalarda sürekli olarak etnik ayrımcılığı dile getirmekte ve etnik bölücülük yapmaktadır. Özellikle bölge halkına yönelik olarak her fırsatta Kürtlerin Türklerden ayrı bir ırk olduğu dile getirilmektedir.

Şöyle ki 1960'lı yıllardan beri bir takım yayın organları, Kürtçülük konusunu işlemeye başlamışlardır. Hele 1961 Anayasasının getirdiği demokratik anlayışı ve sosyal adalet ilkesini yanlış yorumlayanların ortaya attığı sosyalist görüşlerle bu düşünceler daha da şiddetle ele alınmış ve adeta devlet içinde devlet yaratma, millet içerisinde milletler yaratma çabasına girilmiştir.¹⁹²

Bu bağlamda özellikle ülkemizin dil birliğini, kültür birliğini bozmaya yönelik çalışmalar sürdürülmekte bölge halkı ikinci sınıf vatandaşmış gibi gösterilmeye çalışılmaktadır. Kürtlerin ayrı bir ırk olduğuna yönelik çalışmalar yapılmaktadır. Bu kapsamda Kürtlük bilinci uyandırmak için ;

- Kürt olduğu iddia edilen vatandaşların ayrı bir ırk olduğu,
- Ayrı bir dillerinin bulunduğu,
- Binlerce yıl derinliklere inen bir tarihlerinin olduğu,
- Yaşadıkları toprakların en eski zamanlardan beri kendilerine ait olduğu,

¹⁹¹ <http://sucbilimi.org/?ana=teror&alt=tpa>, (06.06.2006).

¹⁹² Çeşme, a.g.e., s.182.

- Nevruz'un ulusal kurtuluş bayramı olduğu,

Bu fikirlerin doğruluğu ve pekişmesi için de günümüz uygulamalarına ilişkin;

- Kürdistan'ın işgal altında tutularak dört ülke arasında parçalandığı,
- Ana dilleri olan Kürtçenin konuşulmasına ve bu suni dille eğitime müsaade edilmediği,
- Bilinçli olarak geri bırakıldıkları,
- Bölgenin sömürge statüsünde bırakılıp, maksatlı olarak gelişmenin engellendiği gibi konularda propaganda yapılarak halkın duyguları sömürülmektedir.¹⁹³

Tüm bu etkileme faaliyetlerinin dışında TSK'nin bir işgal ordusu olduğu, bölgede bulunmaması gerektiği konusunda da halk etkilenmeye çalışılmaktadır.

Ayrıca yine bu bağlamda TSK'nin millet tanımı, etnik köken konusunda örnek seviyededir. Şöyle ki;

Genel kurmay'ın, TSK'nin millet tanımı ve etnik köken yaklaşımı nedir sorusuna verdiği yazılı yanıt aynen şöyledir; “ Türk Silahlı Kuvvetleri'nin millet tanımı ve etnik köken konusunda yegane başvuru kaynağı T.C Anayasasıdır. Anayasanın ikinci maddesinde ifade edildiği üzere, Türkiye Cumhuriyeti; insan haklarına saygılı, Atatürk milliyetçiliğine bağlı, demokratik, laik, sosyal bir hukuk devletidir. Atatürk milleti ‘Dil, kültür ve mefkure (ülkü) birliği ile birbirine bağlı vatandaşların teşkil ettiği siyasi ve içtimai bir heyettir.’ şeklinde tanımlamıştır. Atatürk milliyetçiliği ise; bizzat Atatürk tarafından ‘Türkiye Cumhuriyeti’ni kuran Türkiye halkına Türk milleti denir’ şeklinde ifade etmiştir.¹⁹⁴

Buradan da anlaşılacağı üzere silahlı kuvvetler herhangi bir etnik köken ayrımcılığı yapmamakta, halkı bir bütün olarak görmekte, tüm faaliyetlerini de bu esaslar çevresinde icra etmektedir.

¹⁹³ Çeşme, **a.g.e.**, ss. 183-184

¹⁹⁴ Bila, **Hangi PKK**, s.147.

Büyük önder Atatürk konuya yıllar öncesinden bakmış ve konuyu veciz sözleriyle dile getirmiştir. Silahlı kuvvetler konuyu bu kapsamda değerlendirmekte ve bu yönde bir bakış açısı ortaya koymaktadır. Bu bakış açısı da bir başvuru kaynağı niteliğindedir.

2.3.8.2 Ekonomik Yönden Etkileme

PKK terör örgütünün eylemlerine baktığımızda öne çıkarılan temalardan bir tanesi de ekonomik geri kalmışlıktır. Bölge halkına Türkiye'nin bilinçli olarak yatırım yapmadığı şeklinde lanse edilmektedir. Bölgede eğitimin olmadığı, okulların bulunmadığı, sağlık kuruluşlarının bulunmadığı her fırsatta örgüt tarafından her fırsatta dile getirilmektedir. Örgüt bu temaları sık sık propaganda malzemesi yaparak bölge halkını Türkiye'ye karşı kıskırtmakta, örgüte bu yolla sempatanlar kazandırmaktadır.¹⁹⁵

Oysa örgüt tarafında bölgeye gelen öğretmenler şehit edilmekte okullar yakılmakta, bölgedeki iktisadi kuruluşlar sabote edilmekte, bu kuruluşların hemen hepsinden daha önce de belirtildiği gibi haraç istenmektedir.

Nitekim terör örgütü PKK'nın Güneydoğu Anadolu Bölgesinde ekonomik değere haiz kuruluşları, makineleri, tesisleri, sabote etmesi, bölgeye yöre halkının hayat seviyesini yükseltici hizmetlerin götürülmesini önlemeye çalışması,örgütün yöre halkı üzerindeki ekonomi eksenli propagandalarını devamlı zinde tutmaya yönelik faaliyetleri olarak görülmektedir.¹⁹⁶

Ayrıca bölgedeki öğretmenler ve kamu görevlileri, asker, sivil devletin tüm birimleri örgütün tüm olumsuz girişimlerine rağmen çalışmalarını fedakarca sürdürmektedirler. Örneğin bölgedeki öğretmenler coğrafi şartlara, hava şartlarına aldırmandan çalışmakta, bölgede bulunan askeri birlikler okulları onarmakta, yeni derslikler yapmakta, hatta çoğu birlik, birlik içerisinde derslikler açmak suretiyle bölge halkına hizmet vermektedirler.

¹⁹⁵ <http://sucbilimi.com/?ana=teror&alt=pkk2>, (06.06.2006).

¹⁹⁶ Çeşme, a.g.e., s. 188.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

TÜRKİYE'NİN TERÖRLE MÜCADELE KONSEPTİ VE ÇÖZÜM

3.1. TERÖRLE MÜCADELE HAREKÂTI'NİN ESASLARI

Türkiye'nin Doğu ve Güneydoğu Anadolu bölgesinde yoğunlaşmış terör faaliyetlerinin önlenmesine yönelik olarak günümüze kadar yetkili makamlarca ülke imkanlarının el verdiği ölçü de bir çok önlem alınmış ve uygulanmıştır. Her ne kadar bu konuda birçok önlem alınsa da görüldüğü gibi Türkiye'de ki terör olayları azalsa da halen sürmektedir.

Doğu ve Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nde uzun yıllardan beri süre gelen bölücülük olayına karşı, alınacak ana tedbirler ve uygulanacak prensipler ile hedefleri kapsayan temel bir politika bu güne kadar tespit edilememiştir.¹⁹⁷ Şüphesiz bunun temel nedenleri iktidar değişiklikleri, her iktidarın konuya farklı bakması, sorunun bir bütün olarak değerlendirilememesi gibi nedenler yatmaktadır. Türkiye bu konu da hep bir yerlerde hata yapmaktadır.

Bu bakımdan sorun bütün yönleriyle ele alınmalı, bu konuda uygulanması gereken ana esaslar ve ulaşılması gereken hedefler tespit edilmeli, temel bir milli politika ortaya konularak tüm dünyaya ilan edilmelidir.¹⁹⁸ Ayrıca Türkiye bu politikaları kararlılıkla uygulamalı ve kesinlikle taviz vermemelidir.

3.1.1. Genel Olarak Alınabilecek Önlemler

Her şeyden önce yapılması gereken ülke kaynaklarının ekonomik ve sosyal alanlara yönlendirilebilmesi için terör tehdidinin en kısa sürede ülke gündeminden çıkarılması gerekmektedir. Gündemde terörün olmaması demek ülke kaynaklarını farklı alanlara yönlendirebilmek demektir. Tabi bunu yapmak terörle mücadele için ayrılan kaynaklardan kısıtlama anlamına gelmez.

Alınacak genel tedbirlerden bir tanesi de hiç şüphesiz istihbarat alanındadır. Teröristlerin kullandıkları yeni taktik ve teknikleri düşünüldüğünde istihbaratın önemi anlaşılmaktadır. Bu nedenle etkin bir istihbarat ağı kurulmalıdır. İyi istihbaratın terörizmle mücadelede en iyi silah olduğu unutulmamalıdır. Geniş desteğe sahip

¹⁹⁷ A. Nazmi Çora, **Kürt Sorununun Geleceği**, 1. Basım, Q-Matris Yayınları, İstanbul, 2004, s. 117.

¹⁹⁸ Çora, **a.g.e.**, s.117.

gruplara karşı uygulanan stratejilerde en önemli unsurlar, doğru istihbaratın toplanması ve psikolojik savaş çerçevesinde alınacak çeşitli önlemlerin hayata geçirilmesidir.¹⁹⁹

Medyanın yönlendirilmesi gerekmektedir ve terörizmin yalnızca askeri bir fenomen olmaktan çok sosyal, ekonomik ve siyasal boyutları ile değerlendirilmesi gerekmektedir. Karşı tarafın bir blok haline geldiği bir mücadelenin kazanılması mümkün değildir. Mutlak surette farklı düşünen birilerinin yaratılması gerekmektedir. Bu da uluslararası propaganda faaliyetleri ile mümkündür.²⁰⁰

Daha önce de belirtildiği gibi bir milli politika tespit edilmelidir. Tespit edilecek olan bu milli politikanın uygulanmasında ve belirlenen hedeflere ulaşmasında devletin tüm organları ile basın, siyasi partiler, dernekler ve diğer kuruluşların bir bütün halinde hareket etmeleri sağlanmalı, milli birlik ve bütünlüğü zedeleyici hareket ve davranışlara, hangi çevreden ve zümreden gelirse gelsin, kesinlikle müsaade edilmemelidir.²⁰¹ Türkiye yeni politikalar ve çözümler üretmediği takdirde, başkaları tarafından üretilmiş olan çözümleri ve hareket tarzlarını, küçük pazarlık payları ile kabul etmek zorunda kalacaktır.

Terörle mücadele, en zorlu savaşılardan bir tanesidir ve bu savaşta herkesin aynı hisleri duyması, alınan önlemleri doğru bulması ve omuz omuza çarpışmasını beklemek anlamsızdır. Önlemlerin bir uzlaşma ile hayata geçirilmesi ve terörizme karşı mücadelenin teröristle savaş yerine, uluslararası bir sorunla baş etme mücadelesi olarak ele alınması en önemli adımdır. Mücadelenin standartlaşması ve herkese mal olması adına ortak kavramlar ve kurallar konulması, benzer hukuk sistemleri uygulanması esas olmalıdır.²⁰²

Türkiye'nin vazifesi, toprak bütünlüğünü korumak amacıyla PKK terör örgütünü etkisiz hale getirmektir. Bu vazife tahlil edildiğinde, yerine getirilmesi gereken başlıca görevler şunlardır:

- Teröristlerin etkisiz hale getirilmesi,

¹⁹⁹ Arıboğan, **Nefretten Teröre**, s. 225.

²⁰⁰ Arıboğan, **a.g.e.**, s. 229.

²⁰¹ Çora, **a.g.e.**, s. 117.

²⁰² Arıboğan, **a.g.e.**, s. 222.

- Teröristlere bölge halkının desteğinin kesilmesi
- Teröristlerin dış desteğinin kesilmesi,
- Terörü besleyen sosyo ekonomik koşulların (öncelikle işsizlik ve cahillik olmak üzere) düzeltilmesi.

Bu bağlamda terörle mücadelede alınabilecek önlemleri şu başlıklar altında toplayabiliriz; siyasi önlemler, ekonomik önlemler, sosyal ve kültürel önlemler, hukuki önlemler, kolluk kuvvetlerinin alacağı önlemler ve uluslararası alanda alınabilecek önlemler.²⁰³

3.1.2. Siyasi Önlemler

Bölgedeki soruna çözüm ararken her şeyden önce teşhis çok isabetli yapılmalıdır.²⁰⁴ Teşhis ne kadar isabetli yapılırsa dolayısıyla çözüme de o derecede kolay varılacaktır. Bu bağlamda;

Türkiye'deki en önemli karar mercilerinden bir tanesi de TBMM'dir. Aynı zamanda meclis kararları halkın kararları olduğundan TBMM bu konuya büyük önem vermeli ve konuya yoğunlaşarak radikal tedbirler almalıdır. Bölücü terörle mücadele ve bölge sorunları sadece bölgedeki valilik ve belediyelere sevk edilmemeli, olaya TBMM el koymalı, her önemli olayda, sadece resmi görevlilerin açıklamaları ve raporları ile yetinmeyip hükümet yetkililerine ek olarak, parlamentodan her partiden oluşan kurullarca yerinde inceleme yapılmalı, gerçek durum ve alınan önlemler TBMM'de kamuoyuna açıklanmalıdır. Bu yöntemle hem demokratik mekanizmanın işlerliğine süreklilik kazandırılmış, "hem de sorun neredeyse devlet oradadır" anlayışı gösterilmiş olacaktır.²⁰⁵ Böylelikle aynı zamanda bölgede devletin gücü hissettirilecek ve devletin gücü ile örgütün gücü arasında kalmış bir kısım halk kitlesi de devlet tarafına çekilmiş olacaktır.

²⁰³ <http://www.asam.org.tr/tr/yazigoster.asp?ID=912&kat1=15&kat2>, (06.06.2006).

²⁰⁴ Ahmed Akgündüz, **Güneydoğu Meselesi ve Çözüm Yolları**, 2. Baskı, Osav Yayınları, İstanbul, 1996, s. 10.

²⁰⁵ Nevzat Bölügiray, **Özal Döneminde Bölücü Terör**, 2. Basım, Tekin Yayınevi, İstanbul, 1993, s. 147.

Tüm parti liderleri, zaman zaman, -özellikle de önemli olayların yaşandığı günler de- bölgeye ortak geziler düzenlemeli ve halkla yakın ilişkiler kurmalıdırlar, artık tüm siyasi partiler, hangisi iktidara gelirse gelsin, birbirlerini suçlamaktan vazgeçerek, somut ayrıntılı eleştirilerini yine somut önerileriyle birlikte açıklamalıdırlar. Ayrıca ortak bildirimler yayınlamalıdırlar. Böylece hem ülke kamuoyuna, hem de dünya kamuoyuna, ülkenin birlik ve bütünlüğü konusundaki siyasal gücün ve kesin kararlılığın gösterilmesi sağlanacaktır.²⁰⁶

Daha doğru ve gerçekçi sonuçlara ve kararlara varabilmek, uygulamaları yapabilmek, soyut bilgiler yerine çalışmalarını ciddi ve güvenilir verilere dayandırmak amacı ile devletçe, zaman zaman “kamuoyu yoklamaları” yapılmalıdır.²⁰⁷ Duygusal ve önyargıya dayanan politikalar üretmek yerine, çağın şartları dikkate alınmalı, buna yönelik politikalar geliştirilmelidir.

Aynı zamanda bu yoklamalardan çıkan sonuçlar devlet politikalarıyla birleştirilerek uygulanmalı devletin bekası her zaman ön planda tutulmalıdır. Böylelikle devlet ve halk bütünlüğü sağlanacak alınan kararların da meşruluğu sağlanmış olacaktır.

Bölgenin, siyasi iktidarlarca uzun yıllar ihmalinden kaynaklanan sıkıntıları mevcuttur. Bu sıkıntıları iç ve dış odaklar maharetle kullanmaktadırlar. Bölgenin sürekli sömürüldüğü halkın tahkir edildiği ve dışlandığı görüşleri yoğun bir biçimde propaganda edilmektedir.²⁰⁸ Bölücü çevrelerce istismarı yapılan bu konulara süratle çözüm getirilmeli, bölgenin elektrik, yol, su, haberleşme vb. alt yapı hizmetleri acilen bitirilmelidir. Böylelikle istismar ortamı ortadan kaldırılırken, vatandaşın devletine olan inanç ve bağlılığı da pekiştirilmiş olacaktır.²⁰⁹ Ayrıca dış güçlerin devamlı ön plana tuttuğu, insan hakları ve işkence gibi olayların önüne geçilerek, istismar ortamı ortadan kaldırılmalıdır.

Vatandaşın devlete olan inanç ve bağlılığın pekiştirilmesi konusu çok önemlidir.²¹⁰ Şayet devlet bunu başarabilirse -bölgedeki bir çok il ve ilçede

²⁰⁶ Bölügiray, **a.g.e.**, s. 148.

²⁰⁷ **A.g.e.**, s. 149.

²⁰⁸ Akgündüz, **a.g.e.**, s. 10.

²⁰⁹ Çora, **a.g.e.**, s. 118.

²¹⁰ <http://www.sabah.com.tr/2006/04/28/siy115.html>, (06.06.2006).

başarılmıştır- her şeyden önce örgütün sempatican sayısı azalacak, örgüt giderek yok olacaktır.

Demokratikleşme faaliyetlerine hız verilmeli, ancak demokratikleşirken de devlet çıkarlarından taviz verilmemelidir. “Önce terör önlensin, sonra demokratik gelişmeler olur” gibi görüşlerin yerine “terörle mücadele sürerken demokratik gelişmeler getirilmeli” görüşüne sahip çıkılmalıdır.²¹¹

Bölgeye atanacak personelin seçiminde titiz davranılmalıdır. Bölgeye vekil, mesleğinde başarısız veya kurumlarında uyumsuzluğu görülen personel kesinlikle tayin edilmemeli, devleti örnek şekilde temsil edecek personel tayin edilmelidir.²¹² İşte bölgeye gönderilen bu örnek devlet görevlilerine oluşturulan milli politika ayrıntılarıyla anlatılmalı, her devlet personelinin bu politika çerçevesinde davranması sağlanmalıdır.

Halkta, terörün hemen biteceği beklentisini yaratacak açıklamalar yerine, halkı umutsuzluğu da düşürmeden, özellikle demokrasi ve hukuk içersinde kalarak terörle savaşın uzun yıllar sürebileceği, bıkkınlığa bezginliğe, umutsuzluğa ve paniğe kapılmadan, başka rejim arayışları içersine girmeden, özgürlükçü, çoğulcu katılımcı, demokratik rejim içersinde çözüleceği bölge halkına anlatılmalı ve ikna edilmelidir.²¹³

Halkın devletten beklediği, samimiyet ve emniyettir. Devlet icraatlarıyla bu samimiyeti bizatihi göstermelidir. Göstermelik, suni, sathi, tutarsız tarz, üslup ve şekiller, halkın vicdanında hemen anında hissedilmektedir. Bu tutumlar neticede devlete karşı güvensizliğe dönüşmektedir.²¹⁴ Bunun önlemi çok iyi alınmalı devlet politikalarının etkileyici bir üslubu ve güven veren bir tarzı olmalıdır.

Terörist strateji, duygu, düşünce ve amaçlarının kamuoyunun her biriminde konuşulmasını, konu ile ilgili tez ve antitezlerin tartışılmasını ve böylelikle kendi fikirlerinin açıklanmasına zemin hazırlanmasına, gün geçtikçe örgütlerinin daha da yasal ve hoş görülebilecek gruplar olduğu fikrinin kamuoyunda oluşmasını ve neticede halkın desteğinin kazanılmasının kitle iletişim araçlarıyla sağlayabileceğini

²¹¹ Bölügiray, **a.g.e.**, s. 149.

²¹² Çora, **a.g.e.**, s. 120.

²¹³ **A.g.e.**, s. 121.

²¹⁴ Akgündüz, **a.g.e.**, s. 11.

öngörmektedir.²¹⁵ Terör olaylarının ve onu besleyen fikir temellerinin basına yansımada, ülke yönetiminin yapısı öncelikli önem taşımaktadır. Çünkü ülkenin yönetim yapısı, basının yapısını da şekillendirmektedir. Ülke yönetimi buna müsaade etmemelidir.

Etnik teröre karşı kararlılık en önemli husustur. Bölücü eylemlerde bulunanların, başta örgütün başı olan A.Öcalan olmak üzere kesinleşen cezaları ertelenmemeli ve derhal uygulanmalıdır.

Yabancı ülke temsilcilerinin Türkiye Cumhuriyet'inden izinsiz olarak bölgede temaslarda bulunmaları ve faaliyet göstermeleri önlenmelidir. Bu temsilcilerin açılışlar yapmaları ve bölgede Türk Devletini devreden çıkartarak çeşitli girişim ve yatırımları finanse etmeleri önlenmelidir.

Siyasi Kürtçülük konusunda geniş bir bibliyografya hazırlanarak bu konuda çalışan ilim adamı ve uzmanlarla yakın temas ve işbirliği geliştirilmelidir. Olaylar hakkında oldukça fazla bilgi bulunmasına rağmen, olaylar derinlemesine analiz edilmemiştir. İzlenen politikanın etkinliğini artırmak maksadıyla, bir yandan terörle mücadele ederken, öbür yandan da ülke içinden ve ülke dışından bilim adamlarının iştirakiyle, bazı derinlemesine çalışmaların yapılması yararlı olacaktır.²¹⁶ Konu hakkında politikalar üretmek maksadıyla bu bilim adamlarından görüş alınmalıdır.

Siyasal alanda terörle mücadelede karşı propaganda kavramı çok önemlidir. Çünkü terör örgütleri daha önce de bahsedildiği gibi propaganda faaliyetlerine çok önem vermektedirler ve her fırsatta, her konuda propagandayı çok etkili olarak kullanmaktadırlar. Terör örgütü de, bölgede sürdürdüğü terör faaliyetlerine ilaveten bölge halkının beynini yıkamamak, korkutmak ve kendine çekmek amacıyla etkin bir propaganda faaliyeti sürdürmektedir.²¹⁷ Bu propaganda faaliyetlerine karşı çok iyi önlemler alınmalı ve karşı propaganda faaliyetleri icra edilmelidir.

²¹⁵ Mehmet Fidan, “*Kitle iletişim Araçlarının Terörle İlişkisi*”, **Yeni Türkiye Dergisi**, Sayı:32, Kasım 1996, s. 120.

²¹⁶ Tuncay Özkan, **Abdullah Öcalan Ne Olacak?**, 4. Basım, Alfa Yayınları, İstanbul, 2005, s. 37.

²¹⁷ Özkan, **a.g.e.**, s. 39.

Karşı propaganda nasıl yapılır sorusunun cevabı ise bölge halkının örgütten şikayetlerinde yatmaktadır. Bu şikayetleri;

- Evlatlarını zorla dağa çıkardığı,
- Zaten fakir olan, kendilerinin emeğini PKK ile paylaşmak zorunda oldukları,
- Kendileri üzerinde olan aşırı örgüt baskısı,
- Savunmasız masum vatandaşların kadın, çocuk demeden katledilmesi,
- Zorla yardım ve yataklık yaptırılması,
- Militanların namuslarına el uzatılması,
- Bölgeye devletin götürdüğü ekonomik yardımları engellemesi,
- Okulları yakıp yıkması ve öğretmenleri katletmesinden dolayı, çocukların eğitimsiz kaldığı şeklinde sıralayabiliriz.

Bu hususların kitle iletişim araçları ile sürekli işlenmesi sağlanmalıdır. Terör örgütlerinin iç yüzü iç ve dış kamuoyuna yönelik olarak sürekli anlatılmalıdır. Bu hususların özellikle yakınlık duyar ve militan kesime ulaştırılması büyük önem arz etmektedir.²¹⁸

Siyasi açıdan alınacak bir diğer önlemden bölgede artan nüfusun kontrol altına alınmasıdır. Bu konuda bölgede en üst düzeyde görev yapmış olan Korgeneral İsmail Selen, çok önemli noktalara dikkat çekmektedir; “ Güneydoğu Anadolu Bölgemizde Kürt nüfus artan bir hızla çoğalmaktadır ve 15-20 yıl gibi çok kısa bir sürede etnik Kürt nüfus bölgede Türkleri geçecektir.” Oysa bölgede nüfus faktörünü dikkate alan herhangi bir önlem düşünülmemiştir. Tarihte defalarca kanıtlandığı gibi nüfus, sayı ve kalite açılarından bir ülke ve devlet için çok önemli bir unsurdur. Ulusal güvenlikle birinci dereceden alakalıdır. Tarih boyunca nüfus faktörü ile topraklar

²¹⁸ Davut Erdoğan, **Terörle Mücadelede Halkla İlişkiler ve Propagandanın Yeri ve Önemi**, TODAİE, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara, 1998, s. 150.

alınmakta, topraklar verilmekte, insanlar ye devletleşmekte ya da devlet olmaktan çıkmaktadır.²¹⁹

2000 yılında Genelkurmay Başkanlığı tarafından yayınlanan bir raporda terör örgütü PKK'nın silahla gerçekleştiremediğini, sözde barış çağrısı ile gerçekleştirme çabası içinde olduğu, PKK güdümünde tek ve ayrılıkçı bir siyasi güç yaratılmak istendiği belirtilmiştir. Kürtçe TV de PKK'nın siyasi güç yaratma faaliyeti olarak değerlendirilmiştir.²²⁰Bu bağlamda yasalara aykırı olarak yapılan Kürtçe TV faaliyetlerinin engellenmesi gerekmektedir. Bu konuda çeşitli tezler üretilmiştir. Bu yayınlar ya devlet tarafından yapılmalı ya da bu yayınların devlet tarafından kontrolünü sağlayacak mekanizmalar kurulmalıdır. Yayın yurt dışından yapılıyorsa her türlü diplomatik önlem alınmalıdır.

Tüm bunlarla birlikte siyasi açıdan alınacak bir diğer önlemi de şöyle açıklayabiliriz. Bilindiği gibi bu meseleyi her fırsatta destekleyen büyümesinde kendisine çıkar gören ülkelerde ki Kürt Enstitü'lerinin yürüttüğü faaliyetlere karşı önlemler almaktır. Örneğin bir Ermenistan'da, bir Fransa'da bulunan Kürt Enstitü'leri konuyu bilimsel temellere dayandırarak suni bir Kürt dili, suni bir Kürt kültürü yaratma çabasındadırlar, bu faaliyetlerin önünün kesilmesi gerekmektedir.

Bu konuda Kırzioğlu'na göre "ön hükümlerden sıyrılmış" olarak, Kürtlerin tarih, dil ve öteki sosyal bilimler bakımından incelenmesini kendimiz yapmalıyız.²²¹ Bu araştırmalar ehil kişiler tarafından yapılmalıdır. Aksi takdirde yalan yanlış yapılan araştırmalar Türkiye aleyhinde kullanılmaktadır.

Bölgede birçok kişi, dernek, vakıf ve siyasi parti gibi kuruluşlar devlet aleyhine çalışmalar yapmaktadırlar. Doğrudan veya dolaylı olarak siyasi veya kültürel bölücülük yapan, destekleyen kişiler ile vakıf, dernek ve siyasi partiler hakkında gerekli yasal işlemler yapılmalıdır.

²¹⁹ Hulki Cevizoğlu, **Ya Sev Ya Sevr**, 6. Baskı, Ceviz Kabuğu Yayınları, Ankara, 2004, ss. 87-88.

²²⁰ www.belgenet.com/2000/genkur/0712.html, (7.12.2005).

²²¹ M. Fahrettin Kırzioğlu, **Kürtlerin Türklüğü**, 2. Baskı, Hamle Yayınları, İstanbul, 1995, s. 131.

3.1.3. Ekonomik Önlemler

Bölgede terörün önlenmesine yönelik olarak bir ekonomik açıdan birçok çeşitli önlemler alınmalıdır. PKK'nın yakınlık duyar kazanmasının bir ayağı da ekonomik nedenlere bağlıdır. Ayrıca bölge ekonomisinin güçsüz olması örgüt tarafından her platformda Türkiye'ye karşı kullanılmaktadır.

Hiç şüphesiz ki, kaybedecek hiç bir şeyi olmayan insan, her türlü maceraya kolaylıkla çekilebilir. Ancak çeşitli sorumlukları olan, belli amaçları ve ülküleri için yaşayan insanların istismar edilmesi ya da bazı olumsuzlukların içine çekilmesi oldukça güçtür. Bu bakımdan, bölge insanın ekonomik faaliyet ve iş imkânlarının artırılması şarttır. Bölgenin istihdam meselesini halletmek, sosyo ekonomik yönden kalkınmasını sağlamak, sağlık, eğitim, tarım sanayi, el sanatları gibi konuları kapsayan, bölge için objektif görüş ve ölçülere göre, uzmanlarca hazırlanmış, çok yönlü özel program ve projeler hazırlanarak uygulamaya konulmalıdır.²²²

Bu bağlamda bölgeye yönelik olarak alınabilecek bazı ekonomik önlemleri;

- Bölgeye dönük, Türkiye İş Kurumu kurulması, kurumun hem meslek edindirme hem de iş bulma işlevini üstlenmesi,
- Arazi toplulaştırılmasına gidilerek, tarım yapılan arazilerin verimli ölçülere yükseltilmesi
- Sulu tarımın teşvik edilmesi ve bu konuda bölge halkının eğitilmesi,
- Kooperatifçiliğin güçlendirilmesi ve yaygınlaştırılması,
- Sağlık elemanlarının rotasyona tabi tutularak bölgeye atanmalarının sağlanması,
- Kamu görevlilerinin bölgede belli bir dönem hizmet vermelerinin zorunlu hale getirilmesi ve terfilerinde bu hususun dikkate alınması,
- Bölgede sözleşmeli personel istihdamına yönelinmesi,

²²² Çora, a.g.e., s. 119.

- Bölgede öncelikle, bölge insanının istihdamının teşvik edilmesi,²²³ şeklinde sıralayabiliriz.

Tüm bunların dışında alınması gereken daha değişik ekonomik önlemlerde vardır. Şöyle ki; Bölge gerçekten ekonomik anlamda çok güçsüzdür ve ekonomik önlemler çok kapsayıcı olmalıdır. Bölgeye yönelik alınacak tüm önlemlerde olduğu gibi ekonomik önlemlerde de son derece kararlı olunmalıdır.

Daha önce bahsedilen önlemler dışında alınması gereken ekonomik önlemleri de;

Özellikle bazı Güney Doğulu işadamlarının, çeşitli sebeplerle bölücü örgütlere destek olmaları önlenmeli, aynı işadamlarının servetlerinin kaynakları incelenerek gayri meşru kazançları engellenmelidir. Örgüte bağlantısı olduğu bilinen şirket veya kuruluşların ticari faaliyetlerine engel olunmalıdır.

GAP projesi bölge ekonomisi için son derece önemli bir projedir ve süratle hayata geçirilmesine dönük çalışmalar yapılmalı, bölge ekonomik açıdan bir cazibe merkezi haline getirilmelidir. GAP projesi bağlamında bir önemli sorun da; Bilindiği gibi çeşitli yabancı ülkeler GAP projesinin hayat sahalarından sürekli toprak satın almaktadırlar. Bunun da önüne geçilmesi bölge ekonomisinin güçlendirilmesi açısından önem arz etmektedir.²²⁴

Özellikle batılı işadamları, bölgede yatırım yapmaları için desteklenmeli ve yeterli güvenlik güvencesi verilmelidir. İş adamlarının bölgeye yatırım yapmaları maksadıyla vergi muafiyeti, hazine arazisi verilmesi vb. teşvikler sağlanmalıdır. Ayrıca yatırım amaçlı olarak verilen bu teşviklerin sonucu yetkililerce kontrol edilmeli ve teşviklerin bölge halkına yansımaları sağlanmalıdır.²²⁵

²²³ <http://www.milliyet.com.tr/2000/09/14/yazar/bila.html>, (19.11.2004).

²²⁴ <http://www.yanki.com.tr/sayilar/1038/gap.htm> (06.06.2006).

²²⁵ http://www.haber7.com/haber.php?haber_id=107083, (06.06.2006).

Bölge ekonomisinde hayvancılık önemli bir yer tutmaktadır. Bu bağlamda bölge hayvancılığı canlandırılmalı ve hayvancılık ürünleri ile ilgili devlet destekli fabrikalar kurularak, bölge halkının buralarda istihdamı sağlanmalıdır.²²⁶

Bir diğer önemli konuda adaletsiz gelir dağılımıdır. Ülkenin yeterli seviyede kalkınmamış olması, gelir dağılımındaki bozukluklar birçok soruna neden olmaktadır. Bu nedenle ekonomik kalkınmaya ağırlık verilmeli, gelir dağılımının dengeli bir şekilde olmasına çaba gösterilmeli ve sosyal devlet anlayışından taviz verilmemelidir. Bu etnik değil, devletin üstesinden gelmek sorumluluğunda olduğu ekonomik ve sosyal bir sorundur.²²⁷

Bölgede cazibe merkezi olarak belirlenecek bazı illere (Adıyaman, Diyarbakır, Urfa, Mardin, Batman, Siirt, Elazığ, Malatya, Erzincan, Erzurum, Kars, Ardahan, Iğdır) özel teşvik sistemi uygulanarak, yatırım ve yerleşme için çekici hale getirilmeli, böylece kırsal kesimin boşaltılması teşvik edilmeli ve kolaylaştırılmalıdır.²²⁸

3.1.4. Sosyal ve Kültürel Önlemler

Sosyo kültürel açıdan kazanç sağlamak, bölgedeki gençleri kazanmaktan geçmektedir. Bu nedenle Güneydoğu gençliği de dahil olmak üzere, ülkemizin tümünü kapsayacak gençlik şölenleri, kamplar, spor aktiviteleri tertiplenmeli; bu amaçla sadece devletin değil, ülkede bulunan büyük sermaye sahibi kuruluşların da maddi ve manevi desteği sağlanmalıdır. Bu bağlamda terörle mücadelede, destek alınacak kesimin mümkün olduğunca geniş tutulması gerekmektedir.²²⁹

Dünya ve ülke kamuoyunu aydınlatmak amacıyla, konu ile ilgili bir çok bilim adamının katılacağı sempozyum, konferans, panel gibi etkinliklerin, hem yurtiçinde hem yurtdışında düzenlenmesi sağlanmalıdır. Bu tür etkinliklerin kamuoyuna yansımaları için, yazılı ve görsel basında bunlara geniş yer verilmesi için gerekli tedbirler alınmalıdır. Tüm bunlarla beraber, -özellikle- spor ve sanatsal etkinliklerin

²²⁶ <http://www.byegm.gov.tr/YAYINLARIMIZ/DISBASIN/2005/12/05x12x05.htm>, (06.06.2006).

²²⁷ Ruşen Çakır, **Türkiye'nin Kürt Sorunu**, 1. Baskı, Metis yayınları, İstanbul, 2004, s. 91.

²²⁸ Özkan, **a.g.e.**, s. 40.

²²⁹ <http://www.radikal.com.tr/haber.php?haberno=186249>, (04.05.2006).

desteklenmesi, toplumun modern anlamda bir yaşama kavuşarak diğer bölgelerle bütünleşme sağlanmalıdır.²³⁰

Batı toplumlarındaki olumsuz yöndeki Türk imajının silinmesi için çalışmalar yapılmalıdır. Bu çalışmalar sadece tv ve gazetelere ilan vermek veya afişlerle yapılmamalı; kültür, sanat ve spor alanlarında başarılar kazanarak dünyada yeni bir imaja sahip olunmalıdır.

Bölgede aslen Türkmen olduğu bilinen aşiret veya ailelerin, Batıda bulunan akrabalarıyla bir araya gelmeleri ve çeşitli etkinliklerde bulunmaları sağlanmalıdır. Urfa'da Kürtleşme sürecinde bulunan Karakeçili aşiretinin yüzyıllar sonra Söğüt'teki Yörük akrabalarıyla buluşarak yılda bir kez Söğüt'teki şenliklerde bir araya gelmelerinin, onların kendi benliklerine kavuşmalarını sağladığı unutulmamalıdır. Ayrıca bölgede halen bir konar-göçer toplum yapısı mevcuttur. Konar-göçerlerin yerleşik hayata geçmeleri, sosyal bütünleşme açısından çok önemlidir.

Bölge birçok nedenle diğer bölgelere büyük göçler vermektedir. Batıya olan göç bir an önce önlenmelidir, aksi halde bölgedeki tehlikeli ortam batıya da sıçrayacaktır.²³¹ Özellikle büyük şehirlere göçün önlenmesi ve gecekondü kültürü ile etnikleşmeyi derinleştirici hem şehri bölgelerinin çoğalmasının önüne geçilmesi çok önemlidir. Bu zamana kadar oluşmuş etnik yapılaşma gösteren bölgelerdeki insanlara, değişik mahallelerde konut yapımına gidilerek etnik derinleşme sürecinin önüne geçildiği gibi, bu insanların kendileri dışındaki insanlarla ilişkiye geçmeleri, böylece sosyal bütünleşmenin kolaylaştırılması sağlanmalıdır. Göçün önlenmesi için, göç veren illerin, sosyal ve ekonomik yatırımlarla geliştirilmesi gerekmektedir.

Gerçekte bölge halkı kültürü ile Orta Asya kültürü arasında büyük benzerlikler mevcuttur. Dilden, yemek kültürüne, Nevruzdan kilim desenlerine kadar birçok ortak tema mevcuttur.²³² Bu nedenle özellikle Orta Asya'da yaşayan Türklerle bölge insanının karşılaştırmalı kültür tablosu ortaya konulmalı ve kamuoyu ile paylaşılmalıdır.

²³⁰ www.gap.gov.tr/Turkish/Sosprj/cfaal3.pdf, (06.06.2006).

²³¹ Bölügiray, **a.g.e.**, s. 165.

²³² http://insanbilimleri.com/en/makaleler/sosyoloji/bir_kultur_sosyologu_mehmet_eroz.htm, (06.06.2006).

Yabancı unsurlar emellerine ulaşmak için cahil kesimlerden faydalanmaktadır. Bu nedenle eğitime önem verilmeli, ülke geneline yayılmalı; en kısa zamanda zorunlu eğitim süresi 11 yıla çıkarılmalıdır. Ayrıca devlet parasız yatılı okulları sınavlarına bu yöreden başvuran çocuklar, istisnasız sınavı kazanmış sayılmalıdır. İmkanlar ölçüsünde bölge çocuklarının Orta Anadolu ve Doğu Karadeniz'deki parasız yatılı okullarda eğitilmelerine öncelik verilmelidir.

Bölgedeki üniversitelerle anlaşarak eşitli heyetler oluşturulmalı ve bu heyetlerin içerisinde çok iyi Kürtçe bilen bölge kökenli, ama ilmi objektiflere sahip bilim adamları, “kamuoyu araştırması” türünde araştırmalar yaparak, halkı motive eden duyguları ortaya çıkarmalıdır. Televizyonda beğendikleri ve beğenmedikleri yayınlar, öldürülmüş PKK'lıların cesetleri gösterildiğinde ne hissediyorlar, en çok sevdikleri sanatçılar, şu kadar parası olsa önce ne sahibi olmak isteyeceği gibi dolaylı ama şuurlu hazırlanmış anket formlarıyla ve yüz yüze görüşmelerle bölge halkının psikolojisi öğrenilmelidir. Bu ve benzeri konulardan elde edilecek sonuçlara göre bir üslup işbirliği sağlanmalıdır.²³³

Yukarıda belirtilen zümrelerden oluşturulacak önemli nasihat grupları sık sık bölgeye gönderilerek, bölge halkını problem karşısında ciddi tavır almaya davet etmeleri sağlanmalıdır.²³⁴

Güneydoğuda süren düşük yoğunluklu çatışmayla ilgili, etnik terörün sebep olduğu yıkımı anlatan hikâye, roman, film ve benzeri etkinlikler desteklenmelidir. Bölücülük

Propagandası yapan her türlü etkinliğe karşı gerekli yaptırımlar uygulanarak, bunların kamuoyunu yanlış yönlendirmelerinin önüne geçilmelidir. Bunlarla birlikte ayrılıkçı terör örgütünün yaptığı eylem ve katliamlarla ilgili belgesel filmlerin televizyonlarda değişik aralıklarla yayınlanması sağlanmalıdır. Bu olaylarla ilgili fotoğrafların, hem yurtiçinde hem yurtdışında sergilenmesi suretiyle iç ve dış kamuoyunun olayları unutmaması önlenmelidir.

²³³ Cevizoğlu, **a.g.e.**, ss. 102- 103.

²³⁴ **A.g.e.**, s. 103.

Din kavramı Türk halkı için çok önemli bir kavramdır ve birleştirici bir vasfı vardır. Dinin birleştirici vasfından faydalanılmalı ve bunun için etkin, akademik kariyerli din adamlarının bölgede çeşitli konferanslar vermeleri, gerekirse bölgedeki üniversitelerde görevlendirilmeleri sağlanmalıdır. Ayrıca bölge halkının büyük çoğunluğunun dini duygularının güçlü oluşu, din adamlarının etkinliğini artırmaktadır. Bu bağlamda Diyanet İşleri Başkanlığı, hazırlayacağı hutbelerle tüm camilerdeki cemaati terör konusunda bilinçlendirmelidir.²³⁵ Bölgedeki yerli imamların bazıları yeterli bilgi seviyesine sahip değildir. Bölgeye, yerli imamlarının yanlış dini telkinlerini önlemek maksadıyla gönüllü ve bilgili imamlar gönderilmelidir. Bu imamların bölgede kalıcı olmaları halka güven sağlama açısından çok önemli olup, bunun için gerekli teşvikler sağlanmalıdır.

Bölge artık feodal yapıdan kurtarılmalıdır. Bu maksatla aşiret reisi, ağa, şeyh gibi feodal kalıntıların tasfiyesi sağlanmalıdır.²³⁶

Tarihi bir miras olarak mevcut bulunan; ortak din, ortak tarih ve milli kimlik gibi ortak paydalar öne çıkartılarak toplumsal müştereklerin vurgulanmalı, ulusal bütünlük duygusunun güçlendirilmelidir. Tüm bu çalışmalarla; örgütsel propagandanın tesiri ile devlet ve millet bütünleşmesini gerçekleştirememiş vatandaşlar yeniden kazanılmalı ve toplumla entegrasyon esas alınmalı, bununla koordineli olarak ekonomik gelişme ve ekonomik bağımlılık temelinde bölgede yaşayan vatandaşların mensubiyet ve aidiyet duygularının gelişmesine çalışılmalıdır.

Bölgede örgütün baskısı nedeniyle milli eğitim müfredatı yeterli düzeyde uygulanamamaktadır. Milli eğitim müfredatı, ülkenin diğer yörelerinde olduğu gibi eksiksiz uygulanmalı, bu konuda çeşitli baskılara maruz kalan öğretmenler özellikle korunmalıdır.

Sosyo-kültürel açıdan bölgede hüküm sürmüş çeşitli medeniyetler önemlidir. Bunlarla ilgili olarak, Bölgede değişik zamanlarda hüküm sürmüş medeniyetlerin yarattığı eserlerin teşhir edilmesi ve tanıtılması sağlanmalıdır.

²³⁵ Akmaral, **a.g.e.**, s. 167.

²³⁶ Bölügiray, **a.g.e.**, s. 166.

3.1.5. Hukuki Önlemler

Demokrasilerin terörü birden yok etmek gibi, antidemokratik bir tutum içine girmeleri düşünülemez. Yapılması gereken ilk ve önemli iş, öncelikle terörün toplumdan soyutlanması ve bir tehdit olmaktan çıkarılmasıdır. Bunun için de, alınacak hukuki tedbirlerin terörü toplumdan soyutlayıcı ve halkın demokratik değerlere güvenini artırıcı nitelikte olmaları gerekmektedir. Tabii ki, sert hukuki tedbirlere müracaat edilmesi durumunda, terörün bütünüyle yok edileceğini düşünmek aldatıcı olacaktır. Daha açık bir ifadeyle, teröre karşı alınacak aşırı, bastırıcı hukuki tedbirler, sadece demokratik meşruluğun azalmasına ve halkın rejime olan güvenin zayıflamasına hizmet eder.²³⁷

Bu nedenle alınacak hukuki tedbirlerde esas olan sert, bastırıcı tedbirler yerine etkin ve uygulanabilir tedbirler almaktır. Etkin ve uygulanabilir tedbirlerden kasıt; Dünyada terörle mücadele eden ülkelerin, terörle mücadele uyguladıkları kanunlara benzer kanunlar ve aynı zamanda ülke şartlarına uygun kanunlardır. Yani terörle mücadele eden gelişmiş ülke kanunları Türkiye şartlarına göre uyarlanmalı ve kullanılmalıdır.²³⁸

Bozulan düzenin iadesi ve halk arasında yayılan korkunun yok edilmesi normal hukuk kuralları içerisinde yok edilemeyebilir. Bu yüzden, içinde bulunulan durumun şartlarına uygun tedbirlerin alınması zorunlu olabilmektedir. Burada önemli olan nokta, getirilen düzenlemelerle hukuk devletinin ön şartını oluşturan bağımsız yargının zayıflatılmaması ve demokratik hükümetin sorumluluğu ile denetiminin tam olarak devam etmesidir.²³⁹

Daha öncede belirtildiği gibi terörizmin tanımlanması sorunu hem uluslararası hem de ulusal bir sorundur. Terörizm ulusal alanda hukuki açıdan tanımlanmalı ve devlet ve toplumca kararlı bir mücadele için bu tanım üzerinde bir consensus sağlanmalıdır.

Çeşitli dönemlerde gelişen olaylar paralelinde bölgeye yabancı basın mensupları gelmekte ve olayla ilgili olumsuz propaganda faaliyetlerinde

²³⁷ Hazır, **a.g.e.**, s.121.

²³⁸ <http://www.turkishweekly.net/turkce/teror.php>, (06.06.2006).

²³⁹ Hazır, **a.g.e.**, ss. 121-122.

bulunmaktadırlar. Yabancı basın mensuplarından bölgeye ilişkin bölücülük propagandası yapanların ülkeye girişi yasaklanmalıdır.

Pişmanlık yasası örgütün bölünmesinde ve teslim olan militan sayısının artışında önemli rol oynamıştır. Bu yasa sayesinde teslim olan militanlardan önemli bilgiler edinilmiş ve örgüte büyük darbeler indirilmiştir. Bu nedenle terörle mücadelede pişmanlık yasasının devamlı güncel tutulması sağlanmalıdır.

Örgüt ceza evlerini kendi lehinde kullanmakta buralarda siyasi, psikolojik, hatta askeri eğitimler verebilmektedir. Bu nedenle F Tipi Cezaevlerinin yeterli sayıya çıkartılarak, hapisanelerin bölücü örgütün eğitim mekânları olması önlenmelidir.

Bölgede kaçak elektrik ve telefon kullanımı son derece yaygındır. Bu nedenle devlet her alanda otoritesini hissettirmeli, bölge dışında rahatlıkla uyguladığı her kuralı bu bölgede de uygulamalı, bölgelerarası uygulama farklılıkları ortadan kaldırılmalıdır. Bu temelde ödenmeyen telefon faturalarının tahsilinden, kaçak elektrik kullanmaya kadar her çeşit yasa dışılık engellenmeli, “Devlet herkese bedava elektrik versin” anlayışı ortadan kaldırılmalıdır.²⁴⁰

Örgüt üyelerinin yargılanması ve caydırıcı cezalar verilmesi de son derece önemli bir konudur. Bu nedenle bölücü terör örgütü mensupları ve üyelerinin yargılanmaları süratle sonuçlandırılmalıdır.

Örgüt özellikle bazı kamu kurumlarında ve belediyelerde kadrolaşmaya çalışmaktadır. Bu bağlamda resmi kurumlarda ve belediyelerde örgüt yakınlık duyarlarının kadrolaşmasını önleyecek yasal yaptırımların uygulanmalıdır.

Tüm bu hukuki önlemlerin yanında örgüt siyasallaşma çalışmaları kapsamında Türkiye’de faaliyet gösteren HADEP, DEHAP, vb. partileri kullanmaktadır. Bununla ilgili olarak da çeşitli hukuki önlemler alınmalıdır. Bu bağlamda;

- Öncelikle Ülke barajının %10’dan aşağıya indirilmemeli,

²⁴⁰ <http://www.hurriyetim.com.tr/haber/0,,sid~1@w~2@nvid~619191,00.asp>, (06.06.2006).

- HADEP vb. belediyelerin örgüt elemanlarına kadro ve istihdam imkanı ile mali destek yaratmaları konularında mahalli ve idari denetimlerin sıkı bir şekilde sürdürülmeli,
- Yasal konudaki tedbir ve kısıtlamaların ayırt edilmeksizin HADEP vb. siyasi partilere uygulanmalı,
- HADEP vb. siyasi partilerin, geniş tabanlı bir partiye dönüştürülme çalışmaları kapsamında; gençlik, kadın, öğrenci vb. kesimler üzerinde örgütlenmesini geliştirmesinin önlenmeli,
- Özellikle siyasal faaliyetlerin temelini oluşturan halk hareketlerini organize etme noktasında hareket serbestisi kısıtlanmalı,
- Tüm bu önlemlerle birlikte şayet bu tür partiler PKK'nın siyasi kanadı olma özelliğini sürdürürlerse kapatılmalıdır.

3.1.6. Kolluk Kuvvetlerinin Alacağı (Askeri) Önlemler

Coğrafi özellikler ve konumu nedeniyle her an asayiş sorunu ile karşılaşılma durumu mevcut olan Doğu ve Güneydoğuda ciddi güvenlik önlemleri alınmalıdır.²⁴¹ Güçlü bir silahlı kuvvet, her zaman için teröre karşı bir engel olacaktır. Fakat diğer milli güç unsurlarından alınan kaynaklarla askeri gücün orantısız bir şekilde büyümesi, devleti bir süre sonra daha da zayıflatacaktır. Bu nedenle bir taraftan silahlı kuvvetler güçlendirilirken, diğer taraftan da ekonomik, sosyal, kültürel ve hukuki alanda da gelişime gidilmelidir.

Kolluk kuvvetleri örgütü yok etmek amacıyla özveri ile birçok operasyon gerçekleştirmiş, her zaman gerekeni yapmıştır. Bu bağlamda Kuzey Irak'a da askeri operasyonlar düzenlenmiştir. Ancak Batı Avrupa'dan gelen siyasal baskılardan dolayı operasyonların yeterince uzun sürmemesi elde edilen başarıları geçici kılmıştır. Türkiye bu politikayı değiştirip PKK'yı Kuzey Irak'ta uzun ve yıpratıcı bir savaşa zorlamalı ve bölgede sürekli bir güvenlik bölgesi oluşturmalıdır. PKK'nın yaşaması ve askeri başarısı Güney Doğu Anadolu'da terör eylemleri ile gücünü tekrar tekrar ortaya koymasına

²⁴¹ Çakır, a.g.e., s. 91.

bağlıdır. Eğer Kuzey Irak'ta bir güvenlik şeridi oluşturulursa, PKK burada askeri varlığını tüketecektir.²⁴²

Örgütün en büyük gelir kaynaklarından bir tanesi de sınır geçişleri ve sınırlardan yapılan uyuşturucu kaçakçılığıdır. Bu nedenle sınırlar çok iyi bir şekilde kontrol altına alınarak yasadışı sınır geçişleri mutlaka önlenmelidir. Özellikle sınırda bulunan karakollara verilen önem artırılmalı, teknolojik donanımları artırılmalıdır.

Tehdit değerlendirmeleri gelecekle ilgili uygun senaryolara göre yapılmalı, Silahlı Kuvvetlerin yapılanması da bu tehdit değerlendirmeleri dikkate alınarak olmalıdır. Ayrıca bu yapılanmada TSK'nin Doğu ve Güney Doğuda, 20 yıldır yaptığı terörle mücadele tecrübeleri esas alınmalıdır.

Güvenlik güçlerinin eğitimi, teçhizatı, teknikleri ve halkla ilişkiler konusunda yetiştirilmelerinin yeniden düzenlenmesi yararlı olacaktır.²⁴³ Üst kademedeki personel bu konuda yeterli bilgi seviyesine sahip olduğu halde, erbaş ve erler yeterli bilgi düzeyine sahip değildir, bu bilgi aynı zamanda erbaş ve erlere de etkin şekilde aktarılmalıdır.

Esas sıcak teması, mücadeleyi yapmak üzere, tam anlamıyla profesyonel, en az bir yıl özel eğitim görmüş ve en az beş yıl süreyle bölgede hizmet verebilecek özel bir kuvvet kurulmalıdır.²⁴⁴ Türkiye aslında bu özel kuvvete sahiptir ancak, bölge, özel kuvvetler ve bölgede görev yapan diğer personel için iyi ücretler verilerek cazip hale getirilmelidir.

Tehdidi önlemek için gereken reaksiyon süresinin az olması da yeniden düşünülmesi gereken bir konudur. Artık; önceden haber alma, istihbarat ve istihbarat örgütleri ön plana çıkmaktadır. Bu nedenle askeri ve sivil istihbarat ağı geliştirilmelidir. MİT, Emniyet Genel Müdürlüğü, İl Emniyet Müdürlükleri, Jandarma ve TSK'nin bünyelerinde faaliyet gösteren istihbarat kadroları arasında kısa sürede bir koordinasyon

²⁴² Ümit Özdağ, **Türkiye Kuzey Irak ve PKK**, 1.Baskı, ASAM Yayınları, Ankara, 1999, s. 242.

²⁴³ Özkan, **a.g.e.**, s. 37.

²⁴⁴ **A.g.e.**,s. 38.

kurularak işbirliğine gidilmelidir.²⁴⁵ Bu bağlamda bu koordinasyon faaliyetini gerçekleştirecek bir birim kurulabilir.

Örgüte katılan ve örgütte aktif olarak görev yapan militanlar, askerlik görevini yapmamaktadırlar, bunların sıkı takibi yapılarak, adresi belirlenemeyenler vatandaşlıktan çıkarılmalıdır.

3.1.7. Uluslararası İlişkiler Açısından Alınabilecek Önlemler

Uluslararası alanda alınabilecek önlemler konusundaki temel nokta ABD'nin savunma politikalarının oluşturulmasında ve geliştirilmesinde söz sahibi olan, George W. Bush'un Savunma Politikaları Heyeti başkanı Richard Perle'nin "Anavatanda güvenliği sağlamakta kesin kararlı olmak, yurt dışındaki stratejilerimizde daha cüretkâr olmamızda, Amerikan ideallerini daha cesurca savunmamızdan geçer."²⁴⁶ sözünde yatmaktadır. Türkiye'de bu bağlamda kendi ideallerini hiçbir baskı altında kalmadan uluslar arası platformda cesurca savunmalıdır.

Terör para ister, çünkü terörizm zor bir iştir. Eğer teröristlerin paraları kesilebilir ya da zorla ellerinden alınabilirse, o zaman onların hücum yetenekleri de azaltılmış olur.²⁴⁷ PKK terör örgütü de gelirinin büyük bir kısmını uluslararası uyuşturucu kaçakçılığından ve yurt dışından sağlamaktadır. Bu nedenle örgütün uyuşturucu kaçakçılığı yapması ve yurt dışı gelir kaynağının kesilmesi, uluslararası işbirliği ve gelir sağladığı ülkelerle diyalog kurularak engellenmelidir. Şayet diyalog yoluyla çözümlenemiyorsa, bu konuda sert diplomatik tedbirler alınmalıdır.

Türkiye AB baskısı altında kendi iç dinamiklerini harekete geçirmeden, yabancı dinamiklerle çözüm arayarak "Kürt sorununu" çözeceğim derken daha büyük bir daha büyük bir Türk sorunu çıkartmaya başlamıştır. Bu nedenle problemin çözümü aslında Türkiye'nin AB politikasını yeniden şekillendirmesine bağlıdır. Çünkü bu yaklaşım Türkiye'nin bütün süreçlerini belirlemektedir.²⁴⁸

²⁴⁵ Akmaral, **a.g.e.**, s. 165.

²⁴⁶ Richard Perle, **Şeytana Son, Terörle Mücadele Nasıl Kazanılır**, Çev: Gökçe Kaçmaz, 1. Baskı, Truva Yayınları, İstanbul, 2004, s. 199.

²⁴⁷ Perle, **a.g.e.**, s. 234.

²⁴⁸ Çakır, **a.g.e.**, s. 202.

Orta doğuda menfaatleri olan yabancı güçler Kürt konusunu kendi menfaatleri doğrultusunda kullanmaktadırlar, Devlet bu faaliyetleri engellemek için gerekli ciddi tedbirleri almalıdır.²⁴⁹

PKK terör örgütü Kuzey Irak'taki ortamdaki güvenli üs bölgeleri, lojistik destek, hareket serbestisi, eğitim imkanı ile siyasi ve moral destek bulabilmektedir. Bu bağlamda başvurulacak ülke ABD'dir. Çünkü Irak'ta hâkim güç suni olarak kurulan kukla Irak hükümeti değil, ABD'dir.²⁵⁰

Terörist başı Abdullah Öcalan'ın Suriye'den çıkartılmasında, Suriye'ye karşı nasıl bir ciddi tutum sergilendiyse, aynı tutum bu meseleyi kendi emelleri doğrultusunda kullanan ülkelere de sergilenmeli, uluslararası platformda teröre desteğin önü kesilmelidir.

Bu bağlamda Dışişleri Bakanlığı, terör konusunda riskli ülkelerin vatandaşlarına vize uygulaması başlatmalı, bu ülkeler gidip gelenler mercak altına alınmalıdır.²⁵¹

Özellikle büyük önder Atatürk'ün ölümünden sonra komşu olduğumuz ülkelerin neredeyse tamamıyla ilişkilerimiz bozulmuş, bu durum terörün Türkiye aleyhine ilerlemesi için uygun ortam yaratmıştır. Bu durumu önlemek maksadıyla ve yeni ekonomik açılımlar oluşturmak maksadıyla komşu ülkelerle dostane ilişkilerin oluşturulmasına çalışılmalıdır. Fakat kurulacak dostça ilişkiler Türkiye'nin hayati çıkarlarını zedelememelidir.

Orta Doğuda oluşabilecek dış ortaklıklar veya ittifaklara aktif olarak katılım sağlanmalı ve çıkarlarımıza uygun bir şekilde faydalanılmalıdır. Artık bugüne kadar izlenen pasif dış politika terk edilerek, Orta Doğuda aktif ve inisiyatif kullanma üstünlüğünü ele geçirmiş bir uluslararası politika uygulamasına geçilmelidir.

Uluslararası toplumun teröre ve teröristlere karşı kendi ekonomik, siyasi çıkarları doğrultusunda ve medeniyetler çatışmasından kaynaklanan çifte standartlı

²⁴⁹ Çakır, **a.g.e.**, s. 91.

²⁵⁰ Demirel, **a.g.e.**, s. 475.

²⁵¹ Akmaral, **a.g.e.**, s. 167.

yaklaşımı, terörizmin beslenip güçlenmesine fırsat vermektedir.²⁵² Her şeyden önce daha öncede belirtildiği gibi terör konusunda tüm ulusların mutabık olduğu bir terör tanımı yoktur. Tüm ulusların benimsediği bir terör tanımında mutabık olunamasa bile, yapılacak uluslar arası anlaşmalarla en azından asgari ortaklaşa noktalar belirlenmeli ve ulusların terörle mücadelesine uluslararası alanda destek olunmalıdır.

Terör örgütlerinin kitle imha silahlarını temin edebilmeleri konusu, uluslararası açıdan daha fazla dikkat gerektirmektedir.²⁵³ Bu maksatla terör örgütlerinin kitle imha silahlarına ulaşımını engellemek amacıyla uluslararası bir mekanizma kurulması uygun olacaktır.

²⁵² Akmaral, **a.g.e.**, s. 225.

²⁵³ David Veness, *Studies In Conflict&Terorism*, Copright 2001, Taylor&Francis, s. 407.

SONUÇ

Büyük Önder Atatürk Gençliğine Hitabesi'nde gelecek ile ilgili, belki de bu günleri kast ederek, kötümser senaryo olarak şunları anlatmaktadır: “Cebren ve hile ile aziz vatanın bütün kaleleri zapt edilmiş, bütün tersanelerine girilmiş, bütün orduları dağıtılmış ve memleketin her köşesi bilfiil işgal edilmiş olabilir. Bütün bu şeraitten daha elim ve daha vahim olmak üzere, memleketin dâhilinde iktidara sahip olanlar gaflet ve dalalet ve hatta hıyanet içinde bulunabilirler. Hatta bu iktidar sahipleri şahsi menfaatlerini müstevlilerin siyasi emelleriyle tevhit edebilirler”.

Günümüzde büyük önder Atatürk'ün belirttiği konuların bazıları gerçekleşmiş, bazıları gerçekleşmekte ve bazıları da gerçekleşmek üzere olabilir. Fakat büyük önder Atatürk'ün bu senaryoyu çizmesindeki asıl gaye, devlet ne kadar kötü duruma düşerse düşsün, mutlaka bir çözüm bulunabileceğidir. Türk Milleti, tarihinin hiçbir döneminde esaret altında kalmamıştır. Devletler kurup, devletler yıkmıştır. Bir refleks hareketi olarak en kötü zamanlarda dahi bir bütün olarak hareket etmeyi başarmıştır. En umutsuz zamanlarda gösterdiği bu refleks hareketi ile müthiş mücadeleler vermiştir.

Terör konusunda da en kötü durumlara düşülse dahi Türk Milleti bir bütün olarak hareket ederek, bu meselenin de üzerinden gelecektir ve gelmektedir de. Tabii ki bu olumsuz durum içerisine düşmeden önce daha önce belirtilen tedbirlerin alınması gerekmektedir. Alınacak önlemlerin ciddiyetle uygulanmalı, millette bir bütün olarak hareket edince meselenin üstesinden daha kolay bir şekilde gelinecektir.

Sonuç olarak PKK terör örgütü aldığı iç ve dış destekle bir gelişme göstermiş ve ülke gündeminde önemli bir mesele haline gelmiştir. Yeni dünya düzeninde artık tam bağımsızlıklara, bu tarz örgütler kullanılarak ketler vurulmaktadır. Örneğin örgüt ve örgütün etkilediği kitle kullanılarak, insan hakları, demokratikleşme, AB uyum yasaları gibi tam bağımsızlığa ve devletin üniter yapısına yönelik çeşitli taleplerde bulunmaktadır. Türkiye Cumhuriyeti'nin bu aşamada tabii ki kendisini globalleşen bu yenedünya düzeninden soyutlaması düşünülemez. Ancak Türkiye Cumhuriyeti tam bağımsızlığından ve üniter devlet yapısından taviz vermemeli, ulusal güvenliğine yönelik tedbirleri almalı, kendi iç dinamikleriyle, dışarıdan etkilenmeden

bu örgütün ve bu meselenin üstesinden gelmelidir. Zaten gerek millet olarak ve gerekse devlet tecrübesi olarak Türkiye Cumhuriyeti bu meselenin üstesinden gelebilecek güç ve iradeye sahiptir.

KAYNAKÇA

KİTAPLAR

- AKBULUT İlhan, **Devlet Terörizmi Ve Ülke Bölücülüğü**, Boğaziçi Yayınları, İstanbul, 1988.
- AKFIRAT Fikret, **Kukla Devlet, ABD Kürdistan'ı Nasıl Kurdu**, Kaynak Yayınları, İstanbul, Haziran 2004.
- AKGÜNDÜZ Ahmed, **Güneydoğu Meselesi Ve Çözüm Yolları**, Osav Yayınları, 2. Baskı, İstanbul, 1996.
- AKMARAL Kemal, **Anti Teröristin El Kitabı**, Bilgi Karınca Yay., İstanbul, 2004.
- AKTUĞ Yılmaz, **Terörün Anatomisi**, Altın Kitaplar Yayınevi, İstanbul, 1995.
- ALMONDO Marcos, **Bir Efsane; Arafat**, Doğan Yayıncılık, İstanbul, 1996.
- ARENDRT Hannah, **Şiddet Üzerine**, Çev.: Bülent Peker, İletişim Yayınları, İstanbul, 1997.
- ARIBOĞAN Deniz Ülke, **Nefretten Teröre**, Ümit Yayıncılık, Ankara, 2005.
- ARIBOĞAN Deniz Ülke, **Globalleşme Senaryosunun Aktörleri**, Der Yayınları, İstanbul, 1997.
- AYDIN Ahmet, **Kürtler PKK Ve Abdullah Öcalan**, Kale Ofset, Ankara, 1992.
- AYDOĞAN Metin, **Bitmeyen Oyun Ve Türkiye'yi Bekleyen Tehlikeler**, İstanbul, 2001.
- BAŞAR Cem, **Terör Dosyası Ve Yunanistan**, Uluslar Arası İlişkiler Ajansı Yayını, Promat Basım, İstanbul, 1993.
- BİLA Fikret, **Satranç Tahtasındaki Yeni Hamleler**, Hangi PKK, Ümit yayıncılık, Ankara, 2004.

BÖLÜĞİRAY Nevzat, **Özal Döneminde Bölücü Terör**, Tekin Yayınevi, İstanbul, 1993.

BROWN Doug, **Terörizm Ve Terörle Mücadele**, Çev: Lütfi Tomuş, Ankara, 2004.

-----, Büyük Larousse, 19.cilt

-----, "**İternational Terrorism**", Congressional Digest November 2001, Copyright EBSCO, 2003.

-----, **Terör ve Terörle Mücadelede Durum Değerlendirmesi**, Başbakanlık Basımevi, Ankara, 1983.

-----, **Türk Milli Bütünlüğü İçersinde Doğu Anadolu**, Rapor, TKAE Yay. , Ankara 1985.

-----, **Türkiye Gerçeğinde Kürtler Ve PKK Terörü**, Türk Demokrasi Vakfı Yayını, Koneks Basın Ltd. Şti., Ankara, 1996.

CEVİZOĞLU Hulki, **Ya Sev Ya Sevr**, Ceviz Kabuğu Yayınları, Ankara, 2004.

CLİNE Lawrence E., **From Öcalan To Al Qaida**, The Countiunig Terrorist Threat In Turkey, Studies In Conflict&Terrorism, Taylor&Francis, Copyrigh 2004.

ÇAKIR Ruşen, **Türkiye'nin Kürt Sorunu**, Metis yayınları, İstanbul, 2004.

ÇAY Abdul Haluk, '**Kürt Kimliği Meselesi Ve Terör**', Doğu Anadolu'da Güvenlik ve Huzur Sempozyumu, Yayına Hazırlayan: İhsan Acargöz, Memduh Yağmur, Elazığ, 1998.

ÇETİNER Selahattin, **Doğu Ve Güneydoğu Anadolu Gerçeği**, TSK Mehmetçik Vakfı Yayınları, Ankara, 2000.

ÇEŞME Ahmet, **PKK Psikolojik Harekat Ve Kansız Mücadelenin Kanlı Yüzü**, IQ Kültür Sanat Yayınları, İstanbul, 2005.

ÇİTLİOĞLU Ercan, **Yedekteki Taşeron ASALA PKK**, Ümit Yayıncılık, Ankara, 1998.

ÇORA A. Nazmi, **Kürt Sorunun Geleceği**, Q-Matris Yayınları, 1. Basım, İstanbul, 2004.

DEMİREL Emin, **Geçmişten Günümüze PKK Ve Ayaklanmalar**, IQ Kültür Sanat Yay., İstanbul, Ağustos 2005.

DEMİRER M. Arif, **Sosyalizm Anarşi Terör**, Emre yayınları, Ankara, 1995.

DENKER M. Sami, **Uluslararası Terör, Türkiye ve PKK.**

ERDOĞAN Davut, **Terörle Mücadelede Halkla İlişkiler Ve Propagandanın Yeri Ve Önemi**, TODAİE, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara, 1998.

ERGİL Doğu, **Türkiye’de Terör ve Şiddet**, Çağ Yayınları, Ankara, 1980.

ERGİL Doğu, "Suicide Terrorism In Turkey", Civil Wars, Vol:3, No:1, Spring 2000.

GERGER Haluk, **Türkiye’nin Düzeni Ve Kürt Sorunu**, Belge Yayınları, İstanbul.

GÖKTAŞ Hıdır, **Kürtler, İsyân-Tenkil**, Doz yayınları, İstanbul, 1993.

GÜRSES Emin , **Ayrılkçı Terörün Anatomisi/IRA-ETA-PKK**, Bağlam Yayıncılık, İstanbul, 1997.

HAZIR Hayati , **Siyasal Şiddet Ve Terörizm**, Nobel Yayın Dağıtım, Ankara, 2001.

İNANÇ Ünal - POLAT Can, **İmralı’da Neler Oluyor? Apo PKK Ve Saklanan Gerçekler**, Güvenlik Ve Yargı Muhabirleri Derneği yayınları, Ankara, 1999.

İLHAN Suat, **Terör Neden Türkiye**, Nu-Do Yayın, Ankara, 1998.

İZGEN Mahmut İhsan, **Türkiye’de Şiddet Hareketleri Kaynakları ve Hedefleri**, Yeni Forum Yay., Ankara, 1989.

KAYABALI İsmail, Arslanoğlu CEMENDER, **Türkiye’de Anarşi ve Terör Hareketleri**, Filiz Matbaacılık, Ankara, 1984.

KAYNAK Mahir, **Sonuçlardan Sebeplere Sebeplerden Faillere**, Timaş Yayınları, İstanbul, 2004.

KAZANCI Sadi, **İlmi Ve Kazai İctihatlar Dergisi Yayınlarından Topluma Karşı İşlenen Suçlar**, Alkan Matbaası, Ankara.

KIRZIOĞLU M. Fahrettin, **Kürtlerin Türklüğü**, Hamle Yayınları, İstanbul 1995.

KÖKDEMİR Doğan, “Bir İnsan Davranışı Olarak Terör”,
www.baskent.edu.tr./teror.html/ (3.12.2004)

KUNDAKÇI Hasan, **Güney Doğu’da Unutulmayanlar**, Alfa Yayınları, İstanbul, 2004.

MUMCU Uğur, **Kürt Dosyası**, Umag Vakfı Yayınları, Ankara, 2005.

ORAN Baskın, **Kalkık Horoz Çekiç Güç Ve Kürt Devleti**, Bilgi Yayınevi, Ankara, 1998.

ÖRGÜN Faruk, **Uluslar Arası Terör**, Okumuş Adam Yayınları, Ankara, 2000.

ÖZCAN Nihat Ali, **PKK (Kürdistan İşçi Partisi) Tarihi, İdeolojisi Ve Yöntemi**, ASAM yay. Ankara, 1999.

ÖZCAN Nihat Ali, **Dünya’da Ve Türkiye’de Terör Konferansı**, 20-24 Mayıs 2002, Edt; Ali Tarhan, TC Merkez Bankası Yayınları, Ankara, 2002.

ÖZDAĞ Ümit, **Terörle Mücadelede Varılan Nokta, Doğu Anadolu’da Güvenlik ve Huzur Sempozyumu**, 17-19 Aralık 1998, Elazığ, Yayına Hazırlayanlar: İhsan Acargöz, Memduh Yağmur, Çağlayan Yay., İzmir, Mayıs 1999.

ÖZDAĞ Ümit, **Türkiye’de Düşük Yoğunluklu Çatışma Ve PKK**, Üç Ok yay. , Ankara, Nisan 2005.

ÖZDAĞ Ümit, **Türkiye Kuzey Irak Ve PKK**, ASAM Yayınları, 1.Baskı, Ankara, 1999.

ÖZKAN Tuncay, **Abdullah Öcalan Ne Olacak?** , Alfa Yayınları, İstanbul, 2005.

ÖZOĞLU Ali, **Şifre Çözüldü, Masonlar'dan Türkiye'ye Kanlı Hediye ASALA-
PKK**, Toplumsal Dönüşüm Yay., İstanbul, 2005.

ÖZTÜRK Osman Metin, “Avrupa ve Ortadoğu Ülkelerinin Terör Karşısındaki Konumları”, Doğu Anadolu Güvenlik ve Huzur Sempozyumu, 17-19 Aralık 1998, Elazığ. Yayına Hazırlayanlar: İhsan Acargöz, Memduh Yağmur, Çağlayan yay. İzmir, Mayıs 1999.

PAZARCI Hüseyin, **Uluslar Arası Hukuk Dersleri**, 4. Kitap Turhan Kitapevi, Ankara.

PERLE Richard, **Şeytana Son, Terörle Mücadele Nasıl Kazanılır**, Çev: Gökçe Kaçmaz, Truva Yayınları, İstanbul, 2004.

PİRİM Oktay, Süha Örtülü, **Ömerli Köyünden İmralı'ya PKK'nın Yirmi Yıllık Öyküsü**, Boyut Yayın Grubu, İstanbul, 1999.

SAKIK Şemdin, **Apo**, Şark Yayınları, Ankara, 2005.

TANİLLİ Server, **Dünyayı Değiştiren On Yıl, Fransız Devrimi Üstüne (1789-1799)**, Say Yayınları, Ankara, 1990.

TAMER Vecdi, **İllegal Paralel Güç Terör**, Erciyas Yayınları, İstanbul, 2005.

VENESS David, **Studies In Conflict&Terorism**, Copright Taylor&Francis 2001.

VOLKAN Vamık D., **Kanbağı, Etnik Gururdan Etnik Teröre**, Bağlam Yayınları, İstanbul, 1999.

YARAR Erhan, **Medya-Terör; Bir Kavram Savaşı**, Strateji Yayınları, Ankara, 1995.

ZAFER Hamide, **Sosyolojik Boyutuyla Terörizm**, Beta Yayınevi, İstanbul, Mayıs 1999.

DERGİLER

AYDIN Nurullah “PKK Terör Örgütü Ortadoğu'da Bir Truva Atı Mı? PKK'nın Sosyo Kültürel Analizi” **Jeopolitik Dergisi**, Yıl:4, Sayı:19, Ağustos 2005.

BİLA Fikret, “Kürt Sorununda Amerika Ve AB’nin Tutumu”, **Milliyet**, **24 Temmuz 2005**.

BROWN Doug,, “Dünya Terör’ün Pençesinde”, **Ulusal Strateji Dergisi**, Sayı:30, Yıl:4, Aralık 2002.

EKŞİ Oktay, “Neresinden Tutarsınız”, **Hürriyet**, **4 AĞUSTOS 2005**.

ESLEN Nejat, “PKK İle Mücadele Stratejisi”, **Jeopolitik Dergisi**, Yıl:4, Sayı:19, Ağustos 2005.

FİDAN Mehmet,” Kitle iletişim Araçlarının Terörle İlişkisi”, **Yeni Türkiye Dergisi**, Kasım Sayısı, 1996.

GÜVEN Veli Fatih, ‘PKK’nın Yeni Oluşumu Kongra-Gel’in 2004 Yılında Olası Tehdit Durumu’ **Stratejik Analiz**, Ocak 2004, Cilt:4, Sayı:45.

HACISALİHOĞLU Yaşar, “Kürt Sorunu Kavramı Ve Batı Emperyalizmi’ **Jeopolitik Dergisi**, Yıl: 4, Sayı: 19, Ağustos, 2005.

KONURALP Okan, “PKK Bu Gençleri Dağa Çağırıyor”, **Tempo Dergisi**, Sayı:37/927, 13 Eylül 2005.

MANİSALI Erol, “Küreselleşme Ve Terör“ , Yıl:4, Sayı: 19, **Jeopolitik Dergisi**, Ağustos 2005.

OK Tuncay, “PKK’ya En Büyük Katılım 2004’te Oldu”, **Tempo Dergisi**, Sayı:37/927, 13 Eylül 2005.

POLAT Emre, “PKK’da Kıdeme Göre Aşk Özgürlüğü”, **Haftalık Dergisi**, 22-28 Kasım 2005, Sayı: 137.

SAZAK Derya, “Güneydoğu Çağrısı”, **Milliyet**, **16 Haziran 2005**.

TANTAN Sadettin, ‘Siyasi Elit Terörün Tahribatını Anlayamadı’ **Jeopolitik Dergisi**, Yıl:4, Sayı:19, Ağustos, 2005.

TULGAR Ahmet, “ Şemdinli Üstüne Hassas Uyarılar”, **Haftalık Dergisi**, , Sayı: 137, 22-28 Kasım 2005.

İNTERNET KAYNAKLARI

www.teror.gov.tr.turkceteror_nedir.index.html/ (3.12.2004).

www.baskent.edu.tr./teror.html/ (3.12.2004).

www.teror.gen.tr.turkce-teror_nedir.index.html \ (3.12.2004).

www.emniyet.gov.tr.teror.html \ (5.12.2004).

www.kho.edu.tr.teror_nedir.html \ (3.12.2004).

www.iem.gov.tr/iem/?m=3=113/ (4.05.2005)

www.kutuphanem.net/goruntule.asp?islem=goruntule,8dok_n=100048, (14.05.2005)

www.denizce.com/sahipak31.10.03asp/(17.05.2005)

www.kurtuluscephesi.com/kurcep1/kc48_2html/(17.05.2005)

www.savaskarsitlari.org/arsiv.asp?ArsivTipID=6&ArsivAnaID=29284&ArsivSayfaNo=1/(06.02.2006).

www.yesil.org.tr/teror/sagegilim.htm/(05.02.2006).

www.yesil.org/terr/PKK_faaliyetleri_3.htm/(19.08.2005).

www.tgrthaber.com.tr./digi-medya_ozel/PKK.html.(24.05.2005).

www.belgenet.com\2000\genkur_0712.html, (7.12.2000).

www.milliyet.com.tr/2000/09/14/yazar/bila.html (19.11.2004).

www.ceng.metu.edu.tr/~uculuk/yazin/teror.html (24.05.2006).

www.usakgundem.com/makale.php?id=158 (16.05.2006).

www.tesev.org.tr/etkinlik/glob_ter_sonuc_bildirgesi.php (24.05.2006).

www.sucbilimi.com/ana=teror&alt=ts (06.06.2006).

www.sucbilimi.org/?ana=teror&alt=PKK2, (06.06.2006).

www.sucbilimi.org/?ana=teror&alt=toekingyu, (06.06.2006).

www.sucbilimi.org/?ana=teror&alt=tpa, (06.06.2006).

www.sucbilimi.com/?ana=teror&alt=PKK2, (06.06.2006).

www.asam.org.tr/tr/yazigoster.asp?ID=912&kat1=15&kat2, (06.06.2006).

www.kou.edu.tr/genel/ans120406.htm (06.06.2006).

www.sabah.com.tr/2006/04/28/siy115.html, (06.06.2006).

www.yanki.com.tr/sayilar/1038/gap.htm. (06.06.2006).

www.haber7.com/haber.php?haber_id=107083, (06.06.2006).

www.byegm.gov.tr/YAYINLARIMIZ/DISBASIN/2005/12/05x12x05.htm,
(06.06.2006).

www.radikal.com.tr/haber.php?haberno=186249 (04.05.2006)

www.gap.gov.tr/Turkish/Sosprj/cfaal3.pdf (06.06.2006).

www.insanbilimleri.com/en/makaleler/sosyoloji/bir_kultur_sosyologu_mehmet_eroz.htm,
(06.06.2006).

www.turkishweekly.net/turkce/teror.php, (06.06.2006).

<http://www.hurriyetim.com.tr/haber/0,,sid~1@w~2@nvid~619191,00.asp>,
(06.06.2006).

DİZİN

A

AB, xiii, 33, 38, 54, 64, 87, 90, 97
 ABD, ix, xiii, 32, 33, 34, 36, 37, 39, 42, 54, 56, 57,
 87, 88, 92
 ARGK, x, xiii, 58, 59, 60, 61
 Asker, 10
 Aşağıdan terör, 11
 Aşırı sağ, 48
 Aşırı sol, 45, 46
 Atatürk, iv, 21, 66, 67, 88, 90

B

Belçika, ix, 39
 Bölücülük, viii, 29, 81

D

Demokrasi, xiii, 49, 93

E

ERNK, x, xiii, 41, 58, 59, 61

F

Fransa, ix, 39, 40, 76

G

GAP, xiii, 78
 Gerilla, vii, 10, 18

I

Irak, ix, 33, 34, 36, 38, 39, 41, 43, 52, 54, 57, 60, 85,
 86, 88, 95

İ

İran, ix, 33, 34, 41, 42, 54, 55, 60

K

Körfez savaşı, 49, 51

M

Medya, 15, 96
 MİT, xiii, 86

P

PKK, i, iii, ix, x, xii, xiii, xiv, 10, 11, 12, 13, 24, 25,
 27, 32, 33, 36, 37, 39, 40, 41, 42, 43, 45, 49, 50,
 51, 52, 53, 54, 55, 56, 57, 58, 59, 60, 61, 62, 63,
 64, 65, 66, 67, 70, 75, 76, 77, 81, 85, 86, 87, 88,
 90, 92, 93, 94, 95, 96, 97, 98

S

Sabotaj, viii, 28
 Strateji, 8, 12, 13, 14, 15, 96, 97
 Suriye, ix, 33, 38, 42, 43, 53, 55, 60, 88

Ş

Şiddet, viii, 3, 6, 19, 22, 23, 26, 27, 92, 94

T

Terör, vii, ix, x, xiii, xvi, 3, 4, 5, 7, 8, 10, 11, 12, 13,
 14, 15, 17, 18, 21, 23, 24, 31, 32, 33, 34, 38, 43,
 45, 46, 47, 49, 50, 51, 55, 57, 58, 61, 63, 64, 71,
 74, 75, 87, 89, 90, 92, 93, 94, 95, 96, 97
 Terörizm, v, vii, 5, 7, 8, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 19, 20,
 83, 93, 94, 96
 Tez, ii
 TSK, xiv, 51, 52, 55, 66, 86, 93

Y

Yukarıdan terör, 11
 Yunanistan, ix, 33, 40, 41, 43, 59, 92